

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00859

IN ZUNN UN NEBEL

Yehoash

Permanent preservation of this book was made possible by

Allen M. Zeltzer, Ph.D.

in memory of

Dr. Joseph Elihu Zeltzer

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יהואש

אין זונן און בעבעל

פארלאג „אויפגאנג“

ניו-יארק

Through Mist and Sunshine

by

Y E H O A S H .

50 Eldridge Street
New York.

Copyright 1913, by S. Bloomgarden, New York

אינהאלט

מאמיווען

5	.....	דיו בתימלכה
7	.....	פאלקס-מאמיוו
9	.....	דעם יתום'ס מאמע
11	.....	דיו למד-וואו
13	.....	אבור-בען-אדעם
15	.....	דאס נילוס-קינד
18	.....	נבו כדנא צר

אונטער'ן פרייען הימעל

25	.....	פריהלינג-טרוים
27	.....	מאיר-עגען 1. 2. 3.
30	.....	אויפ'ן לאנד, מארגען
31	.....	מויטאג " "
32	.....	נאכט " "

33	וואסער-שפויגעל 1. 2.
35	אין וואלד
38	בין השמשות
42	דער שטיין
45	הערבסט-מאָטיוו
47	ש נ ע ע
50	שנע-רוח
53	שנע-לעגענדע
57	ו ו י נ ט ע ר
58	פ א ר נ א כ ט
59	אויפ'ן שליטען

געזאנגען און זיפצען

65	קום, צו מיר 1. 2. 3.
68	ווי געוואונשען
69	ביים טאנק
70	קויטען 1. 2.
72	א טויטע רויז
73	די שמילע
74	דער טאליסמאן
75	אויפ'ן פעלו
77	אָהן דיר
79	בענקעניס 1. 2.
81	קעניג אָדער שקלאַף ?
82	דער בלייבער זיעגער
84	ד ע ר ק ע נ ט

85	.....	וואס דו האסט ניט געקריגען
87	.....	מיין ווענוס
90	.....	בעגעניס

זוכענדיג

93	.....	די נייע נבואה
96	.....	פאר גאט'ס מזבח
98	.....	בלאנדיגע דיג
100	.....	א זיעג?
104	.....	א תפלה
106	.....	א זעהונג
108	.....	צוויי-אייביגקייט
109	.....	לעבען
110	.....	דער ענטפער
111	.....	אין דער נידער
114	.....	דער אבן טוב
115	.....	דאס שענסטע ליעד

געטרוימט און געטראכט

121	.....	דעם פאלק'ס אפגאט
128	.....	פעניקס
130	.....	דער לעצטער
133	.....	זיין גורל
134	.....	הונגער
136	.....	דאס ליעד און דער מויט

137	א קעניג אויף א מאַג
138	ה א ס
140	ז י נ ד
142	דאָס ליעד פון סוף
144	שעהן איז בלויז דער וואַלד
145	דאָס בוֹומעל
147	די ווינטער-פרעירי
148	אַן איבערראַשונג
150	דאָס קראַנקע קינד
151	דער טהראַן
153	אַ פּראָפעט'ס צרות
155	נאָך דעם קריעג
158	דער קרייז

פּראָזאָ-ליעדער

161	פ ר י ה ל י נ ג
167	דער ים
172	פאַלענדע בלעטער

די שונמית

179	די שונמית (א ביבליש בילד)
-----	---------------------------

לעגענדען און האַלב-לעגענדען

205	פורפּור-וואַלקענס
208	א י ס מ ה ר

213	.....	אדם הראשון'ס שענההויט
215	.....	די פארלאָרענע שפראַך
217	.....	דער ערשטער טויט
220	.....	דאָס ירושההעמדעל
224	.....	דער וואונדער־שטעקען
226	.....	דאָס פאַאר
228	.....	אברהם אבינו'ס דימענטשמיון
230	.....	מתן תורה 1. 2. 3.
234	.....	דער געזעצגעבער
239	.....	כביכול'ס טהרערען
241	.....	די ליעבלינגען פון גאָט

אין זינן
און נעבער

דאָס יוּזען

די בת-מלכה

געוואנדערט וואלד-ציין און געוואנדערט וואלד-אויס —
די בת-מלכה האָב איך געפונען :
איהר פנים אזוי ווי די ליכטיגע זונן,
די האָר ווי פון גינגאלד געשפונען...

דער האָלז אַלאַבאַסטער, דער נאַקען ווי שנעע
ערשט ריין פון'ם הימעל געפאלען...
די בריסט און די לענדען, ווי וועלען פון מילך
גערויטעלט פון טאָג'ס ערשטע שטראַהלען...

די ליפען רובינען, ווי פערעל די צייהן,
די פינגער ווי ליליען געפליקטע ;
די אויגען... די אויגען נאַר זיינען געווען
דורך כשוף צוזאַמענגעדריקטע...

איך ווייס ניט דעם כשוף און ווייס ניט דעם שפּרוך,
דורך וועלכען איהר שלאָף ווערט צוריסען ;
מיין האַרץ וועט פון ליעבען און שמאַכמען פאַרגעהן —
ווי מאַך איך אז זי זאָל עס וויסען ? ...

געוואַנדערט וואַלד־אַיין און געוואַנדערט וואַלד־אויס,
די בת־מלכה האָב איך געטראָפּען ;
איך זיפּץ און איך זינג די נשמה זיך אויס —
ווי מאַך איך די אויגען איהר אָפּען? ...

.1912

פאלקס מאטיוו

„מאמעניא מיינע, מאמעניא הארץ,
„בינד אפ פון מיין האלד די קארעלען,
„דער קייזער וועט קומען צופאָהרען אַהער,
„און כ׳וועל איהם חלילה געפעלען...“

— טאַכטער׳ל מיין, טאַכטער׳ל גאַלד,
דיין הערצעלע זאל זיך ניט פלאַגען,
איך וויל ניט דער קייזער זאל האַבען דיך האַלד,
און דו וועסט קיין ציערונג ניט טראַגען...

„מאמעניא מיינע, מאמעניא הארץ,
„מיין צאָפּ טהו מיר מיאום פאַרקעמען,
„דער קייזער וועט קומען צופאָהרען אַהער,
„און שיקען שטאַפעמען מיך נעהמען...“

— טאַכטער׳ל מיין, טאַכטער׳ל גאַלד,
ער וועט קיין שטאַפעמען ניט שיקען,
איך וויל ניט דער קייזער זאל האַבען דיך האַלד,
און קניפּ דיר אַ קאַלמען אַ דיקען...

„מאמעניא מיינע, מאמעניא הארץ,
„מיין ווייסע געזיכט טהו פארשמירען,
„דער קייזער וועט קומען צופאהרען אהער,
„און וועט אין זיין פאלאץ מיך פיהרען..“

— טאכטער'ל מיין, טאכטער'ל גאלד,
האב נאר ניט קיין מורא אין הארצען,
איך וויל ניט דער קייזער זאל האבען דרך האלד,
און וועל דרך מיט סאזשע פארשווארצען...

„מאמעניא מיינע, מאמעניא הארץ,
„כ'טהו ביטערע טהרערען פארגיסען,
„דער קייזער וועט קומען צופאהרען אהער,
„וואו קען איך די אויגען פארשליעסען?...“

— טאכטער'ל מיין, טאכטער'ל גאלד,
אנמלויף ווי א פייל פונ'ם בויגען,
כ'האב מורא דער קייזער וועט קריגען דרך האלד,
ווען ער וועט נאר זעהן דינע אויגען...

.1913

דעם יתום'ס מאמע

(לעגענדע)

עס רעגענט און שמורעמט דערויסען,
אין קעמערעל הויערט די נאכט,
די אלטינקע באַבע ביים וויעגעל,
האַט מיעד איהרע אויגען פאַרמאַכט...

דער וואַנד־זייגער קלאַפּט אין אַ ווינקעל,
עס זומט אין דער פינסטער אַ פליעג...
דאָס קליינינקע יתום'ל שלאַפּט ניט
און שפיעלט זיך אליין אין דער וויעג...

און פּלוצים זיך עפענט אַ פענסטער —
אַ ווייסע געשמאַלט קומט אַריין...
דעם יתום'ל'ס אויערלעך הערען
אַ שטימע פון לעבשאַפּט און פּיין : —

„איך קום פון דעם שמורעם צושפרייזען,
„איך קום פון דעם רעגען צוגעהן.

„איך האָב זיך פאַרבענקט נאָך דיר, קינד מיינס,
„און קען ניט מעהר בלייבען אליין...“

„קום, קינד, אויף די הענד פון דער מאַמען,
„מיר וועלען אַרויס אויף שפּאַציר,
„איך וועל אויף מיין האַרצען דיך טראַגען,
„און טוליען דיין קעפעל צו מיר...“

„כ'וועל מיינע תכריכים צורייסען,
„און נעהען דיר ווינדעלעך שעהן,
„מיין בעט איז געראַם פאַר אונז ביידען,
„און קיהל איז מיין קישען פון שמיין...“

„דער ווינד אויפ'ן גרויסען בית-עולם,
„ווערט קיינמאַל ניט זינגענדיג מיעד,
„און ליעגענדיג אונטען אין קבר,
„דיר נאַכזינגען וועל איך זיין ליעד...“

דאָס יתום'ל שטרעקט זיינע הענטלעך,
און רופט צו דער ווייסער געשטאַלט...
די באַכע כאַפט אויף זיך מיט שרעקען —
דאָס קינד ליעגט פאַרגליווערט און קאַלט...

.1912

די למד-וואָן

ווער ווייס וואו זיי וואוינען און וואָגלען אַרום,
די הייליגע לייט זעקס און דרייסיג,
געפייניגט פון נויטה און פון הונגער געפלאַגט,
גאַט'ס ווילען ערפילענדיג פלייסיג? ...

אין שמאַמעס געקליידט, אויף די לענדען אַ שטריק,
ניט בעטענדיג מיטלייד און שוינונג,
פאַרשלינגענדיג שפאַט און בעגריסענדיג פּיין,
און אַהן דעם מאַרטירער'ס בעלוינונג —

ביים אַל און ביים וואַרשמאַט, ביים רידעל און האַק,
אין חורבות פאַרפעסטיגט פון שימעל —
געפינט זיי דער מלאַך וואָס קומט יעדען טאָג
זיי איבערצוצעהלען, פון הימעל...

ער היט זייער מספר, עס טאָר פון דער צאָהל
ניט ווערען אַן איינציגער חסר,
דען זינדיג די וועלט איז, און גרייט איז דער מויל,
פון פינסטערען שטן דעם מסור...

קוים האַבען זיך איינעם די אויגען פאַרמאַכט,
שוין האַט זיך אַ נייער געפונען...
אַזוי ווערט די רייה פון יסורים און וועה,
פון איינעם צום צווייטען געשפונען...

ווער ווייס וואו זיי וואַגלען די הייליגע לייב,
און טראַגען געדולדיג גאַט'ס קיימען,
זיין ווילען ערפילענדיג יעדער פאַר זיך
נישט וויסענדיג איינער פון צווייטען?...

.1912

אַבֿו־בען־אַדעם

(פון ליה האַנט.—איבערזעצט פון ענגליש).

אַבֿו־בען־אַדעם האָט אַמאָל ביי נאַכט
אין מיטען פון א טיעפען שלאָף ערוואַכט,
און זעהט : זיין צימער איז געטונקט אין שיין,
ווי ס'וואַלט געפילט מיט ווייסע ליליען זיין...
און ס'שמעהט אַ מלאך ביי אַ גאַלדנעם בוך
און שרייבט...

בען אַדעם האָט פון זיין בעזוך
זיך ניט דערשראָקען און געפרעגט איהם דרייטט :
„וואָס שרייבסטו ?...“

אויפֿגעהויבען האָט דער גייסט
זיין קאָפּ, און איהם געזאָגט מיט מילדער גנאָד :
„די נעמען פון די לייט וואָס דייענען גאָט...“
„בין איך פון זיי ?“ איהם פרעגט אַבֿו. „ניט דו !“
דער מלאך ענטפערט... דאָך מיט פעסטער רוה
בען אַדעם זאָגט : „דאָן שרייב אין בוך פון גאַלד,
„אַז כ'בין פון די וואָס האַבען מענשען האַלד...“

דער מלאך טהומ עם און פארשווינדעט שנעל.
דאך אויף דער צווייטער נאכט ווערט ווידער העל...
דאס גאלד'נע בוך ליעגט ווידער אויסגעשפרייט,
און זעה! ... אין ערשטער רייה בען-אדעם שטעהט...

.1913

דאס נירוס-קינד

(א מדרש-מאטיוו)

קוים איז דאָס וואָרט פון פרעה'ס מויל געפאלען,
און שקלאפען איילען דורך די הויכע זאָלען,
דער בת-מלכה זיין וואונש צו איבערגעבען : —
„בריינג מיר דאָס פרעמדע קינד, וואָס האָט זיין לעבען
„דיין אונבעצוואונגענעם קאפריז צו דאָנקען...“

דער הערשער וואָרט פאַרזונקען אין געדאַנקען...
און טויזענד רויט-געגורמע שוואַרצע ריעזען,
מיט בריימע שווערדען און מיט לאַנגע שפיזען,
ווי שטיין-געשמאַלמען שמעהען רונד אַרום איהם...
און פאַר זיין טהראָן זיך בוקען די חרטומים,
זיין וויסמען חלום, גרייט איהם צו ערקלעהרען...
און פרעה רעדט : —

„אַרונטער פון אַ שמערען
„געזעהן אַן אַדלער האָב איך מעכטיג פליהען,
„אין זיינע אויגען איז געווען אַ גליהען,
„וואָס האָט ווי וואַקס מיין אינגעווייד צושמאַלצען,
„און דרעהענדיג זיך אין אַ קרייז אַ שמאַלצען.“

„גענידערט האָט ער צו דעם נילום' וועלען...
„און דאָן האָב איך געהערט פון פיעלע קעהלען
„אַ פרייד-געשריי, און אויף דעם וואַסער'ס ברעגען,
„געזעהן אַ גרויסע מחנה זיך בעוועגען...
„פאַראויס אין לופט, דער אַדלער איז געפלוויגען,
„און אונטען האָט זיך הינטער איהם געצויגען
„דאָס פאַלק-געזעמעל, ביז ער איז געקומען
„צום קעניג'ס פאַלאץ, און...“

עם האַרכט בענומען

דער כאָר פון די חרטומים —

„...און פון שלומער

„ערוואַכט האָב איך, און איך גערופען צו מיר...“

דער קעניג האָט די ליפען צוגעשלאָסען...
און פלוצים האָט אַ שימער זיך צוגאַסען,
אויף פרעה'ס פנים און אויף פרעה'ס הימער...
די הערצער דורכגעלאָפען איז אַ צימער,
און אַלע בליקען האָבען זיך געווענדעט
צום איינגאַנג — האַלב ענטציקט און האַלב פאַרבלענדעט
פון וואונדער-שיין...
אַ שקלאַפּין האָט געמראָגען

דאָס נילום-קינד... און בלייך און נידערשלאָגען,

די פירסטין איז איהר ליעבלינג נאַכגעגאַנגען...
אַ טהרער איז אויף איהר זיידען-ברעם געהאַנגען ;

די יונגע ברוסט אין צווייפעל'ס פויסט געקלאַמערט,

מיט האַפענונג און שרעק האָט ווילד געהאַמערט,

און אין איהר מח האָט אַ שלאַנג געביסען :

„וואָס וועט דער הערשער אין זיין כעס בעשליסען?“

מצרים'ס קעניג שמייכעלט... פון זיין פנים,
פארשווינדען צארען'ס פינסטערע סמנים,
און מילדקייט שמעלצט דעם הערשער'ס שטרענגען ווילען.
ער נעהמט דעם זויגלינג אויפ'ן שוים זיך שפילען,
ער וויקעלט איהם אין זיינע פורפור-פאלטען,
ער לאזט זיין גרויסען זיגעל-רינג איהם האלטען,
און ווייזט איהם אויפ'ן צעפטער די בריליאנטען...

עס שמייכלען ארום טהראן-שטוהל די גיגאנטען,
און פרעה'ס מאכטער גיט אַזירים* לויבען...
דאך זעה... דער קעניג טרייסעלט... וואוטהיג הויבען
פון אלע זייטען זיך די וואפען-שפיצען,
און די חרטומים'ס בליקען ראכע שפריצען : —
דאס ניל-קינד רייסט מיט זיינע קליינע פינגער,
די קרוין פון קאפ דעם מעכטיגען בעצווינגער...

(* עניפטישער נאט.)

נבוכדנאצר

מיט בלומען בעציערט איז דער פאלאץ פון קעניג,
ביי טישען פון זילבער דארט זיצען די געסט,
און טהייערסטע שפייזען, און ווירציגסטע וויינען,
און טעניץ און געזאנגען בעשהגען דאס פעסט...

סאטראפען און פירשמען מיט שנעע אין די לאקען,
מיט פלאמען אין ד'אויגען גבורים פון שלאכט —
פון הונדערט פראווינצען פון מזרח און מערב,
אהער האט דער רוף פון דעם מלך געבראכט...

„אהן גרענעצען לוסטיג זאל היינט זיין די מאהלצייט,
„און רייצענד די פרויען און שטארק דער געטראנק...
„און ווילד זאלען שפילען די פליימען און פויקען,
„און ווילד און פאר'שכור'ט זאל זיין דער געדאנק...“

אזוי איז דאס ווארט פון דעם הערשער געוועזען,
און פריידיג ערפילען די געסט דעם בעפעהל;
שוין ברענען די באקען, שוין פינקלען די אויגען,
און ס'טומעלט אין פאלאץ, א רוישיגע וועל...

פילט אן די באקאלען, און פילט זיי אן ווידער,
טרינקט פירסטען, סאטראפען, די גליהענדע זאפט,
מיט ליפען בעטרונקענע לויבט דעם בעזיעגער,
וואס האט אייך מיט גאלדענע קייטען פארשקלאפט...

דאך קעניג פון בבל, בעצוווינגער פון פעלקער,
ווארום ניט געניססטו די לוסט פון דיין שלאם ?
ווארום ניט בעריהרסטו די שפייז אויף דיין טעלער,
און נעהמסט צו דיין ליפ ניט דעם פורפורנעם כוס ?

געפעלט דיר דער טאנץ ניט פון דייע שקלאפינען,
די נאקעטע גליעדער, די דופטיגע האאר ?
האט אפשר דיין אויער א פעהלער געפונען,
אין קלאנג פון דער הארף, אין געזאנג פונ'ם כאר ? ...

א, קעניג פון בבל, דו שרעק פון די לענדער,
וואס דריקט אויף דיין מה, וואס וואלקענט דיין זינג ?
וואס קוקסטו פארשטארט צו דעם פענסטער פון פאלאץ,
און ווענדסט דייע אויגען מיט אנגסטען אהין ? ...

א, קעניג פון בבל, טיראן פון נאציאנען,
דיך קוויקט ניט די מאהלצייט, דיך וועקט ניט די פרייד,
אויפ'ן פענסטער פון פאלאץ, ווי שפיגען פון פייער,
זיך האבען די ווערטער פון נביא פארשפרייט : —

„ווען דורכ'ן פענסטער פון פאלאץ,
„וועסט דו דעם בלייכען מארגען זעהן,

„דאן וועט דער קעניג פון די וועלטען,
„דיין לאנגע גרויזאמקייט פארגעלטען,
„און ס'גרויסע וואונדער וועט געשעהן...“

„א חיה וועסטו פלוצלונג ווערען,
„פארשווינדען וועט דיין מענשגעשטאלט,
„און מיט א האאר-בעוואקס'נעם רוקען,
„אין מדבר וועסטו זיך פאררוקען,
„און זיין א וואוינער פון דעם וואלד...“

„דארט וועט דער לייב דיין חבר ווערען,
„און הויזען וועסטו מיט דעם בער ;
„וועסטו אין דער נאכט דיין נאָהרונג זוכען,
„און וועסטו צו מאַל ניט קענען פּלּוכען,
„נאָר וואַיען וועסטו און ניט מעהר...“

„און שרעקען וועט דיך יעדער בויגען,
„און לויפען וועסטו פונ'ם שייך,
„און העלפען וועט דיך מעהר ניט קיינער,
„און בלויז די נעגעל און די צייהנער,
„די וואפען דיינע וועלען זיין...“

„און ווען דער הונגער וועט דיך נאָגען,
„און ברענען וועט דער דורשט דיין שלונד,
„דאן וועסטו ברומענדיג דערמאָנען —
„ניט קרוין, ניט צעפטער און ניט טהראָנען,
„נאָר ס'עסען פון דיין שטאַל־קנעכט'ס הונד...“

הויבט הויך די באקאלען, סאטראפען און פירסמען,
און לויבט און בעזינגט דעם געוועלטיגער'ס מאכט,
דער קעניג ער זעהט ניט, דער קעניג ער הערט ניט —
מיט מורא ערווארט ער דעם סוף פון דער נאכט...

.1910

אונטערין פרייען הימער

פריהלינג-טרוים

א טרעל אין דער לופטען, א קנאָספ אויף א צווייג,
א וואַרעמער הויך אויפ'ן שמערען —
און ס'האַט זיך אין האַרצען געעפענט א נעסט,
און לויז געלאָזט אלע בעגעהרען...

דערזעה איך, עס שווימט אויפ'ן הימעל אַרום
א ווייסניקער וואַלקען פון ווייטען —
א הויב און א שפרונג, און שוין זיין איך אויף איהם,
און לאָז זיך אַוועק אויף איהם רייטען...

איך פליה איבער טהאַלען און שוועב איבער בערג,
און שטיפענדיג יאָגט מיך א ווינטעל...
שוין גרייך איך אַרויף צו דער ליכטיגער זון,
און פליק מיר פון שטרעהלען א בינטעל...

דאן פלעכט איך פון זיי אויפ'ן קאַפ זיך א קראַנץ,
און בלייבען מיר איבעריג שטרעהלען —
צואוואַרף איך זיי רעכטס און צואוואַרף איך זיי לינקס,
אויף לאַנקעס און וועלדער און קוואַלען...

און דאכט זיך, דער פרויהלינג בין איך נאָר אליין,
און איך בין דער קעניג פון לעבען,
און וואו נאָר אַ שימער, און וואו נאָר אַ קוויט,
האַב אַ יך פון מיין אוצר געגעבען...

.1913

מאירעגען

1

וואַלקענס רוקען זיך צו וואַלקענס,
און אַ באַנדע קומט צוזאַמען —
אַנגעלאָדען פּול מיט גנבות,
פּון די טייכען און די ים'ען...

פּאַלט אַ שאַמען אויף די פעלדער...
אין דעם נעסט די פּויגלען שטומען,
אין דעם זאַמען וואַרט די שפּראַצונג,
אין די קנאַספען וואַרטען בלומען...

נאָך אַ רגע... וועלען ווערען
אַלע לאַנגלען אויפגעריסען,
און די גנבות פּון די וואַלקענס,
וועלען בוים און בייט געניסען...

2

דריבלען, דריבלען זיך די וואַלקענס,
אַלין געדיכטער און אַלין ראַשער,
לייטערט אויבען זיך דער הימעל,
אונטען ווערט די ערד נתעשר...

בייגט דעם קאַפּ די ברייטע ליפע,
לאַזט פון רעגען-גוס זיך וואַשען ;
זופט דער קוסט מיט הונדערט ליפען,
זוכט דער גראַז וואָס מעהר צו נאַשען...

פון דעם נאַסען גראַז, בשתיקה
לויפט דער רעגען צו דעם גראַבען,
דאַרטען וועט ער לוסטיג שטראַמען,
און אַליין הנאה האַבען...

.3

אָפּגעווישט דער לעצטער זכר
פון דער פינסטערער חבריא —
אַטהעמט פריי דער הימעל אויבען,
לאַכט די ערד אַ שפּאַגעל-נייע...

קענטיג ביידע שטאַרק צופרידען :
אויבען איז די בלאַקייט קלערער,
אונטען איז די לאַנקע גרינער,
און געפלאַצטע קנאַספּען מעהרער...

מאַכט מען זיך איינאַנדער חנ'דלעך...
שיקט די ערד אַרויף שלוחים :
פליהען היין און הער די שוואַלבען,
פיהרען טרעלענדיג שידוכים...

שיקט צוריק דער הימעל שטראַהלען :
טאַנצען זיי אויף גראַז און בליטהען,
ווערען אַלע טראַפענס רעגען,
אויף בריליאַנטען אויסגעכיטען...

.1913

אויפ'ן לאנד

מ א ר ג ע ז .

דער לעצטער גאלדנער שטערען
לעשט אויס זיך אין דער הויך,
אין מזרח-הימעל ציטערט
א ליכט-שמרייף קאלט און בלייך ...

דער טייך טויכט מאט און בליי-גראַ
ארויס, פון דונקלען רוים ...
די בוימער-שפיצען רוישען,
און טרייסלען אָפּ אַ טרוים ...

דער טהוי ליעגט אויף די קוסטעס,
ווי ווייסער ווינטער-פראַסט,
און פריש מיט וואַלד-גערוכען
דאָס ערשמע ווינטעל בלאַזט ...

אַ פאַטש פון שטאַרקע פליגלען,
און ס'קרעהט אַרויס אַ האָהן ;
אַ קעלבעל מריקעט ערגעץ : —
דער זומער-טאַג קומט אָן ...

מ י ט א נ

די לופט איז היים און ווירציג
מיט בוימער-פעך גערוד,
אין בלאען הימעל בלאנדזשעט
א שטרייף פון וואלקען-פוך...

אויף ד'הויכע מאַפּאַל-שפיצען
שלאַפט איין דאָס העכסטע בלאַט,
דער טייך הערט אויף זיך בלעזלען,
און שפּרייט זיך העל און גלאַט...

דער סאָד איז שטיל און זוניג,
נאַר ווען-ניט-ווען זיך הערט,
א דומפער קלאַפּ פון עפעל,
וואָס פאַלען צו דער ערד...

און ווען-ניט-ווען אַ ביען-זום,
ווי עמיץ זינגט פון שלאַף,
און ערגעץ פונ'ם שייער
דאָס קוואַקטשען פון אַן עוף...

נ א כ ט.

פון דונקלען בארגזוואלד הויבט זיך אויף,
א שטילער זילבער-ראָד,
און איבער פעלד און פעלזען פאלט
א ווייכער בלייכער סוד...

דורך קוסט און גראַז זיך שלענגלענדיג,
דאָס שמאַלע טייכעל קריכט,
און שימערט דורך, באַלד דאָ באַלד דאָרט,
בעשפּריצט מיט ווייסען ליכט...

און ערגעץ פון דעם בוימער-ים,
פון גרינעס צווייג-געדראַנג,
אין איינצ'גע טרעלען שלוכצט אַרויס
א זיסער וועה-געזאַנג...

.1911

וואסער-שפיגעל

1.

עם האט זיך פון בענקשאפט דער הימעל
אין ליכטיגען וואסער דערטרונקען,
האט איבען זיין שאטען געלאזען
און ער איז אין אפגרונד פארזונקען...

אויף זאמד־קישענס אויסגעבעט האט איהם,
זיין טיך־קאמערעד דער געטרייער,
און פרום־שמילע וועלען, איהם זיינען
דעם לויטערען פנים מטהר...

און ס'בויגען ארומער צום טיך זיך
די ווערבעס מיט הענגענדע צווייגען,
בעקוקען דעם נפטר דעם שעהנעם,
און וויגען זיך טרויריג און שווייגען...

2.

די זומער־נאַכט, אין ים פאַרליעכט,
האַט טיעף זיך אַרונטערגעכויגען : —
מיין ווילדער ים, מיין שטאַלצער ים,
קום קום מיר די גאַלדענע אויגען...

איך וועל דיר פון לבנה־ליכט
אַ מאַנטעל אַ זילבערנעם געבען,
נאַר הער דיין ווילדעס רוישען אויף,
דיין קראַכען און שרייען אין שטרעבען...

עס ברילט צוריק דער גרויסער ים :
אַ, זומער־נאַכט, כ'וועל דיך בעזיגען,
ווער ס'ליעכט מיך וואַרפט זיך אויף מיין האַלז,
און קומט אויף מיין שטורעם־ברוסט ליעגען...

און פאַלסטו אויף מיין בוזעם נאַר,
מיט דייע בעשטערענטע פליגלען,
דאַן זיי צופרידען וואָס דו וועסט
אין גרויסען אוקינוס זיך שפיגלען...

.1910

אין וואלד

איך בין ביי א גרויסען געהיימנים געווען...
כ'האב דעם אלטען פארפלאכטענעם וואלד,
אין זיין הייליגסטער שעה איבערראשט...
און ס'האט זיך פון יענעם געהיימנים,
א זיידענער שאטען ארונטערגעוויקעלט,
און האט מיין נשמה בעמאנטעלט,
און דריבעלט זינט דאן זיך אין דונקעלע פעדעם,
דורך טרוימען פון טאג און חלומות פון נאכט.

כ'האב געבלאנדזשעט דורך גראזען און בלומען,
פארטונקט ביי די קניע אין דעם גרין-וויכען רייכטהום,
אמאל אונטער סוכות פון פינסטערע סאסנעס,
אמאל אויף א זונען-בעשפרינקעלטער לאנקע...
ניט-זוכענדיג האב איך דארט אוצרות געפונען,
פון דימענטען שווארצע, מגולגל אין יאגדעס,
און קוויטען-רובינען און בלימלעך-סאפירען,
אויף שמענגלעך פון העלען זמאראגד...
אין דער הויך האט געצוויטשערט, ארום האט געזומט,
און פון ווייט האט א קוואק פון פארדרעמעלטע זומפען.

בעגלייט ווען-ניט-ווען דאָס געזום...
און יעטוועדעס ריטעל און בלאַט האָט געניאַנטשעט,
אַ קליינציג און ריהרעוודיג לעבען אויף זיך...

די ליפען פון יאַגדע־סאַק זאַפטיג,
אין הערצען אַ וואַרם־בערוישענדע פרייד —
אויף קווייטען זיך האָב איך געמאַכט אַ געלעגער,
און לאַנגזאַם זיך האָבען די ברעמען פאַרמאַכט,
און דער וואַלד־ביען'ס געזאַנג איז אין חלום אַריבער...

ביז דער אַבענד־הויך האָט אין מיין אויער געשושקעט :
„שטעה אויף! ...! דען דער לוסטיגער טאַג איז געענדיגט,
„און הינטער די בערג לייעגט די גאַלדענע זונן...“

כ'האַב ערוואַכט : און פאַרביטען געווען איז דער וואַלד...
נאָך זומען און זינגען געקומען איז רוה...
און דאָס אויבערשטע בלאַט האָט פאַרגליווערט געהאַרכט,
צו דעם רוף פון פאַרבאַרגענע וואַרצלען...

דער אַבענד־הויך האָט אין מיין אויער געשושקעט
„פאַרלאָז אונז ! קיין מענש דאַרף ניט זיין,
„ווען דער וואַלד איז מיט זיך און מיט גאַט...“
דאָך איך בין געבליבען, און שאַמען נאָך שאַמען,
געזעהן זיך צושפרייטען אויף קוסטעס און גראַז,
ביז דונקעלערהייד איז אַ צווייג אין אַ צווייג,
און אַ שטאַם אין אַ צווייטען פאַרשלונגען געוואַרען —
צוזאַמענגעקוסט אין אַ בונד אַ געהיימען...

און עפעס האָט אויף מײַן נשמה גענידערט,
וואָס מיך האָט דאָס ווינטעל בעשוואַרען,
איך זאָל צו די ליפען ניט לאַזען...

און שפעטער, ווען איך בין דורך טהויאיגע זאַנגען,
געגאַנגען צוריק צו דעם שלאָפענדען דאַרף,
געזעהן האָב איך איבער די בוים־שפיצען הענגען,
אַ געלע און גרויסע לבנה,
וואָס האָט מיך פון ווייטען געהיט,
איך זאָל ניט פאַרראַטהען דעם סוד פון'ם וואַלד...

.1912

בין השמשות

פארבארגענע פינגער בעדופטען דעם רוים,
א קוויקענדער באַלזאָס פון ערגעץ נעהמט רינען ;
געהיימע חלומות אין מערב'ס גארדין,
פון זאפראַן און פורפור זיך שפינען . . .

עס הויכט פון אונענדליכע וועלטען א ליעד,
און אייביגע שטילקייטען הויבען אָן ריידען ;
די ערד קוסט דעם הימעל און נאכט קוסט דעם טאָג,
און גאט פון זיין טהראַן קוסט זיי ביידען...

א נעבעל־טול וועכט זיך אַרויס פונ'ם טייך,
און גרייזעלט זיך איבער פאַרשלאַפענע וועלען ;
דער וואַסער־פאַל פונקעלט מיט בלוטיגען גלאַנץ,
און שפּרינקעלט מיט רויטע קאַרעלען...

אויף זיידענע זאנגען פאלט זאפטיג דער טהוי,
אין בלאַהליכע שאַמענס זיך הילען די טהאַלען,
און קענען דעם פערל־קאַלירטען געוואַנד,
די בוים־שפיצען שאַרפער זיך מאַלען...

די ווערבע הענגט מיעד איהרע צווייגען ארצפ,
און שלאגט אין גערוימעלטען וואסער זיך אפ...
א קראליק לויפט האסטיג אריבער דעם שטעג,
און שפרינגט דורך די פעלדער אוועק,
ביו ער שימערט פון ווייט ווי א פלעק,
און דאן ווערט פארשוואונדען
אהין, וואו א ברענד
האט דעם ראנד
פון דעם הימעל געצונדען . . .

פון איהר פלייסיגער יאנד,
פול געפאקט,
א פארשפעטיגטע ביען קעהרט זיך אום,
מיט א שוואכען געזום,
צו איהר רוה,
און כאפט אויף איהר גאנג
ווארניט-וואו,
נאך א לעצטען געטראנק . . .

א פיפס און א פלאטער —
און דאן ווערט אלץ שטום...
אנ'אטהעם א מאטער,
פרעסט אויס פון די פלאנצען,
דעם גאנצען
געבליבענעם רעשט פון פארפום . . .

א. זאג,
יענע פראכט —
איז עס טאג,
איז עס נאכט ? ...

ס'איז דער חן
פון פארגעהן,
ס'איז דער טויט, וואָס איז שעהן...
ס'איז דער גייסט,
וואָס זיך ווייזט
ווען דער קערפער צופאלט . . .
ס'איז אַ טאָג, וועלכער שאלט,
ווען יעדע מוזיק איז פארקלונגען . . .
ס'איז דאָס האַרץ פון דער וועלט,
וואָס זיין תהום איבערקוועלט,
אזו איז ביז אַרויף צו די שמערען געדוונגען . . .

ס'איז ניט טאָג,
ס'איז ניט נאכט —
עס איז עפעס וואָס שמאַכט...
ס'איז אַ קלאָג,
און אַ שלוכצען פארשטיקט...
ס'איז אַ גאַט ביז צו וועהטאָג ענטציקט . . .
ס'איז אַ פרייד,
וועלכע וויינט
שמילערהייד . . .
ס'איז די לוסט און די פיין,

ס'איז די נאכט און דער שיין,
וועלכע זיינען פאראיינמ,
און געווארען
פון פאארען
איז יעדע בעשעהנט . . .

ס'איז א שלאף
און א וואך־זיין צוזאמען,
ס'איז א סוף
און אן אנהויב פון ווערען —
א לעשען פון פלאמען,
און א צינדען פון שטערען . . .

ס'איז א לויב און א דאנק,
און עם איז א בעגעהרען . . .
עם איז א געזאנג,
און א האַרבען און הערען . . .

ס'איז א וועל,
וועלכער האט זיך צוגאסען,
און שימערט און שוימט . . .
ס'איז א זעעל,
וועלכע האט זיך פארשלאסען,
און טרויערט און טרוימט . . .

.1911

דער שטיין

אום זומער, אין פעלד
בין איך איינמאל געזאנגען...
געפיפסט און געטרעלט
האט ארום מיר א וועלט
פול געזאנגען.
און רוהיג געהאנגען
דעם הימעל'ס לאזור
איז פון ברעג ביז צום ברעג,
און אן איינציגער שפור
פון א שטריף אדער א פלעק...

דער ווינד,
אזוי לינד,
ווי דער קום פון א קינד,
האט מיט בשמים געבלאזען...
און איבער די קעפ
פון די זיידענע גראזען,
און רונצלענדיג טרעפ
אין דעם העלען געוועב
פון די זוניגע זאנגען —

דא גרין,
דא בורשטין,
און דא גאלדיג און געל —
איז אריבערגעגאנגען
א וועל נאך א וועל...

און פרעמד, ווי געפאנגען,
און קעגען זיין ווילען,
געקייט
צו דער פרייד,
און דעם מונטערען שפילען
פון זומער ארום —
געלעגען אליין,
איז א שטיין...
אזוי פינסטער און שטום
ווי דער טויט ;
אזוי בלינד, ווי די נויט ;
אזוי הארם, אזוי קאלט,
ווי דעם שיקזאל'ס געוואלט —
אזוי אייביג און אלט...

און מיר האט זיך געדאכט,
אז דער פראסטיגער פעלז,
מיט דעם ראסטיגען פעלין,
האט א הארין,
וואס איז שווארין,
ווי דעם אשמדאי'ס מאכט...

און ער גלאַצט
מיט דעם האַם
פון אַ וויסמען וואַמפיר...
און ער טראַצט
און מאַכט שפּאַם
פון די בלומען און מיר,
און פון אַלצדינג, וואָס שפּראַצט,
און פון אימליכען שטרעהל...
און די קוואַל
פון זיין גאַל
און זיין פינסטערען שפּאַט,
איז אַ סוד,
וואָס ער האַט
אין זיין בוזעם פאַרמאַכט,
און ער ווייס און ער לאַכט...

.1913

הערבסט-מאָטיוו

איך בין אויף טויטע בלעטער
ביי נאכט אין וואַלד גענאָנגען,
דורך הוילע צווייגען האַבען
געזיפט זיך זילבער-זאָנגען :
די שטילקייט פון די שמראַהלען,
איז אין מיין ברוסט געפאלען...

כ'האַב ביז צום טייך געוואַנדערט,
און האַב געזעהן די פונקען
פון שטארען שטומען הימעל,
אין טויטען טייך זיך טונקען...
איך האַב פאַרטייטשט די שמערען :
הער אויף דיין קליין בעגעהרען...

דער ווינד האָט לייכט געבויגען
די געלע וואַסער-שמענגלעך,
און עמיץ האָט געשעפטשעט :
דער פריהלינג איז פאַרגענגליך,
ס'פאַרגעהט דעם אַסיען'ס טרויער —
ניט האַף און ניט בעדויער...

איך בין אויף טויטע בלעמער,
פון וואלד צוריקגעגאנגען,
דער טהוי אין קאלטע פערעל
איז אויפ'ן גראָז געהאנגען :
די רוה פון וואלד און וועגען,
איז אויף מיין זעל געלעגען...

.1911

ש נ ע ע

דער רוים ווערט פארשמומט . . .

פון גראַען פאַרגליווערטען אַויר,
אַנ'איינציג קליין שנעלע קומט,
און קריגט באלד אַ חבר,
און ביידע זיך דרעהען
פאַמעלעך אַראָפּ,
און פאַלען אין צווייען
אַרויף, אויף אַ קאַפּ
פון אַ נאַקעמען בוים,
ביי דעם זוים

פון אַנ'איינזאַמען פעלד...

ניט מעהר ווי אַ קום ווערט
דערלאַנגט אין דער שטיל,
צי אַפּשר אַ גרוס-וואָרט

געמורמעלט, אויב פיעל...

דאַן שטאַרבען זיי שנעל און צוגעהען,
דען דאָס איז דער גורל פון ערשטלינגען-שנעען —
ניט לאַזען קיין זכר פון זיך אויך דער וועלט...

דערנאך ווערט עס דיק און געדיכט...
 אין לופט דאס געזעמעל פערמעהרט זיך,
 און לאנגזאם א שיכט נאך א שיכט,
 בעט אויס און צושפרייט אויף דער ערד זיך...
 ביז אימליכער קוסט ווערט בעקליידט
 און יעטוועדער בוים ווי א ברמן שטעהט,
 און דאס בלאליכע אייז
 פונ'ם טייך,
 ווערט גלייך
 ווי בעפעלצט מיט א פוטער פון ווייס...
 און וועגען און שטעגען פארשווינדען פון לאנד,
 בעליילעכט אין זעלביגען לייכטען געוואנד,
 בעדעקט פון דעם שנעע־קעניג'ס פאלע...

דאך האסטיג ברעכט אויס א בהלה —
 שוין פייפט עס און ברומט עס און בילט...
 די לופט ווערט געפילט
 מיט פלאנמערס און ווייסע געמישען,
 ביז צווישען
 דער ערד און דער הימעל,
 זיך ווירבעלט און וויכערט א ווילדעס געווימעל,
 און ס'זאָיעט די וויסטע ממשה
 פון שדים און גייסטער —
 דער שמורם איז מייסטער...
 ער רייסט זיינע קיימען אראפ פונ'ם האלז,
 און געהט מיט'ן שנעע אויף דער פרעירי א וואלץ,
 און אלץ
 קעהרט ער איבער,

דער איילענדער גבור...
דא בעזעמט ער גריבער,
דא בוים ער פאלאצען און טורעמס,
אין האסמיג-פאנטאסטישע פורעמס
און מויערט גיגאנטישע שטיבער...
און באלד אין א וואהנזינגע-שלידער,
זיך קרייזט ער און דרעהט זיך און פלעכט זיך,
און יאמערט און סווישטישעט און צויבערט,
און שופעלט און שארט און צושויבערט,
ביז אימליכער בנין צוברעכט זיך,
און פאלט אין א הויפען אנידער,
צי ווערט אין די וואלקענס געהויבען,
אין פוכיגע שטיקלעך און שטויבען...

און שוין איז דער ווירבעל צופלויגען...
פערצויגען

מיט לעבליכען ליכט,
ליעגט דער לאנדשאפט'ס געזיכט,
און דימענטען גלאנצען אויף פעלדער אהן פלעקען,
און ס'הויכט איבער ווייסע און ענדלאזע שמרעקען
דער פראסט,
ביז ער לאזט

א הייטעל פון זילבער אויף זיי...

און דאס איז דער שנעע —
אזוי לויטער און רייך,
אז ס'הארץ טהוט איך וועה,
איהם צו טרעמען ביים געהן...

1910

שנעע-רוה

איך האב זיך דערווארט
אויף דעם ווינטער'ס געשאנק...
און אהן צייל, אהן געטימעל,
און איר'דיג-צארט,
ווי געפליגעלטע קליינצינקע פעען,
פליהט און פליהט פונ'ם הימעל,
דער ערשמער געדראנג
פון געפרענועלטע שנעען...
לאנג און לאנג
ציהט די מחנה און ציהט,
זינקט און זינקט,
ווי צום מאקט פון א ליעד,
וועלכעס עמיצער זינגט,
און איך ווייס ניט א וואו...
און אצונדער וועט קומען די רוה
פון די ווייסע פארגליווערטע טעג,
אהן א גראז, אהן א פארב, אהן א פלעק...
און פון נאכטיגע פראכטיגע שטונדען,
ווען שמערען
איז הימעל, זיך מעהרען
אהן צאהל,

און פאר אימליכען פונק וואָס ווערט אויבען
געצונדען.

צינדט זיך אָן,
אַ מיליאָן
העלע פונקען אין טהאַל...

בעהאַלטען
אין קאַלטען
גענעה
פון דעם שנעע,
וועלען ליעגען אין טויט אַדער שלומער,
די טרוקענע טרוימען פון זומער...
און אַנקומען וועט
נאָך דעם שפּראַצענדען ציטערען,
נאָך די תּמוּדנעוויטערען,
נאָך דעם אַסיען'ס געשפּעט —
אַ רוהיגער פּראַסט און אַ שימער אַ שטומער,
דערווייטערט פון פּרייד און געלייטערט פון קומער...

אַ, דו שנעאיגע קוויקונג,
ווי גרים איך דיך גערען!...
אין שטאַרען און שווערען
מאַמענט פון בעדריקונג,
ווען גרויזאַס דער ווינד האַט געריסען,
אַ בלאַט נאָך אַ בלאַט —
ווי ער וואַלט פון דער פּליקונג,
אַ תּענוג אַ זיסען
געהאַט —

ווי געהארט האב איך דאן און בענעהרט,
דו זאלסט קומען דיין צודעק פארשפרייטען,
און טייטען
דעם טויט-קאמפף פון דר'ערד...

ווייסע שמילקייט, א דאנק!
פארשלים אין דיין פראסטיגען שראנק,
טייך און באך,
און פארמאך
אימליך שפעלטעל דורך וואנען איך קען,
דעם מינדעסטען צאפעל פון לעבען נאך זעהן...

ווייסע שמילקייט, פארפראהרענע רוח,
דעק עם צו, דעק עם צו...

.1912

שנעע-לעגענדע

עס שנעעט...

שטילערהייד

פון דערויסען זיך מוליען
און קלעפען צום פענסטער,
געקרייזעלטע פלימערלעך שעהנע,
און אינוועניג הוליען

און האבען א יום-טוב די קליינע,
און דריקען די קעפ צו די שויבען...
און איינער, דער קלענסטער,

איז גרייט

מיט אן אויסרוף פון פרייד : —

„עס פליקען מלאכים

“די פליגלען פון ווייסינקע שויבען...”

איך נעהם דעם פיעריאָהריגען חכם

צו זיך אויפ'ן שוים,

און קום זיינע לאַקען און זאָג : —

דו האַסט ניט געטראָפּען...

די שעהנע און שמילע מלאכים
 בעוויווען זיך בלויז,
 ווען ס'פינקלען די פיצונקע שטערען,
 און ווערען אנמשלאפען
 ווען ס'הויבט אן צו גראען דער טאג...
 אַט א י ך, זעהסטו, קען שוין
 די זאך דיר פיעל בעסער ערקלערען.
 דער שנעע איז אַ חלק
 פון הימעל אליין,
 וואָס לאַזט זיך אַראָפּ צו די מענשען,
 און קומט יעדען בוים-שמאָס און שטיין,
 מיט זיין מאַנטעל צו בענשען,
 און מאַכען פאַר'יום-טוב'ט און הייליג...

מיט פאַרוואַונדערטע אויגען קוקט אָן מיך דאָס קינד,
 און ווייטער מיין ווייסע לעגענדע זיך שפינט : —

ס'האַט זיך טעג נאַכאַנאַנד,
 אין אַ וואַלקען-געוואַנד
 דער הימעל בעדעקט,
 און טעגליך דעם וואַלד האָט ער טרויריג געפרעגט :
 „איז דיר נאָך אַ בלאַט
 פון דעם זומער געבליבען ?“
 ביז דער וואַלד האָט איהם אַפגעזיפצט מאַט :
 „איך האָב נעכטען אָן איינציגם געהאַט,
 האָט היינט עס דער שמורם פאַרטריבען...“

דאן האבען די שטיקער
פון וואַלקען זיך דיקער
צוזאַמענגעשלידערט,

און טיעף צו דער ערד האָט דער הימעל גענידערט,
און פול מיט רחמנות צום פעלד זיך געווענדט :
„איז ערגעץ דיין בוזעם בעבלומט צי בעגראַזט ?“
און דאָס פעלד האָט מיט אומעט געזאָגט :
„כ'האַב אַ לעצטע מוזינקע פאַרמאַגט,
„איז געקומען בעגינען דער פּראָסם,
„און ער האָט זי פאַרלענדט...“

און געווען איז דער הימעל בעטריבט,
דען ע ר האָט פון תמיד געטריי
די בויען און לאַנקעס געליעבט,
און ס'איז אזוי ווייט נאָך געוועזען צו מאַי...
אַ גאַנצע פאַרכמאַרעטע נאַכט,
האָט דער טרויריגער הימעל,
געטרוימט אין זיין דרימעל
פון זייער פאַרשוואַנדענער פּראַכט,
און אויף מאַרגען געטראַכט און געטראַכט,
ביז ער האָט שטאַט זיי
זיך אינגאַנצען צובליהט...
און איטליכער שנעע,
וועלכער פליהט
אין דער לופטען אַצונד,
איז אַן אַקאַרשט געעפענטעם בלימעל...

און אזוי וועט עס פאלען א שמונד
אדער צוויי,
ביז נאך הונדערט מאל שעהנער ווי זומער,
וועט ווערען די לאנדשאפט בעקליידט,
און ליעגען אויף דר'ערד וועט א פרומער
און ליכטיגער, ציכטיגער הימעל פארשפרייט...

.1911

ווינטער

איך הויך פון די שויבען די קוויטען ארומטער,
און קוק אויפ'ן טהאל-לאנד ארום : —
א קעגען א פראסטטיגער זילבער-לבנה,
זיך גרייזעלט דער רויך פון א הויז...

עס סקריפעט א טריט אויף דעם איינזאמען פעלד-וועג...
עס טונקעלט אין שנעע א געשטאלט...
און איבער דער פרערי פאנאנדערגעצויגען,
א שאטען א בלאליכער פאלט...

דאך פינזעלט פון ס'ניי שוין דער פראסט אויף די שויבען...
איך בלייב אין דער פינסטער און טראכט,
פון בלאליכע שאמענס, און שנעאיגע וועלדער.
און זילבער-בעגאסענער נאכט...

.1911

פארנאכט

רויזדרייט איז דער הימעל,
דונקעל ווערט די וועלט...
וואלד און פעלד אנטשווינגען...
אין דער ברוסט א נגון
זיס פאראומערט טרעלט...

ווייטע וועלטען ווערען
נאָהענט צו דער זעעל...
טויטע ליפען הויכען,
אלטע בילדער טויכען
פון א נעבעל־וועל...

.1912

אויפ'ן שריטען

דער הימעל פול שטערען, די פעלדער פול שנעע,
מיר ביידע און ענדלאָזע רוימען —
די גלעקעלעך קלינגען, דאָס שליטעלע לויפט :
מיר פאַהרען אין לאַנד פון די טרוימען...

דריקצו זיך, מיין זיסע, די פערד יאָגען גיך,
מיר האָבען ניט לאַנג מעהר צו רייזען —
באלד וועט זיך מיט זיבעציג טהורעמס פאַר אונז,
דער פאַלאַץ פון צויבער בעווייזען...

אַט זעהסט, יענע הויכע, וואָס שמעהען ביים וועג,
בעפאַנצערט מיט זילבערנע פליטער,
די קעפ מיט קריסטאַלענע קיווערס בעדעקט ? —
דאָס זיינען פון פאַלאַץ די היטער...

זיי וואַכען בייטאָג און זיי וואַכען ביינאַכט,
און לאַזען צום שלאָס ניט דערגרייכען,
און ווער עס וויל קומען צופאַהרען אַהין,
מוז געבען די שומרים אַ צייכען...

איצט גיב מיר די הענטלעך און שווער מיר, אז דו
וועסט נאכטהאן מיין צויבער און שווייגען —
מיר האט א מכשף דעם צייכען געצייגט,
און איך וועל עס די ר איצטער צייגען :

„א קום אויף די ליפען, א קום אויפ'ן האלד,
„און דאן אויף די אויגען א דריטען...“
דער צייכען, מיין זיסע, איז ריכטיג געמאכט,
באלד אפשטעלען וועט זיך דער שליטען...

דער פאלאץ וועט פינקלען מיט טויזענדער ליכט,
און הילכען פון טענין און געזאנגען,
דער גרייזגראָער קעניג אליין וועט ארויס,
און אונז מיט א שמייכל עמפאנגען...

ער וועט אונז פארבעטען אריינגעהן אין שלאָם,
און פעען אונז וועלען בעדיענען,
אויף פינקלענדע טעלער, דאָרט וועלען מיר אליין,
וואָס אונז וועט געלוםטען, געפינען...

און ווען אונזער מאַהלצייט געענדיגט וועט זיין,
פארזוכט אלע שפייז און געטראַנקען —
צום אנדענק וועט געבען דער צויבערפירסט אונז
צוויי טהייערע דימענט-געשאַנקען...

דער הימעל פול שטערען, די פעלדער פול שנעע,
מיר ביידע און ענדלאזע רוימען —
דאס שליטעלע קלינגט, און דאס הארץ אין מיר זינגט :
מיר פאָהרען אין לאַנד פון די טרוימען...

.1912

געזאגטע און דיפצע

קום צו מיר

1.

קום צו מיר אין דעם דונקעלסטען ווינקעל פון סאך,
וואו די זילבערנע נעץ פון דער נאכט קען ניט פאנגען,
אן איינציגען פונק פון מיין גליהענדען סוד,
ווען די ר וועט מיין יוגענד בעלאנגען...

קום צו מיר וואו דער שמאכטענדער קארשענבוים שנעט
צו די גראזען ארונטער, זיין צודעק דעם ווייסען,
און אין רויענקנאָספ לעכצט די געזעפטיגטע קווייט,
איחר פעסטונג פאנאנדערצורייסען...

קום צו מיר אין דער שטילער און ווירציגער נאכט,
ווי דער קוויקענדער טהוי קומט אויף בלומען און זאנגען,
קום צו מיר ווי דער רעגען, ווען פעלדער פארשמאכט,
דעם טראנק פון דעם הימעל פארלאנגען...

קום געליעכטער, און קום מיר אין הארצען אריין,
דעם הימעל מיט טויזענדער שטערען צוזאמען,
פארשלאסען מיין אויג און מיין אויער וועט זיין,
און מיין הערץ וועט זיך באַדען אין פלאמען...

2

מיט רויווען בעשפרייט, און מיט דופמען בעשפרענקעלט,
האָב איך דעם מ ז ב ה, מיין זיססטער,
קום נעהם מיך און קלעם מיך מיט מעכטיגע ארעמס,
דו ליעבליכער, גרויזאמער פריסטער...

וועסט טרינקען דעם רויט־הייסען וויין פון מיין יוגענד,
דאָס הייליגסטע רייכטהום מיר רויבען,
און איך וועל זיך הענגען צו דיר אויפ'ן נאָקען,
און קוסען ענטזיקט דיך, אין גלויבען...

און וועסטו פארלאָזען מיך, וועל איך זיך ריהמען,
אַז דו האָסט געוועהלט מיך אַלס קרבן,
אַז דו האָסט צוערשט דיינע אונטרייע ליפען,
מיט בלוט פון מיין האַרצען געפארבען...

כ'האב געוואכט און געקוקט אויף דיין פנים,
 אין רוהיגען שלומער פארזונקען,
 כ'האב דורך דינע פארשלאסענע ברעמען,
 דעם גלאנץ פון די אויגען געטרונקען...

כ'האב געוואכט און געהארכט צו דיין אטהעם,
 געהערט ווי דיין הארץ האט געשלאגען ;
 כ'האב געזעהן אויף די שלאפענדע ליפען,
 א גליקליכען שמייכעל זיך טראגען...

און אן אומעט אויף מיר איז געפאלען —
 כ'בין איינזאם און עלענד געוועזען...
 כ'האב אומזיסט אויף דיין רוהיגען שמערען,
 געזוכט דינע טרוימען צו לעזען...

ווער געוועלטיגט אויף דיר אין דיין חלום,
 און וועמען דארט שווערסטו צו לייעבען ?
 האסטו מ י ך אויף א צווייטער פארביטען,
 צי ביסטו געטריי מיר געבליעבען ?

כ'האב געוואכט און געקוקט אויף דיין פנים,
 געגלעט אויף מיין שוים דינע לאקען,
 כ'האב געקוסט דינע שלאפענדע ליפען,
 און מיך האט דיין שמייכעל געשראקען...

.1912

ווי געוואונשען

דיר האבען די געטער געשאנקען א גוף,
געמאכט פאר גענוס און פאר פריידען,
און מיר א נשמה פון צארמעסטען דופט —
מיר מארען זיך ביידע ניט שיידען...

און האבען מיר ליפען צוזאמענגעקלעפט,
און ווען צו מיין הארצען איך ציה דיך,
דאן קוועלען די געטער פון שמחה און לוסט :
עס איז א געלונגענער שידוך...

.1911

ביים טאגן

מיר האבען צום טאקט פון דער וואלן־מעלאדי,
געשוועבט אין א מענשענגעשליעדער,
איך האב אויף מיין נאקען דיין גלוט־הויך געפיהלט,
געשפירט דינע בויגיגע גליעדער...

אזואו די געשמאלטען ? אזואו איז דער זאאל ? —
מיר דאכט זיך, זיי אלע פארשווינדען,
און איך בלויז און דו, צו איינאנדער געפרעסט,
זיך טונקען אין לעבליכע אינדען...

מיר שווימען און וויגען זיך אום אויף א ים,
בעשפרינקעלט פון לאכענדע וואלען ;
אט הויבען מיר אויף זיך, און לאכען פון פרייד,
אט זינקען מיר תהום־זוערמס און פאלען...

אזואו די געשמאלטען ? — אזואו איז דער זאאל ? —
איך זעה ניט קיין שפור מעהר פון קיינעם...
נאר דו און נאר איך, ליפ געזיגעלט צו ליפ,
און גליעדער פארפלאכטען אין איינעם...

.1911

קייטען

1.

איך האָב פון דיינע ליפען
דיין האַרץ אַרויסגעווינגען,
איך האָב דיר די נשמה,
אַרויסגעקוסט פון ד'אויגען...
און וואו דו וועסט איצט וואַנדערן,
ליעב־האַרציג קינד, זיי וויסען : —
דו וועסט פון דייך נשמה
זיין אייביג אָפּגעריסען...

איך האָב דיר פעסט פאַרפלאַכטען,
מיט שמריק פון לוסט געקניפּטע,
איך האָב מיט טויזענד רינגען
דיך אָנגעקייט, געליעכטע...
און וועסטו זיך בעפרייען,
קען איך פאַראוים דיר זאָגען : —
וועסט ביז'ן טויט די צייכענעם
פון מיינע קייטען טראַגען...

2.

וועסט קוסען פרעמדע ליפען,
און וועסט אן מיינע דענקען,
וועסט אין א צווייטען ארעמס,
אן מיין אומארמונג בענקען...

און וועט דיר עמיץ צערטלען,
דאן וועסטו ד'אויגען שליסען,
און אין געהיים דעם פיעבער
פון מיינע הענד געניסען...

און וועט דיר עמיץ ליעבע
מיט הייסער שפראך ערקלערען,
דאן וועלען פון די ברעמען,
דיר טריפען שטילע טהרערען...

ע ר וועט די טראפענס שלינגען,
און זיך מיט שטאלץ בעקרדיגען,
דאך ד ו וועסט אין דער אמת,
דיין טוימען טרוים בעוויינען...

1911.

א טויטע רויז

ארויסגעפאלען פון א בוך
איז מיר אין שוים,
א זכר פון א יוגענד־טרוים —
א טויטע רויז...

כ'האָב ביי דעם בוך געפרעגט : ווי קומט
אָהער די בלום ? —
די שורות זיינען שטיל געווען,
דער עבר — שמום...

אויף איינעם פון די בלעטלעך איז
א פלעק געווען...
ס'האָט עמיצער געוויינט אַמאָל,
דאָך וואו ? און ווען ? ...

איך האָב די טויטע רויז געקוסט,
געקוסט די טהרער...
ס'האָט עמיצער געליעבט אַמאָל,
דאָך וועמען ? ווער ? ...

1912.

די שטידע

כ'האָב הייסע ליפען פיעל, געזויגען,
איך האָב פון שוואַרצע ים'ען אויגען
געטרונקען פריידען און געטרונקען סם'ען...
און גיפט און גליק צוזאמען,
שוין זיינען לאַנג אוועקגעפלויען...

נאָר איינע, אַ געשטאַלט אַ שטילע,
וואָס האָט אין יוגענד'ס ברען, אפילו
ניט צוגעצויגען מיינע בליקען —
קומט א י צ ט אין טרוים מיך קוויקען,
און מורמעלט איבער מיר אַ תפלה...

.1913

דער טאריסמאן

איך טראג אין מיין הארצען פארזיגעלט
א וואונדער־קמיע — דיין בילד...
דו האסט מיך פון לילית'עס טעכטער
בעשירעמט אזוי ווי א שילד...

איך טראג אויף די פינגער בעפעסטויגט
א רינג מיט דיין נאמען בעקריצט,
און בין פון דעם שטן'ס פארפיהרונג,
אזוי ווי דורך צויבער בעשיצט...

דאך געהט מיר די שמחה ניט איין גאר —
איך ציטער פאר דיין טאליסמאן...
קיין שוין קעגען דיך איז אין ערגעץ
אויף הימעל און ערד ניט פאראן...

.1912

אויפ'ן פעלז

קום זעין זיך אויפ'ן פעלז מיט מיר,
באלד וועט די בארג-נאכט קומען,
און פילען וועט דער הימעל זיך
מיט שימערענדע בלומען...

און יעדעס בלאט וואס רוישט ארום,
צו אונז אליין וועט ריידען ;
און יעדער פונק וואס גליהט אין גראז,
וועט צינדען זיסע פריידען...

און יעדער שמראם וואס גלאנצט אין ליכט,
פאר אונז אליין וועט פליסען ;
און יעדער טרעל וואס קנאלט פון וואלד,
אונז וועט פארטרויט געריסען...

קום זעין זיך אויפ'ן פעלז מיט מיר,
קוק מיעק מיר אין די אויגען...
אנטפלעקען וועל איך זיך פאר דיר,
ניט מיד, ניט שוואך געבויגען.

ניט ווי איך בין אין טהאל געווען...
נאָר שטאַרק, מיט מעכטיגע פאַרלאַנגען,
מיט שויםענדיגע טרוימען פול,
מיט זומענדע געזאַנגען...

מיט לוסט-פאַנטאַזיען אין דער ברוסט,
מיט שטאַלץ וואָס טראַצט די שטערען,
מיט מוטח וואָס לאַכט פון טויט, און גלויבט
אין שטערען און אין ווערען...

קום זעין זיך אויפ'ן פעלז מיט מיר,
איצט זאַלסטו מיך דערקענען,
איצט וועט מיין גאַנצע פלאַמענוועלט
זיך דרייסט פאַנאָדערברענען...

.1911

אַהן דיר

אַ רגע האָט זיך מיר געדאַכט : —
דו ביסט אַלס לופט־געשטאַלט, פון ווייטע ספּערען,
געקומען טהיילען מיין טריאומף,
און האָסט געבענשט דעם לאַרבער אויף מיין שטערען...

איך האָב געפיהלט אַ ווייכען הויך,
געהערט דאָס רוישען פון אַ גייסטער־פליגעל,
און אויף דעם פנים מיינעם האָט
אַ נעכעל ליפּ געפרעסט איהר זאַנפטען זיגעל..

דאָך שנעל צופלאָסען איז דאָס בילד,
און פון אַ תוהו האָט אַ שטים געדרונגען : —
„לעבט ערגעץ־וואו דער פויגעל־טרעל,
„וואָס האָט אַמאָל דעם זומער־וואַלד פאַרקלונגען? ...“

„לעבט ערגעץ־וואו דער זונענשמראַהל,
„וואָס האָט דיין קאַפּ מיט גאַלד בעשפונען נעכטען? ...“

דאַן האָב איך פון די האַאר געפליקט,
דעם פוסטען פויץ פון קראַנץ און בלומען־פלעכטען,

און קנאָספּ פאַר קנאָספּ, און בלאַט פאַר בלאַט,
מיט שטאַרער וואַומה געזעהן האָב איך פאַרוויאַנען,
און שמוס אין האַרצען ווידערהאַלט :
בלויז איין רעפּרען :— „דו ביסט ניט מעהר פאַראַנען“...

.1911

בענקעניס

1.

דאָס זעלביגע פעלד און דער זעלביגער שטעג,
דאָס זעלביגע שושקען און זומען,
עס ריהרט זיך אַ טרוים, און עס וועקט זיך אַ ליעד,
אַ ליעבע געשמאלט פלאַטערט דורכ'ן געמיטה,
און שפּרינקעלט אין האַרצען פאַרפומען...

דאָס זעלביגע פעלד און דער זעלביגער שטעג,
מיר גלוסט זיך אַ קאַרן־בלום נעהמען...
זי פאַסט אזוי שעהן צו אַ ווייסען געוואַנד...
איך פליק זי אַראָפּ, און איך האַלט זי אין האַנד,
און... געבען זי האָב איך ניט וועמען...

2.

איך געה דורך די בייטען, איך קען זיי פון לאנג,
כ'ווייס אימליכען ווינקעל און ערמעל...
ווי אפט דורכ'ן טאג און ווי אפט ביי דער נאכט,
מיט לוסטיגען הארצען שפאצירען געמאכט
האב איך אין דעם טהייערען גערמעל...

רעזעדאס און רויזען און טולפען, און מאהן
מיט קליינינקע רויטע גארדינען...
איך ציה דעם גערוך און איך זוך רונד ארום,
איך קוק אין דעם בעכער פון אימליכער בלום,
און וויל אַ בעקאנטע געפינען...

די רויזען און טולפען זיי קוקען מיך אן :
„דאָס מיין איך געוויס זייער באַבען“,
און חוצפה'דיג חוּזק'ט אַ גליהענדער מאַהן :
„מיר זיינען פון ה י י א ה ר, וואָס געהען אונז אַן
„די טויטע וואָס דו האָסט בעגראַבען?“...“

1913

קעניג אדער שקלאף?

— בין איך דער זיעגער, צי בעזיענט ?
איך קען עס ניט ענטשיידען :
איין שטארקער כשוף-באנד פארשטריקט
מיט גלייכער מאכט אונז ביידען...

מיין לאסטשען דוך, מיין בעטען זיס,
איז שטארקער פון בעפעהלען,
און ווען דו קניהסט מיר צו די פיס,
זוך א יך דיר צו געפעלען...

איך בין אַ מלך אויף דער קייט,
אַ קנעכט מיט קעניג-מינע,
און דו — אַ שקלאפין וואָס בעשטעהט
אַז זי איז קייסערינע...

.1911

דער פלייכער זיעגער

געוואַקסען איז אמאל אַ קנאַספּ
פאַרשלאַסען,
אומזיסט האָט זיך דער זונגענגלאַנץ
צוגאַסען...

אומזיסט זי האָט דעם מיטאַג'ס גלוט
געמינטערט,
איהר דופטיג הערץ האָט ווי אין שנעע
געווינטערט...

אומזיסט בלויז האָט דער ווינד, אַ נאַכט
פאַרשווענדעט,
זי האָט פון איהם איהר בשמים־קאַפּ
געווענדעט...

דאַן האָט דער בלאַסער מאַרגען זי
געפונען...
און שמאַכטענדיג, זיין טהויטהרער איז
גערונען...

און זעה... די שטאָלצע האָט ניט מעהר
געהיט זיך : —
ז'האָט קוסענדיג דעם בלייכענ'ס מהרער,
צובליהט זיך...

.1911

דערקענט

איך האָב זיך אין איהר בליק גע'טובל'ט,
און זיך געלייטערט ריין,
און שעהנער איז מיין זעל געוואָרען,
ווען כ'האַב געזאָגט : „ביסט שעהן“...

דאָך זי האָט אזוי פרעמד געשמייכעלט —
האַלב פרוי און האַלב אַ קינד . . .
זי האָט געקרייזעלט מיינע לאַקען
און שטיל געזאָגט : „ביסט בלינד“...

און ווען איך האָב מיט פרומע ליפען
געקושט איהר מאַנטעלס ברעג,
אַ ווילדע איז זי אויפגעשפרונגען :
„דו מוזט פון מיר אַוועק...“

„מיין לייב איז שנעע, מיין בלוט איז לאַוואַ,
„מיין ליעבע ווי דער ווינד...“
און כ'בין פון שרעק צוריקגעפאלען :
איך האָב דערקענט — די זינד . . .

.1911

וואס דו האסט ניש געקריגען

האסט מיינע ליעדער מיר גערויבט,
מיט דיינע אויסגעלאס'נע חן'ען,
דען כ'האב דיין לאכען און דיין וויינען,
דיין שמייכעל און דיין טהרער געגלויבט,
און פלעג זיי זינגענדיג בעשעהנען...

דאך איינס אן איינציגס איז אין נעסט
פון מיינע ליעדער מיר געבליבען,
און קיינמאל האט מיין שקלאפיש ליעבען,
מיין לעצטע סטראפע אויסגעפרעסט,
ווען איך האב בלומען דיר געקליבען...

און סס'ען וועט דיין יאגד פון לוסט,
ווען דו וועסט זוכען נייע זיעגען,
די קרענקונג — אז דעם שעהנסטען נגון
וואס האט געשלומערט אין מיין ברוסט —
איהם האסטו קיינמאל ניש געקריגען...

און וואקסען וועט דאס פראכט-געזאנג,
און זאמלען יאהרען-לאנג פארפומען,
און וואס די זינד האט נישט בעקומען,
וועט אונז שולד קריגען צום געשאנק
מיט פולער האנד, ווען זי וועט קומען...

.1912

מײן ווענום

כ'האָב דורך יאָהרען געזוכט
(ווי עס זוכט יעדער איינער אין יוגענד)
אויף אַלערליי וועגען אַ ווענום,
און תמיד די פרוכט
פון מיין זוכען געווען איז,
אזוינס וואָס מיך האָט נישט בעגנוגענט...
און זאָגען אַ פריינד פלעגט מיר טעגליך :
דו זוכסט וואָס איז קיינמאָל נישט מעגליך,
דען גלייך מיט דער רויו ווערט געבאַרען,
איהר צווילינג — דער מיאוס'ער דאַרן...

און איך האָב געפייניגט זיך לאַנג,
ביז מיר איז אַריין אַ געדאַנק
און האָט מיר געוויזען דעם וועג : —
כ'האָב געטראַכט אָן די טעג,
ווען אַליין אין אונגענדליכע רוימען,
געווען איז דער בורא בעטריבט,
פאַרלאָרען אין קנולען פון טרוימען,
צו קיינעם פון זיי נישט געקניפט,

און זיין הערץ פלעגט א קומער בעקלעמען,
ווייל ער האט נישט קיינעם געליעבט,
נישט האבענדיג וואס אדער וועמען...
דאן האט ער א חלום פארגליווערט,
און האט עס גערופען „די וועלט“...
ער האט זי מיט הימלען בעקיווערט,
און האט זי מיט שטערען בעהעלט,
און זי איז געווארען זיין פרייד...
און ער האט פון תענוג געלאכט,
און געוואוסט האט ער דאך שטילערהייד,
אז ער האט אליין זי געמאכט,
און זי האט ממילא געמוזט
זיין דאס, וואס זיין הארץ האט געלוסט...

דאן בין איך דערגאנגען דעם סוד,
אז גליקליך דארום איז א גאט,
ווייל אליין וואס ער ליעבט און ער האסט,
איז דאס וואס זיין מוח פארפאסט,
און האבען פאר איהם קען א האפט,
בלויז דאס, וואס זיין דמיון בעשאפט...

און איך האב פון הוילע פארלאנגען
געמייסטערט א כשוף-געשטאלט,
און אליין וואס מיין אויג האט געפאנגען,
אין לעבען, אין בילד און געזאנגען,
דאס האב איך געשאנקען איהר באַלד,
ביז זי האט פון אימליכער פאלד,
א רעגען פון שעהנהייט געשטראהלט...

און זינט דאן יעדען מאָג,
זיך פארבוק איך און זאָג : —
א, שעהנסטע פון פרויען, כ'בין גערען דיין שקלאָף,
דען דו ביסט מיין גאָט און צוגלייך מיין בעשאָף...

.1912

בעגעגעניס

צוויי בליקען זיך האָבען בעגעגענט,
און זיינען געוואָרען פאַרקנאַסט ;
צוויי בליקען אַהן ווערטער, צוזעגענט
אויף אייביג זיך האָבען אין האַסט...

און יענעם מאַמענט האָט אַ סטרוגע
אויף תמיד געפלאַצט אין זיין ברוסט...
און זי איז געווען אַן עגונה,
און האָט ניט „נאָך וועמען“, געוואוסט...

.1913

זוכענדיג

די נייע נבואה

„און צו מיר האט זיך א ווארט
פער'גנב'עט און מיין אויער האט
עפעס פון איהם פארנומען“.
(איוב ד' י"ב).

...אזוי האב איך איהם אין מיין דמיון געמאלט...
אזוי האט געקלונגען זיין שטימע פאר מיר,
ווען איך האב אין דונקעלע שטונדען געווארט
פון אימיצען'ס ליפען צו הערען דאס ווארט,
וואס איך האב אין זיך ניט געפינען געקענט...
ווען איך האב מיט אימעצענ'ס פארטיגען גלויבען
מיין אייגענע לידיגקייט פילען געזוכט,
און האב מיט דעם רייכטהום פון פ ר ע מ ד ע,
מיין פראסטיגע וויסטיקייט בעפלאנצען געוועלט...
און רונד און ארום מיר געזעהן האב איך פיעל
אזעלכע ווי איך... און א שמאכטענדער בליק
האט א שמאכטענדען צווייטען בעגעגענט,
אין פוסטיקייט אין פוסטיקייט געשפיגעלט זיך האט...

— און דאן אין מיין דמיון ארום איז זיין בילד :
א הויכער, א מעכטיגער איז ער געשטאנען
— אויף ערגעץ א זייל, צי א פעלו, צי א בארג —

דער יורש פון טויזענד פארשוואנדענע יובלות,
 די לעצט־רייפע שפראַצונג פון דורות אַהן שיעור,
 די תּמ־צִי־ת־גֵּשֶׁט אַל־ט פון גלגולים אַהן צאַהל...
 און פון זיינע אויגען געקוואַלען האָט רוה,
 ווי שיין פון לבנה אויף פעלדער פון אייז...
 און אזוי האָט געקלונגען זיין שטים,
 צו מיר און צו זיי : —

„און מעהר וועט פאַר אייך זיך קיין הימעל ניט שפאַלטען,
 „קיין גאַט וועט זיך מעהר ניט אַנטפלעקען פאַר אייך,
 „אין וואונק פון אַן אויג, מיט אַ דונער־און־בליץ,
 „און וואונדער־געשאַפענע תּורות אייך שענקען...
 „און ס'וועט קיין פּראַפעט ניט מעהר פאַסטען פאַר אייך,
 „אויף איינזאַמע באַרג־שפיצען טעג נאַכאַנאַנד,
 „און לוחות אייך קריצען מיט וואונדיגע הענד,
 „און דאַן אין דער טהאַל־וועלט אַרונטער צו אייך,
 „און העלע און ליכטיגע ווערטער אייך געבען,
 „זיין האַרץ־בלוט אין איטליכען בוכשטאַב פון זיי —
 „אום אייך, אין די צווישען מינוטען פון פרייד,
 „אין לידיגען רוים פון גענום ביז גענום,
 „אַ רגע פון צווייפעל, אַ שאַטען פון שרעק,
 „אַן איינציגען פּלאַטער פון טויט'ס וויסטע פּליגלען,
 „אַ פּריהרענדען הויך פון פּערצווייפלונג, צו שפּאַרען...“

„און ס'וועט ניט קיין פייער־זייל געהן מעהר פאַר אייך,
 „און טיימען די שלאַנגען און באַהנען דעם וועג,
 „וואָס איהר וועט אַ גלייכען, אַ גלאַטען געפינען,
 „און פיהלען זיך זיכער געפיהרט פון פּראַפעט...“

„אין שלאפלאזע נעכט, יעדער איינער פאר זיך,
 „זיך וועלצען אויף אייער געלעגער וועט איהר
 „מיט פיברישע אויגען און קראנקדריטע ברעמען,
 „פון ספק'ס נייך-קעפיגע שלאנגען געביסען...
 „און וויסען וועט איהר, יעדער איינער פון אייך,
 „אז איהר מוזט די לוחות זיך האקען אליין,
 „און מוזט אהן א פיהרער די הימלען דערקלעטערן,
 „און מוזט אהן א פונק אין די אפגרונדען נידערן,
 „און נ ע ה מ ע ן און ג ע ב ע ן א תורה אליין...

„און קיינעם'ס ווארט וועט ניט אייך שטיצען דעם מומה,
 „דען אומעטום וועט איהר אן עכא בלויז הערען
 „פון אייער געשריי : דעם קרעכץ פון א פוסטער נשמה...

„און דאן, ווען פון א י י ג ע נ ע פינסטערע תהומ'ען
 „נאך וואכען, נאך יאהרען פון שווערען זיך-ראנגלען,
 „א מאט-העלער פלעק, דאן א שיין, דאן א ליכט,
 „ארויסטאגען וועט פון דעם פעך-האָריזאָנט —
 „און איהר וועט דערשפירען א זיס-זאנפטע זאפט,
 „וואָס זאפט דורך'ן מה און שטארקט אייער האַרץ,
 „און לויטערט דעם זינן און פערוינגט דעם געדאַנק —
 „דאן זאלט איהר פון אייערע לענדען דאָס זאק-קלייד
 „אראַפּטהאַן, און אויפשטעהן ג ע ב אַ ר ע ן פון ס'ניי...
 „דען איהר האָט אנטפלעקט אייער גאָט,
 „אייער אייגענעם איינציגען גאָט...“

1911

פאר גאט'ס מזבח

מיר זיינען ביי דעם שיידוועג זיך צוגאנגען :
אין זיינע אויגען האט זיך אָפּגעשפיגעלט,
דעם נזיר'ס שרעק פאר יוגענד'ס ערשמע דראַנגען,
און האַרץ און אויער האַט ער פעסט פאַרריגעלט,
פאַר אַלע פריידען און פאַרלאַנגען —
ווען א יך, פון לעבענסלוסט בעפליגעלט,
געיאַגט זיך האָב פון פעלד צו פעלד,
נאָך בלומען און נאָך שמעטערלינגען...

און פלעגט אַמאָל, ווי פון אַ דונקלער וועלט,
אין מיטען פון מיין לאַכען און מיין זינגען,
צו מיר אַן עכאַ פון זיין תפלה דרינגען —
האַט פון מיין אויג אַ טהרער אַרויסגעקוועלט,
און כ'האַב בעטרויערט זיין פאַרשווענדעט לעבען —
גערויבט פון דר'ערד, דעם הימעל אַפּצוגעבען...

דאָך ווען ביי מיר אין האַנד געבליבען זיינען
נאָר הויפענס פון פאַרוועלקטע בלומען,
און אַלע זונען האַבען אויפגעהערט צו שיינען —
מיט בושא בין איך צו זיין צעלט געקומען.

און פאלענדיג א נכנע צו זיין שוועל,
געבעטען האָב איך : „שענק מיין זעל
„א באַלזאַס-טראַפען פון דיין שטילען גליק,
„דען איך האָב אַל צ ד י נ ג אַנגעוואָרען...“

געפאלען רוהיג איז זיין בליק,
אויף מיין פאַרוואַנעטען בוקעט,
און אַהן רחמנות און אַהן צאַרען,
זיין אורטהייל האָט ער שטיל אַרויסגערעדט :
„פאַרשפעטיגט האָט זיך דיין געבעט...
„די קוויטען דינע זיינען אויסגעשטאַרבען,
„פון יעדער הויכט דער טויטער אַסיען-ריח...
„און ווער ס'קומט ד אַ, מוז ברינגען צום מזבח,
„זיין ערשט לינג-בליהונג פאַר אַ קרבן...“

.1912

בלאנדזשענדיג

איך האָב געבלאָנדזשעט אין דער נאַכט
אויף וויסמע וועגען ;
מיין פּוס איז קראַנק פּון געהן געווען,
מיין האַרץ — פּון פּרעגען...

און מיר אַנטקעגען אין דער נאַכט
איז אַנגעקומען,
אַ וואַנדערער וואָס האָט ביים קלייד
מיך אַנגענומען,

און האָט געזאָגט : „איך זוך אַ שמעג,
„דו מוזט מיך פּיהרען...“
זיין וואונש האָט הייסע בליי געטריפט
אויף מיין געהירן,

און כ'האַב מיט שאַנד און וועה גערעדט :
„מיין יתום-ברודער,
„כ'בין ווי אַ שיפעל אויף אַ תּהום,
„אַהן ליכט, אַהן רודער...“

„כ'האָב טויזענד וועגען אויספרוכירט
„און ניט געטראָפּען,
„כ'האָב טויזענד טרוימען אויסגעטרוימט
„אין פּאַלשען האַפּען...“

„דאָך קום, מיר וועלען וואַנקענדיג,
„צוזאַמען וואַנדערן,
„און איינעם'ס האַנד וועט האַלמען פעסט
„די האַנד פון אַנדערן...“

ער האָט די פינגער קאַלט פון מיר
צוריקגעצויגען :
„מיר זיינען ביידע בלינד... וואָס וועט
„חברותא טויגען?...“

ער האָט מיך איינזאַם שטעהן געלאָזט...
און אין מיין זינען
האַט דומפ געהילכט : „דו מוזט דיין וועג
„אַ ל י י געפינען...“

.1912

א זיעג?

„און ווייסט איהר ווי כ'האָב זיי בעצוואונגען ?

„איך בין ניט מיט קיווער און פאַנצער געקומען,
„מיט בליץ אין די בליקען און שמורעם אין שפראך,
„אַ קרוין און אַ פירסטליכען טהראָן צו פערלאַנגען,
„אין נאַמען פון מוטא און מיט פרעכהייט פון מאַכט...

„איך בין ניט קיין גבור מיט הערשילוסט געווען...

„איך האָב ווי אַ זאַנג אין אַ רוישענדען ווייצפעלד,
„אין איינעם מיט צאהללאָזע זאַנגען געוויגט זיך ;
„איך בין ווי אַ זאַמד אין סאַהאַראַ געוועזען,
„וואָס ווערט אין אַ זאַמד־זייל אַמאָל צו דער ערד,
„און אַמאָל צו דעם הימעל געטריבען,
„און קיינער קען איהם ניט און ער זיך אַליין ניט
„פון גרויסען געדראַנג אונטערשיידען...

„האָב איך אויף מיין ווינציגקייט דאַמאָלס געקלאָגט ?—

„כ'האָב געזאָגט : וואו אַ זונענ־סיסטעם איז אַ פונק,
„וואו אַ מילכ־וועג פון שטערען ניט מעהר ווי אַ שמראַהל,

„און א וועלטען-בעשאפונג — א בליה פון א קוויט —
„ווער איז גרויס און ווער קליין ? ווער איז פיעל און
ווער וועניג ?

„דאך האב איך א קנויל פון חלומות געשפונען,
„און רויס פאר מיין שפינדעל און וועבשטוהל בעדארפט...
„איך האב מיינע פעדעס ניט שטרעקען געקענט,
„וואו עמיצער זאל ניט מיין זיידווערק צורייסען...
„דערצו, האט מען מיר א לעגענדע פארטרויט,
„אז ערגעץ א צייט און אן ארט איז פאראן,
„וואו עס קוועלט א געזאנג ווי א בתדקול ארויס,
„און איך האב געגאהרט און געלעכצט, יענע ריטהמען
„צו פאנגען, און זיי אין מיין טרוים-טוך צו וועבען...

„דאן בין איך אוועק אין דער ווייט, אין דעם רויס...
„דארט האב איך אן איינזאמען ליידגען מדבר
„פאר זיך אהן אן איינציגען שותף געהאט,
„און דארטען געפונען דאס וואונדער פון וואונדערס:—
„ס'האט געקלונגען... פון וואנען ? פון וועמען ? —
„האט דער ווינד עס צו מיר בין השמשות געבראכט,
„געוויקעלט אין זיינע בע'כשמים'טע פליגלען ?
„צו האט עס בעגינען ארונטערגעגליהט,
„פון מזרח'ס ערוואכענדען פלאמען-געזיכט ?
„צו האט עס דער שטערען פון אבענד געטרעלט,
„ווען איך האב זיין קיהלענדען שימער בעגריסט ?
„צו אפשר דער דונקעל-געטהורעמטער בארג-שפיץ,
„וואס האט ביז'ן הימעל דערנעהנטערט די ערד ? ...

„כ'האב געהארכט און געהארכט און איך האב ניט
געוואוסט...“

„נאך איין מאל, אין איינזאמקייט'ס איינזאמסטער שטונד,
„ווען מיין אויג האט ניט ערד און ניט הימעל געזעהן,
„נאך פארטונקט זיך אין זיך און ארונטערגענידערט
„אין אונטער-אוקינס פון וויסען און זיי —
„האט דער אפגרונד דעם סוד מיר אנטפלעקט : —
„ס'איז מיין אייגענע שטימע געוועזען...“

„אצונד האט מיין קול אין דער וויסמע ארויס,
„און ארויף צו די לויטערע הימלען, געיאויכצט,
„און געטראכט האב איך נאך אן מיין נייער געבורט —
„אן מיין אייגענער גרויסער דערלייוונג...“

„איז מיין שמים אזוי הילכיג געוועזען ? —
„זיי האבען צו מיר אין דער מדבר געוואנדערט,
„נאך איין קארטוואן איז א צווייטער געקומען...
„זיי האבען א פירסטליכען מאנטעל געבראכט,
„און איבער מיין נאקעטען שולטער געווארפען ;
„זיי האבען מיט אוילען מיין שמערען בעזאלבט,
„און אין האנד מיר א צעפטער געדריקט,
„און געבעטען : „א פירסט זאלסטו זיין צווישען אונז...“

„דאן האב איך מיין נוי-גן-עדן פארלאזען,
„און האב אין מיין הארצען א תפלה געשושקעט :
„מיין אייגענע שטים ניט פארלאזן מיך...“

„און איך בין צוריק אין געזעמעל געוועזען,
„און גערעדט מיט דעם נייעם געפונענעם קול...
„און דערנאך... פלעג איך ווארטען און האַרבען, און האַרען
„צו הערען דעם אַפּרוף פון איטליכען ווינקעל...

„דאָך האַרענדיג, האַרבענדיג האַב איך פאַרשוועכט
„און פאַרשוואַכט דאָס געוואונענע וואונדער...
„כ'האַב געפרעגט : איז נאָך עמיצער דאָ,
„ביי וועלכען איך האַב ניט אַן עכאַ געוועקט ? —
„און פרעגענדיג האַב איך אַן ע כ א געטראַכט...

„און די שטים ? ...

„ז'האַט געצאַנקט און געוואַנקט און געשטאַמעלט,
— און דאָן
„פאַרשוויגען געוואַרען...

„און איך בין מיט צעפּטער און קרוין —
„א שמשון אהן לאַקען געבליבען...”

1912

א ת פ ל ה

א גרויסער גאָט, דאָס לעבען איז
א וויסער ים פון מהרערען,
מיר ווייסען ניט פון וועלכען תהום,
ניט וואו, געפיהרט מיר ווערען...
מיר שיפען זיך דורך נאכט און נויטה —
זיי אונזער שמערען...

דער מענש איז גראָו, זיין האַרץ איז שפּריי,
געווייבעלט פון פאַרלאַנגען ;
א פאַלשער טריט און שוין איז ער
צום גיהנום'ס שוועל פאַרגאַנגען —
בעוואַך זיין שוואַכע שמונד און לאַז
די נעץ ניט פאַנגען...

די וועלמען שווינדען ווי דער מהוי,
און דורות גלייך ווי שמויבען,
מיר וואַנדערען אויף קברים אום,
און ס'גלאַצט דער טויט פון אויבען —
א גאָט, צורייס דאָס חשך-טוך,
שענק ליכט און גלויבען...

ווייז אין דעם מויט דאָס לעבען אונז,
אין פוילען — דאָס געבערען,
אין קורצען איצט — די אייביגקייט,
אין שאַלעכץ־בײַט — דעם קערן,
און אין דער בלינדער וויסמעניי,
דיין טריט לאָז הערען...

.1911

א זעהונג

איך האָב איהם ערגעץ וואו געזעהן —
איך ווייס ניט וואו און ווייס ניט ווען.

און תמיד ווען מיין האַרץ איז קראַנק,
שווימט ער אַרויס מיר אין געדאַנק.

זיין אויג איז מילד, זיין בליק איז העל —
ער לעזט דעם וועהטאַג פון מיין זעעל.

זיין וואָרט פאַלט ווייך ווי מאַרגענטהוי,
איך שלינג עם אַיין און גלויב און טרוי.

זיין ווילען איז ווי פעלזען פעסט,
זיין האַרץ איז ווי אַ וואַר'מער נעסט.

ער גלעט מיך או ער זאגט : „דו ביזט
„א לאם וואָס בלאַנדזשעט אין דער וויסט...“

„דער וועג איז שווער און דו ביזט מיעד,
„דאָך איך בין שטאַרק און נעהם דיך מיט...“

ער פיהרט מיך און איך פרעג ניט וואו,
דען וואו ער געהט, געהט מיט די רוה...

און כ'פאלג איהם וואָס און ווי ער הייסט,
דען וואָס ער זאָגט איז ליכט און טרייסט...

איך האָב איהם ערגעץ וואו געזעהן —
איך ווייס ניט וואו און ווייס ניט ווען...

.1912

צוויי-איינגקייט

ס'האט איינער הלומות געשפונען,
און איינער — פאר נאריש געפונען.
איך האב אין זיי ביידען,
מיין אייגענע שמים געהערט ריידען...

ס'האט איינער געהאפט און געפרעהט זיך,
און איינער — צוויינט שמילעהייד זיך.
כ'האב אין הארצען געלעזען :
איך בין אין זיי ביידען געוועזען...

ס'האט איינער געשאפען א גאט זיך,
און איינער — צוגאסען אין שפאט זיך.
איך בין ווי דורך וואונדער,
געוועזען אין יעדען בעזונדער...

ס'האט איינער מיט ליעבע געקוויקט זיך,
און איינער — פון שנאה געשטיקט זיך.
געלעגען בעהאלטען
בין א יך אין די ביידע געשטאלטען...

.1912

לעפען...

א וואונק
פון דער אייביגקייט'ס אויגען...
א פונק
צו דעם פייער געצויגען...
א שפריץ
וועלכער לעכצט נאך דעם ברוגען...
א בליץ
פון פארגעהענדע זונען...

דער ענטפער

כ'האב אין א שפאלט פון טויטע פעלזען,
געזעהן א דארען יתום-קוסט :
„ווי קאלט איז דא, ווי פוסט איז דא !
„פארוואָרפענער, וואָס טהוסטו דאָ ?...“
— זיין ענטפער האָט פארקלעמט מיין ברוסט :
„כ'וויל לעבען...“

כ'האב אויף דער הייסער הוילער וויסטע,
געזעהן א גראַע קלאַפער-שלאַנג :
„פארשאלטענע, וואָס קריכסטו דאָ ?
„וואָס נוצסטו און פארריכסטו דאָ ?“
— איהר ענטפער ליגט מיר אין געדאַנק :
„כ'וויל לעבען...“

איך האָב אין מיטען פון אַ זאָמד-וועג
אַ קליין מוראָזשקע-נעסט געזעהן :
„אַ, שוצלאָזע, וואָס בויסטו דאָ,
„אויף וועלכען צופאַל טרויסטו דאָ ?“
— דער ענטפער איז אַ שלוכין געווען :
„כ'וויל לעבען...“

.1912

אין דער נידער

די פים פארוואונדעט פון דעם דערנער-וועג,
צום הויכען בארג ארויפגעקלעטערט האב איך...
כ'האב מיינע אויערען פארזיגעלט פעסט
פאר דעם געטומעל פון די טהאלען אונטען...
און אויף דעם שפיץ, א וואו דער אדלער שפרייט
אין בלאען עטהער, פריי די שטארקע פליגלען —
געזוכט איהם האב איך, אי הם וואס האט פון ווייט
געשימערט ווי דער העלער צפון-שטערען,
און מיט זיין שטראהל מיין וועג געצייכענט,
און קראפט און גלויבען מיר אריינגעטריפט...

ד א — האט מיין הארץ צו מיר געזאגט —
וועהט ריין אראפ דעם הימעל'ס אטהעם,
און ציכטיג גלאנצט דער אונבעפלעקטער שנעע...
דא, אונטער פראסט און אייז פארהוילען,
שלאגט יענע סודות-פולע קוואל,
פון וועלכער ער טרינקט מאכט און רוהיגקייט..

נאך פעסטער האב איך ד'אויערען פארדריקט,
און קעהרענדיג די אויגען צו דעם שמומען
לאזורנעם אפגרונד איבער מיר,
געשווארען האב איך נאך אמאל, צו מעקען
דאס טהאל-געמורמעל פון מיין זינג...
פון ד א ר ט ע ן, פון יענעם אפגרונד איבער מיר,
געזאלט האט באלד די שריפט ארונטערגליהען,
וואס כ'האב ביז איצט אין יעדען ווארט זיינעם
געזעהן זיך שפיגלענדיג...

גערופען האב איך : „לעהרער,
„איך בין צו דיר אנטלאפען פונ'ם טהאל...
„און רייניג דו מיין אויער, איך זאל הערען
„ווי דו, די שטימע פון דעם הויכען גאט...”

און מיר אנטקעגען איז א גרייז געקומען...
ער האט מיך שטום געפיהרט צום ראנד
פון יענעם פעלז, א וואו איך בין געשטאנען.
ער האט אהן ווערטער אויסגעשמרעקט די האנד,
אראפ צום טומעלדיגען טהאל...
און דאן, האט ער, דער נזיר פון די בארג-שפיצען,
געזאגט צו מיר : —

„איך שארף דאס אויער יעדען טאג,
„און הארך צום עכא פון דעם לעבען א ו נ ט ע ן...”

„און פון דעם תהום אין דר'הויך ?” —

— „דער תהום איז פוסט“... —
געוועזען איז זיין ענטפער קאלט און רוהיג —
„דאָרט אין דער נידער, קלאַפּט דאָס האַרץ
פון יענעם גאַט, וואָס דו ווילסט זעהן...“

.1913

דער אבן-טוב

אין בערג פון קייט, אין טיעפע זומפען אהן אן ענד,
געזוכט א דימענט האט ער און זיין קראפט פארשווענדט;
געבויגען זיך פון שווערען זוכען האט זיין קארק,
און ער האט אלץ געזיפט, געזיפט דעם גרויסען בארג,
און זיינע פינגער שווארץ געמאכט אין זומפען-לעהם...
און ווען געוואונקען איהם שוין האט דעם קבר'ס היים,
דאן האט ער זיך צום ערשטען מאל מיט פיין דערוואוסט,
אז יענער אבן-טוב וואס איהם האט זיך געגלוסט,
געלעגען איז די גאנצע צייט — ביי איהם אין ברוסט...

1913.

דאס שענסמע ליעד

פערפלאסען זיינען יאהרען פיעל, פון יענער צייט,
ווען איך האב מיינע ערשטע טרוימען, איינגערוימט
אין דיין געטרייען אויער, און מיט ליעבע דו
האסט מיינע שוואכע שפראצונגען, מיר פון דער ברוסט
ארויסגעקומט, און גריסענדיג די פריהע קווייט,
פון מיין ערוואכענדער און צימערענדער זעעל,
ערמוטהיגט האסטו זי און איבער איהר געוואכט...

און יענע הייליגזיסע שטונד — געדענקסטו זי? ...
געלעגען זיינען מיר אין שמעקעדיגען גראז,
בעשאטענט פון א ברייט-פארצווייגטען בוים, געלעהנט
איין קאפ צום צווייטען, איינגעשלאסען רונד ארום,
פון הויכע זאנגען-ווענד, אין אבענד'ס לעצטען הויך
זיך קוים בעוועגענדיג... די דעמערונג איז שטיל
געפאלען אויפ'ן לאנד, און מיך און דיך געלאזט,
פארטרינקען זעעל אין זעעל, פארשטריקען גייסט
מיט גייסט...
טיעף האסטו דאמאלס מיר אין אויג אריינגעקוקט,

און טיעף אריינגעבליקט אין מיין פארבארג'נעם נעסט,
וואו יונגע זעהונגען אהן פליגלען, האבען זיך
געטוליעט, ווארטענדיג אויף דער געבורט פון ווארט...

אויף איין מאמענט, פארשוואונדען איז דער
זונענשמראהל,
וואס האט צו מיר געשמייכלט שטענדיג פון דיין בליק,
און טרויריג — צערטלענדיג און ווארנענדיג צוגלייך,
געזאגט מיר האסטו מיט א נביא'ס פעסטער שטים : —
„דאס שענסטע ליעד זיינס מוז — אליין דער דיכטער זיין...“

אין יוגענד'ס פרישער ביים, געשלאגען ווארצלען האט
דיין ווארט-זאמען, און איינגעשטעמפעלט אויף מיין זינן
געבליבען איז די טיעפע ווארנונג פון דיין מויל...
און עדות זאגען זאלען יענע שווארצע טעג,
ווען, טריפווייז בלוטענדיג, דעם קבר'ס פינסטערניס,
בעגריסט וואלט איך ווי זיסען שייך, ווי הימעל'ס גנאד —
און עדות זאגען זאלען יענע שווערע נעכט,
וואס האבען ווי א גיהנום-אייביגקייט
פון טוימען אהן א שיעור, געצויגען זיך פאר מיר —
ווי כ'האב געטרוימט, ווי כ'האב געלעכצט נאך יענעם
ליעד...

דאך גאט !... ווי האבען גייסטער, ביזע גרויזאמע,
געצויגען און געפליקט מיין לעבען הין און הער,
און גראער טאג פאר טאג, און מיאוס'ער געמאכט,
ביז אויפגעקנוילט, און קרימענדיג פון עקעל זיך,
געלעגען הילפלאז איז מיין גייסט, און צוגעהערט,

ווי שדיס־שפאָט, דיין שטימע ווידערהאלענדיג : —
„דאָס שענסמע ליעד זיינס מוז—אליין דער דיכטער זיין...“

און ווען איך האָב בעגעגענט דיך, נאָך יאָהרען פּיעל,
אנמלאַפען בין איך, ווי אַ זינדיגער אַנמלויפּט,
דען דינע אויגען האָבען שמומעהייד געמאַהנט
דאָס ליעד... און אַ יך ? וואָס האָב איך געבען דיר
געקאָנט...

.1913

בעטרוימט און געטראכט

דעם פאָרק'ס אָפּנאַט

(פּראָגמענט)

א גרויסער מדרבירוים. פון ביידע זייטען רייהען און רייהען פון געצעלטען. אין מיטען א גרויסער המון פון מענער און פרויען לוסטיג ליארמענדיג און זיך בעוועגענדיג. אין סאמע צענטער איז אויפגעשטעלט דאס גאלדען קאלב. נעבען דעם קאלב שטעהט אהרן אנעטהאז אין פריסטערקליידער. ער איז בלייד און פארטראכט און קוקט פון צייט צו צייט צו דעם בארג סיני וואס זעהט זיך אין הינטערגרונד. פון דעם המון געהען אלע וויילע ארויס פרויען און מענער און בוקען זיך צום גאלדענעם קאלב.

א ה ר ן :

(שטרעקט אויס זיין האַלז פלוצלינג אין דער ריכטונג פון באַרג, שוידערט צוזאַמען און קרעכצט אַרויס :)

משה...

(דער המון ווערט שטיל. אלע קוקען געשפּאַנט צום באַרג אויף וועלכען עס בעווייזט זיך משה, טראַגענדיג די לוחות,

און ארונטערשטייגענדיג צום טהאל. אלע ווארטען ביז ער
דערנעהנטערט זיך. דאן טהיילען זיי זיך פאנאנדער און
מאכען פאר איהם א וועג דורכצוגעהן).

מ ש ה :

גאט'ס פריסמער, וואָס בעדייט דער גאלד'נער געץ ? —

א ה ר ן :

(מיט געבויגטען קאפ)

דאָס פּאַלק, פּון אונגעדולד גערייצט,
געפייניגט פון אַ שוואַרצער אנגסט,
האַט ניט געוואַלט מעהר וואַרטען אויף דיין קומען,
און האָט פון מיר אַ גאַט פאַרלאַנגט...

ש ט י מ ע ן :

אַ גאַט וואָס זאָל אונז פיהרען אין דער וויסמעניי...

מ ש ה :

אַ גאַט געשאַפען אויף בעשטעלונג...

א ה ר ן :

זיי האָבען פון דעם ערשטען מאַרגענשפּראַך
ביז שפּעט ביי נאַכט דעם באַרג בעלעגערט...
שוין פּערציג מאַל האָט אויף דעם סיני'ס שפּיץ,
די מאַרגענרויטקייט זיך צושפּיעלט.

און פערציג מאל האָט הינטער יענעם פעלו,
די גרויסע זונן אראָפּגענידערט,
זינט דו ביזט פּונ'ם אויג פאַרשוואַנדען...
אין אלע הערצער האָט דער צווייפעל
גענאָגט מיט שאַרפע שלאַנגען-ביסען,
און אין די נעכט פלעגט דורך דעם מדבר קלאַגען,
אַ יאָמער פון די טויזענדער געצעלמען :
„דער נביא וועט זיך מעהר ניט ווייזען“...

ש ט י מ ע ן :

„און אייביג וועלען מיר אין מדבר וואַנדערן...“

מ ש ה :

(צו אהרן)

און דו ? ...

א ה ר ן :

איך האָב אַרום, געזעהן מיריאַדען
פון גליהענדע געזיכטער, שמאַכטענדיג נאָך גאַט,
און האָב געהאַרעכט דעם דראַנג פון ששים רבואַ...
און האָב געהאַרעכט דעם דראַנג פון ששים רבואַ...

מ ש ה :

און וואַרטען לענגער האַסטו ניט געקענט...
און וואַרטען לענגער האַסטו ניט געקענט...

ש ט י מ ע ן :

מיר האַבען לענגער וואַרטען ניט געקענט...
מיר האַבען לענגער וואַרטען ניט געקענט...

מ ש ה :

אהן ווארטען און אהן פיין,
האָסט דו פאר זיי אין א י י נ מאַמענט,
אַ גאָט אַרויסבריינגען געוועלט ...?

א ה ר ן :

דער וואונש איז אזוי שטארק געווען אין פאלק,
אַז אַ ה ן מיר איז ער שוין געווען ערפילט...
כ'האַב בלויו אַ וואָרט, האַלב ווילענדיג,
געלאָזען פון די ליפען פאלען,
און שנעל פון העלזער, אויערען און ארעמס,
גערעגענט האַבען צירונגען און שמוק...
דער קאַרנסטער האָט געוועלט דער ערשטער זיין,
זיין גאַנץ פאַרמעגען מיר אַוועקצושענקען...
דער אַרעמסטער האָט זיין גע'ירש'ט רינגעל,
אַראַפגעריסען פון זיין פינגער
און מיר געוואָרפען צו די פיס,
און אלע שטימען האַבען זיך צונויפגעגאַסען,
אין איין געוואַלדיגען קאַסקאַד פון קולות :
בעשאַף פאַר אונז אַ גאָט...

מ ש ה :

און דו ? . . .

א ה ר ן :

איך בין געשטאַנען ביי דער פלאַם,
און האָב געזעהן דאָס גאַלד צושמעלצען...

דאָס שפּריצען פון דעם קאַכיגען מעטאַל,
 דאָס קנאַקען פּונ'ם פייער און די טומלעריי
 פון מאַסען, שכור מיט דער לוסט פון גלויבען,
 געהאַלטען האַבען מיך אין כּשוף-צוואַנג...
 און דאָן בין איך מיט שרעק צוריקגעשפּרונגען :
 אַרויסגעטויכט האָט פון דער געלער שמעלצונג,
 אַ גרויסע אָפּגערונדעטע געשטאַלט —
 אַ גאַלדען קאַלב — און אַלע, אַיך מיט זיי,
 געפּאַלען זיינען אויף די קניע פאַר איהם,
 און זיך געבויגען פאַר אַ גאַט,
 געשאַפען פּונ'ם פּאַל קאַל אַ לייך...

מ ש ה :

...אין אַ מינוט ווען זייער שרעק,
 האָט זייער געלד-לוסט איבערשטיגען...

א ה ר ן :

...ווען מעהר נאָך ווי דאָס הייסע גאַלד,
 געוועזען זיינען אַלע הערצער דורכגעגליהט...

מ ש ה :

דאָס גאַלד ווערט קאַלט, די הערצער — אויך...

א ה ר ן :

דאָך ווען דער גאַט איז איינמאַל שוין געשאַפען? ...

מ ש ה :

א גאט אין א י ין מאמענט געבארען,
שמארבט אין דעם צווייטען אפ...
און ווען די הרף-עין-פלאם,
וואס פלאקערט אויף אין א י ין ברוסט,
אין ט ו י ז ע נ ד אדער אין מיליאנען ברוסטען,
זאל יעדעס מאל איהר גאט בעשאפען —
וואלט ווי דער מדבר-זאמד געווען די צאהל
פון געצען און פון אפגעטער...
א ה ר ן :

האב איך א קראטער'ס שטראם געזאלט
בעפעהלען ער זאל ווארטען? ...

מ ש ה :

מיין אונגליקליכער ברודער ! ..
כ'האב יא'הרען לאנג געקוקט צום בלאען הימעל,
געוואנדערט אויף די וויסטע פעלוען,
אריינגעקוקט אין טיעפע שלוכטען,
געזעהלט די שטערען יעדע נאכט,
און בלוט פלעגט פון מיין הארצען רינען
ווען איך פלעג פרעגען — פרעגען נאכאנאנד :
"מיין גאט, וואו ביזטו ? ..."
"מיין גאט, איך וויל דיר זעהן ! ..."
און ווען ס'האט קיינער נ י ט בעוויזען זיך,
האב איך מיין שמערץ פארשלונגען,
און האב געבלוטעט און ג ע ו ו א ר ט . . .

און האָט זיך מיר אַמאָל אַ געבעלזעהונג
 געוווּזען, מיינע צווייפלען צו פאַרטרייבען,
 און מיינע ארעמס האָבען זיך געשטרעקט
 זי צו מיין ברוסט צו דריקען,
 און גרויסען זי אַלס מיין בעפרייאונג,
 און רופען זי „מיין גאָט“, „מיין הילף“ —
 האָב איך מיט לעצטע כחות זיך געקרעמפּט,
 און האָב געוואַרט . . . געוואַרט ביז זי
 איז ווידער פון מיין אויג פאַרשוואונדען..
 און כ'האַב געוואוסט אז זי איז בלויז
 אַ חלוּם־בילד געווען,
 אַ טרייסט פון אויגענבליק... און כ'האַב געוואַרט...

א ה ר ן :

(דעמויטהיג)

דאָס פאַלק איז אַבער ניט געבענשט,
 מיט דעם פּראָפעט'ס מתנה פון געדולד...

מ ש ה :

און ס'פאַלק קען זיך אַליין קיין גאָט ניט
 געבען...

1912

פ ע נ י ק ס

דער לעצטער ראקעט איז אין אויך פארגאנגען.
און שפאטיש און קאלט איז דער הימעל געהאנגען.
און האט אייך צו מאל ניט א שטערען פארגונען.
צום זכר פון אייערע פלאמענדע זונען.
וואס איהר האט מיט פלוצלינגע וועהען געבארען.
און האט אין א פלוצלינגען יאוש פארלארען...

ס'האט געשאלט און פארקלונגען דער צופריהער רעש.
ס'האט געגליהט און פארגליהט און געבליבען איז אש —
א הויפען א וויסער, א קאלטער, א שטומער,
דער אפשיין פון אייער פארגליווערטען קומער,
דער שפיגעל פון אייער פארצווייפלונג און טרויער...

און איצט שטעלט אין רייה זיך, איהר קעמפער און בויער,
און קיינער פון אייך זאל ניט וויינען א טהרער,
און זאל אונזער ה י ל י ג ע א ש ניט פארפלעקען...
דען איצט וועט פאר אייך זיך א וואונדער אנטפלעקען,
און קיינער פון אייך זאל פארצווייפלען ניט מעהר : —

אהן רעש, און אהן שפריצענדע פונקען און פייער,
ארויס פון דער אש וועט א רוהיגער, פרייער,
בעלעכטער, בעלעבענדער, קרעפטיגער גייסט,
וואס האט ניט דעם צוואנג פון קיין קייטען געפיהלעט,
און האט ניט אין קנעכטשאפט זיין כח פארשפיעלעט,
און בויט וואו ער געהט, און פלאנצט וואו
ער שפרייזט...

.1910

דער לעצטער

א, שווארצער תהום וואוהין עס ציהט מיין וועג,
ניט וואנקען וועלען מיינע לעצטע טריט,
ניט בויען זיך פארצווייפעלט וועט מיין קאפ,
ניט טרייסלען וועלען מיינע הענד,
ניט פאלען וועט אויף מיין געמיטה
א שאטען פון דיין תהורנאכט —
ווען איך וועל צו דיין ראנד זיך נעהנען...

מיין ליעד וועט שפריצען ליכט-שטראהלען,
מיין ליפ וועט טריפען האפענונג,
און שפינען וועל איך פרעכטיגע
חלומות פון מיין איביגקייט —
ביי דינע ברעגען שטעהענדיג,
א רגע איידער אין דיין שלונד
דו וועסט פארשלינגען מיך...

מיין פוס וועט הענגען איבער דיר,
און איך וועל פון פארניכטונג לאכען...
דער גרויסער הימעל איבער מיר,

וועט ליכמיג אויסגעשמערענט זיין,
 און פינקלען וועלען דארט,
 פון דורות הונדערטער די אויגען,
 ארונטערקוקענדיג אויף מיר —
 דעם יורש זייערען,
 דעם לעצט-געבליבענעם...
 און פאלען וועט פון יעדען אויג
 צו מיר אריין, א פונק,
 א הייסער און א ברענענדער...
 פון טויזענדער מערמירער-הערצער,
 א גלגול ווערען וועט מיין הארץ,
 און ריידען וועלען מיט מיין צונג,
 מיליאנען גלוטיג-גלויבענדע...
 און איך וועל אלע דורות,
 און אלע צייטען זיין...
 דער עבר וועט פולסירען אין מיין בלוט,
 און אין מיין ברוסט די צוקונפט וועט,
 אין מעכטיגע פאנטאזען שלאגען...

א, תהום, וואוהין עס ציהט מיין וואנדער-וועג!
 גיט א ין מינוט מיך וועט דיין שרעק פארשלאפען...
 מיט פרייען ווילען וועל איך גיט
 קיין איינציגען מאמענט פאראויס דיר שענקען...
 און מעגסטו זיך פאר מיינע אויגען שפריימען —
 כ'פארלייקען דיך און שווער: דו ביסט גיט א...

א, אונטערגאנג, וואס ווארט אויף מיר!...
 כ'וועל אויף דיין שוועל זיך ריעזיג אויפשמעלען,

און זינגען מיין געזאנג פון לעבען...
 און שווימענדיג אין גסיסה־נעבעל,
 וועט זעהן מיין האלב־פארלאש'נער בליק,
 ניט ד י ך — נאָר מיינע צוקונפט וועלמען,
 נאָר מיינע גרויסע טרוימען,
 מיט פרייד־געשריי, מיט זיעג־מוזיק,
 מיר קומענדיג אַנטקעגען...
 און אויף די ליפען מיינע, שטאַרבענדיג,
 דאָס לעצטע וואָרט וועט זיין : —
 „איך בין די א י י ב י ג ק י י ט,
 „און ווייס ניט פון קיין טויט...“
 און אלע דורות וואָס איך טראָג אין זיך,
 דורך מיינע ליפען וועלען זאָגען :
 „מיר ווייסען ניט פון טויט...“

.1913

זיין גורל

ער איז געווען אַ קינד פון זונן,
פאר ליכט געשאפען ;
ער איז געווען צוגלייך דער זוהן,
פון דורות שקלאפען...

ער האָט געלאַכט... זיי האָבען ניט
זיין פרייד פאַרגונען :
זיי האָבען שוואַרצע נעכט געבריהט,
און ער — בלויז זונען...

זיי האָבען פון דער תפיסה איהם
געשיקט אַ קללה...
איצט לאַכט זיין ליעד ניט מעהר — זיין שטים
איז אַ יללה...

.1911

הונגער

(א טרוים)

כ'האב א פינסטערע מחנה פון מענשען אהן צאהל,
זיך ציהען און ציהען געזעהן אין א טהאל,
פון אלערליי פעלקער, פון נאָרד און פון זיד...
און אלע געזיכטער געווען זיינען מיד,
און קראַנק האַבען אלעמענ'ס אויגען געברענט...
די בגדים צוקאָדערט, קוים האַבען געקענט
פאַרדעקען די ריפען, פאַרטרקענט און געל...
און איבער דער לאַנגער מאַרשירענדער וועל,
אַזוי ווי אַ מורא'דיג-מעכטיגער וויינד,
געברויזט האַט אַ כאַאָס פון קולות אַהן שיעור...
מיט קרעכצען געמישט האַט זיך בילען פון הינד,
און שיפען פון שלענג — מיט דעם ברום פון אַ טהיער...

און האַסטיג פאַראוים, מיט אַ שווערד, האַט געשפאַנט
פון ביינער צוזאַמענגעשטעלט אַ גיגאַנט...
משונה'דיג האַבען די קנאַכענס געקנאַלט,

און איך האָב דערקענט אין דער דארער געשמאלט
דעם הונגער...

און שצירענדיג צייהנער גערעדט
האַט צום וויסטען געזעמעל אַרום, דער סקעלעט :—

„מיין שפרוך איז אַ פלוך, און אַ טויט־קלייד מיין פּאַהן,
„מיין מחנה — אַ הויפען פון ריפען,
„איך זאמעל אַרמייען פון יעדער נאַציאָן,
„און קום די צושיידטע פאַרקניפען...“

און דאַן האָט געגעבען דער ריעז אַ סיגנאַל,
און ס'האַט זיך פאַרשלידערט אַ טאַנץ איבעראַל —
דער טאַנץ פונ'ם הונגער, דער טאַנץ פון דער נויטה,
דער ה א ס וואָס פאַראייניגט, די אַהדות פון טויט...

1913

דאס ליעד און דער טויט

געווארט האט דאס ליעד און דער טויט האט געיאָגט.
דאָס ליעד האָט מיט ביטערע שלוכצען געזאָגט : —

„כ'האָב יאָהרען אָהן מספר געוואָרט אויף זיין שמים,
„און כ'וועל נישט געזען פאַרבלייבען אָהן איהם...“

דער טויט האָט געלאַכט און געשצירעט די צייהן : —
„געזען געע האָב איך געזעהן שוין פאַרגעהן...“

דאָס ליעד האָט געוויינט : „כ'בין די קרוין און די פראַכט
„פון אַלצדינג וואָס ער האָט געטרוימט און געטראַכט.“

דער טויט האָט געענטפערט: „דאָס שענסטע נעהם
„איך...“
און ד'אויגען געשלאָסען דעם דיכטער אויף גיך...

.1912

א קעניג אויף א טאג

דאס פאלק אהן טאלק האָט אַ קעניג געזוכט,
און איהם האָט דער צופאל געבראַכט...
מיר האָבען צוזאַמען מיט זיי איהם געקרוינט,
און חוץ בשתיקה געמאַכט...

זיי האָבען זיין פערד פאַר'ן צוימעל געפיהרט,
און קנעכטיש געקניגט פאַר זיין מאַכט,
און מיר, אין די אויגען איהם האָבען געלויבט,
און טיעף אינ'ם האַרצען פאַראַכט...

דען איהם איז צו הערשען געוועזען בעשערט,
ניט מעהר ווי אַ טאָג און אַ נאַכט,
און מיר האָבען אלע געוואוסט פון'ם סוד,
און האָבען דעריבער געלאַכט . . .

.1912

ה א ס

דער אשמדאי האָט פון זיין אויג אַרויסגעבליצט,
און וויטריאַל־רייד האַבען פון זיין צונג געשפּריצט : —

„איך זאל ניט האַסען מעהר? ... דאָך ווער האָט מיר
געשענקט
„דעם סם, וואָס מ'יך האַלט אויף, און אייער שוואַכקייט
קרענקט? ...“

„קוים האָט איהר אין מיין ברוסט אַ שעהנע קנאַספּ
דערבליקט,
„מיט שאַרפע טיגער־נעגעל האָט איהר זי צופליקט...“

„און בלאַט פאַר בלאַט האָט איהר אַ בלומען־וועלט
צושטערט,
„און פוילענדיג געלאָזט די וואַרצלען אין דער ערד...“

„און מיינע טרוימען־קינדער האָט איהר אויסגעשלאַכט
„פאַר מיינע אויגען, און — איהר האָט דערביי געלאַכט...“

„דאָן האָט איהר מ'יך, דעם אונפרוכטבאַרען, בלינד
געמאַכט
„פאַר ליכט און האַפענונג, ביז אין פאַרצווייפּלונגס שאַכט,“

„אָהן פּוּיגּעל־שטײַם, אָהן הײמעל'ס גרום, אָהן זונען
שמרצאהל,
„געקנוילט זיך האָב איך, און מיט וואַסטה געהערט,
דעם פּאַל

„פּון מײַנע פּאַלאַצען און פּון מײַן הײליגטהום,
„אין טױזענד װיסטע שטיקער קראַכענדיג אַרום...

„און כ'האַב געפּלוכט, װײל פּלוקען בלוז האָב איך
געקענט,
„װײ ס'פּלוכט דעם תּהום דער אונטער־געהענדער אַקרענט...

„און דאַן האָב איך געטאַפּט אין דעם רואַינען־שטויב,
„געזוכט אַ רעשט צו ראַטעווען פּון אַייער רויב,

„ביז פּון דער חורבה האָב איך עס אַרויסגעקראַצט...
„און עפעס האָט ערוואַכט, און עפעס האָט געפּלאַצט...

„און כ'האַב נײַט מעהר געמאַהנט, און כ'האַב נײַט מעהר
געפּלוכט,

„און כ'האַב נײַט מעהר געשפּיאַנט, און כ'האַב נײַט
מעהר געזוכט,

„און כ'בײַן געוואַרען פּרײַ, און לױז פּון יעדער לאַסט,
„און שטאַרק אַקעגען גאַט און אַיך :
אַ י ך ה אָ ב ג ע ה אַ ס ט...
1910

זינד

פייס שוועל פון טעמפעל וואו עס זיצען די גערעכטע,
אויף אלטאסמערטהראנען און אין שנעע-געוואנד,
געשטאנען איז ער און שוין אויסגעשטרעקט די האנד
די טהיר צו עפענען, מיט פינגער לאנג-פארשוועכטע ;
באלד האט זיין פויסט געזאלט די נעץ צופליקען —
די דיכט-געוועכטע נעץ פון טומאה און פון פלוך...
באלד האט זיין זעעל א לייטערונג, זיין גייסט א תקון
געזאלט געפינען...

פלוצלינג איז דער גיפט-גערוך
פון אויסגעוועפטער שכרות אין זיין נאז געדונגען...
זי איז געשטאנען און אין זיין געזיכט געלאכט,
און יעדער אויג-פונק א'הרער האט איהם אפגעשוואכט,
ביז ער איז פול מיט עקעל פון איהר זייט געשפרונגען : —

„דו ביזט די פעסט און א יך וויל קרעפטיג ווערען...
„שוין לאנג די שפור פון יענע ווילדע טעג
„אראפגעוואשען האבען מיינע טהרערען...“
דאך זי האט אנגעכאפט זיין מאנטעל'ס ברעג :

„דו וועסט ניש מעהר אריינגעהן אין דעם טעמפעל,
„נאר בליבען וועסטו און מיך האסען ווי דעם מויט,
„און אויף דיין באק וועט אייביג ברענען פיעבעררויט
„דער קום וואס כ'האב דיר אויפגעדריקט אלס שטעמפעל...“

.1910

דאס ליעד פון סוף

קיין יאָמער-וואָרט איז ניט אַרונטער פון זיין צונג...
נאָר שטאַלץ געשטאַנען איז ער אין זיין גאַנצער הייך,
די אויגען טרוקען-טרויריג און דער פנים בלייך,
און טריף פאַר טריף ווי גליהענדען מעטאַל,
אַריינגעזייהט האָט ער אין איהר די גאַל
וואָס האָט אין איהם געזאָדען :

„דו ביזט יונג,

און דיינע ליפען גאהרען דעם גענום,
פון ליעבע'ס ערשטען שטורעם-קום,
פון שטאַרקע אַרעמס וועלכע ווילד און היים
צום ערשטען מאל בעצווינגען אַ פאַרבאַט'נעם לייב...
געה רויש זיך אָן, און טרייב
דער יוגענד'ס שפּיעל צום ענד, און ווייס,
אַז איך בעצאָהל וואָס איך האָב לאַנג פאַרדיענט,
אַצינד ביזט דו די שטראַף און א יך די זינד...
דאָך רינג אין רינג זיך ציהט די קייט,
און דו זיי גרייט,
צו זופען פון דעם זעלבען בעכער'ס ראַנד,
פון וועלכען איך טרינק איצט מיין שאַנד...

און ווען עס קומט דיין טאג,
ניט יאמער און ניט קלאג,
ניט פליק פארצווייפעלט דיניע האַאר,
ניט שנייד זיך דורך די קעהל,
נאַר שלים זיך אָן ווי איך דעם כאַר,
וואָס זינגט ביים טויער פון דער העל,
דאַס ליעד פון זינד און שמראַף —
דאַס ליעד פון סוף...

.1910

שעהן איז בלויז דער וואַלד

איך האָב געוואַנדערט דורכ'ן וואַלד
און האָב געפרעגט מיט פיין :
„אויף וועלכען בוים-שטאַם וואַקסט דאָס האַליק,
„וואָס וועט מיין אַרון זיין ?...“

געענטפערט האָט דער גאַנצער וואַלד,
מיט בלעטער אַהן אַ שיעור...
און כ'האַב אין טומעל ניט געהערט,
דעם בוים וואָס רעדט צו מיר . . .

נאָר כ'האַב געוואוסט, אַז ערגעץ וואו
צו מיר זיין שטימע רעדט :
„ביי מיר אין קאַרע-מאַנטעל ליגעט,
„שוין לאַנג דיין קבר-ברעט...“

„דען יעדער בוים אַן אַרון איז,
„און יעדער שטאַם בעהאַלט
„דעם שוואַרצען טויט פאַר אימעצען,
„און שעהן — איז בלויז דער וואַלד...“

.1911

דאס בויעל

ער איז ביי דעם וועגזויג געשטאנען,
מיט אונטערגאנג-שמראהלען בערעגענט,
מיין חבר אין איינזאמע שטונדען,
מיין איינציגער פריינד אין דעם געגענד :
א בויעל מיט שימערע צווייגען —
און האט ווי א בוים זיך געזעגענט...

שוין האב איך די מענשען פארגעסען,
דאס בילד פון דער שטאדט איז פארשוואונדען,
דאך ענג צו די שמריק פונ'ם הערצען,
דער בוים איז געבליבען געבונדען....
ער זעגענט נאך אלץ זיך און זעגענט
אין שמראהלען פון אבענד געצונדען...

ווי האט ער געשמרעקט זיינע בלעמער !...
ווי האט ער געצויגען די צווייגען !...
האט קענטיג געוואלט עפעס זאגען,
פון עפעס געוואלט איבערצייגען...
דאך ער איז א בוים נאר געוועזען,
און האט זיך געזעגענט מיט שווייגען...

און קוק איך פארנאכט אויפ'ן מערב,
ווען וואַלקען געשטאַלטען זיך בייטען,
דאַרט זעה איך דאָס איינזאַמע בוימעל
פון יענע פאַרגאַנגענע צייטען...
ער זענענט און זענענט נאָך אלץ זיך,
און נייגט זיך פאַראומערט פון ווייטען...

.1911

די ווינטער-פרעירי

און זעהט איהר די פרעירי פארגליווערט אין קעלט,
פארדעקט אין איהר שנעאיגען ארון,
דאן זיפצט איהר און זאגט : ס'איז אַ בר־מנן וועלט,
„די פרעירי איז נפטר געוואָרען...“

דאָך אונטער דעם פראַסט־מאַנטעל ליגען פאַרהילט
פון זומער זכרונות און בילדער,
און דאָס וואָס געוועזען איז גלומיג און ווילד,
זיך לייטערט אַצונד און ווערט מילדער...

און זעהט איהר אַ פויגעל אַמאַל אין דער לופט,
וואָס הייזער יג פיפסט זיינע טרעלען,
און קינצעלט חזנ'יש זיין קול'כעל — ניט פּרופּט,
דער פרעירי אַלס מוסטער איהם שמעלען...

דען ווינטער איז איצט און די פרעירי זי וואָרט,
און זאַמעלט און זאַמעלט עשירות,
און אַלץ וואָס איז מעכטיג און אַלץ וואָס איז צאַרט,
פאַרבאַרגען אין בוזעם ביי איהר איז...

.1911

אַן איבערראַשונג

צוויי סאַמעט־הענט'לעך דעקען צו
די אויגען מיינע מיט אַ מאַל,
ווי ווייכע בלעטלעך פֿון אַ רויו,
און ס'קלינגט אַ זילבער־קול : —

„אַ נו זאַג, מ אַ ט ע, ווער דאָ שטעהט ?“
— איך קנייטש דעם שטערען און איך טראַכט :
„די ווייסע קאַטץ ?“ — די קליינע קוועלט :
„האַסט ניט געטראַפֿען“... און זי לאַכט.

„די מוהמע ?“ פֿרוף איך פֿון דאָס ניי,
„ניין, טאַטע, וועסט ניט טרעפֿען לייכט“...
„דער פעטער שלמה ?“ — „ס'הילכט אין הויז
דער קליינע'ס לאַכען און זי קייכט...“

איך ברעך דעם מח און איך זוך...
„נו זאַג שוין אויס ווער קען דאָס זיין ?...“
די הענטלעך פֿליהען גיך אַראָפּ,
און איך דערזעה דעם העלען שוין...

און דענקען קענט איהר ווי איך בין
מיט איבערראשונג פול געווען —
ווען כ'האב פאר זיך קיין אנדערען.
ווי ס'קליינע ליעבע קינד געזעהן...

.1912

דאס קראנקע קינד

געשמייכעלט האָט דאָס מיילכעלע,
פון שלאָף געעפענט האַלב,
געלעגען מאַט דאָס קעפעלע,
ווי ביי אַ קראַנקער שוואַלב...

געהאַלטען האָט זי צוגעדריקט
צום הערצעלע געטריי :
די ליאַלקע מיט די ברוינע האַאר,
דעם הונד פון פאַרצעליי...

און אויסגעשפּרייט איהר רייכטהום איז
געלעגען נעבען איהר :
צוויי שפּולכעלעך, דריי בענדעלעך,
פיער קוויטען פון פאַפיער...

דאָס האַרץ געוואָרען איז מיר שווער,
און כ'האַב ביים קליינעם בעט —
צום ערשטען מאל אין יאהרען פיעל —
געמורמעלט אַ געבעט...

.1913

דער טהראָן

אין מיין מח אַ לעגענדע
טראַגט זיך, ווי אַ זומער־פּאַדעם —
האַב איך זי אַליין געשפּונען,
האַט זי אימעצער דערצעהלט מיר ?

ערגעץ — זאָגט זי — הינטער וועלדער
שטעהט אַ פּאַלאַץ פּון קדמונים,
אין דעם פּאַלאַץ שטעהט אַ טהראָן־שמוהל,
אויפ'ן טהראָן אַ קרוין און צעפּטער...

טהראָן און קרוין און צעפּטער וואַרטען,
ביז דער רעכטער מאַן וועט קומען,
און אַ בת־קול הויך וועט הילכען
אַז דער קעניג איז געפּונען...

טהראָן און קרוין און צעפּטער וואַרטען,
איבער זיי אַ שפּינוועבס פּלעכט זיך,
קיינער קומט זיי ניט צו געהמען,
און דער שלאָס איז וויסט און ליידיג...

ווארט דער שלאָס און ראָסט דער צעפּטער,
און דערוויילע אין די וועלדער,
וואַנדערט אום דער מאַן דער רעכטער,
זוכען יאָגדעס, קלייבען שפּענער...

האַט ער יאָגדעס זאַט געגעסען,
האַט ער זיינע שפּענער פאַרטיג,
לויט די דאַנקט ער גאַט אין הימעל,
פאַר די גרויסע חסדים זיינע...

.1913

א פראפעט'ס צרות

„וירע אל יונה רעה גדולה ויחר לו“
(יונה ד' ה').

ביים טויער פון נינוה זיצט יונה און קלאגט,
און מהרערען פון ד'אויגען איהם רינען,
ער פליקט זיינע האַר און ער ברעכט זיינע הענד,
און קען זיך קיין טרייסט ניט געפינען —
אַ ביטערער וועהטאָג צושפאלט איהם דאָס האַרץ
און וויקעלט אין וואַלקענס זיין זינען...

„אַ, הייליגער נביא געשיקטער פון גאָט,
„ווארום דייע מהרערען פארגיסטו ? —
„האַט נינוה'ן דיין שוואַרצע נבואה דערגרייכט,
„און זי איז געוואָרען אַ וויסמע ?
„בעוויינסטו אַזעלכע וואָס זיינען פיעלייכט
געפאלען קרבנות אומזיסמע ?“

דער טרויריגער נביא ווערט טרויריגער נאָך,
און וואַרפט זיך אַזוי ווי אַן אַקון.

ער וועלצט זיך פון צארען און דרעהט זיך פון שמערין,
און צופט זיך נאָר שטאַרקער די לאַקען,
און ענטפערט :

„צי גלויבסטו, דו נאַרישער מענש,
„אז מיך וואָלט אזוי-וואָס דערשראַקען ?

„וואו האַסטו אַ נביא געזעהן, וואָס דער טויט
„פון פעלקער, זאָל רויבען די רוה איהם ?
„פאַרשילט ער אַ שטאַדט, מוז ער האַלטען זיין וואָרט,
„און זעהן עס זאָל ווערען מקוים...
„דאָס אומגליק (דאָ האַט ער זיך פּלוצלינג פאַרהאַקט,
„געפייניגט פון טיעפע עינויים).

„דאָס אומגליק איז אַבער וואָס היינטיגעס מאַל
„פיעל גרעסער און שווערער דער בראַך איז,
„און צווישען נביאים געקריגען האָב איך
„די ערנסטע פון אַלע מערכות,
„דען נינוה וואָס איך האָב פאַרשאַלטען צום טויט,
„איז פריש און געזונד, אויף צו להכעיס . . .”

.1912

נאך דעם קריגען

און ווען דער וואמפיר פון נאציאָנען
וועט האַבען ביי זאָט זיך געווינגען,
מיט בלוט פון געטיימע לעגיאָנען —
ווען ס'וועט ליגען אויף בערג
פון הרורים, געבויגען
און שטומפף, פון זיין טייפעלשען ווערק,
דער בעפורטמער שווערד —
ווען דעם מויל צו דער ערד,
וועלען ליגען די קאלטע קאנאָנען,
און מאַט און פארגליווערט די האַנד,
וואָס פלעגט קאָנען
מיט שמאַהל און מיט פולווער זיי שפייזען —
דאָן וועלען די טויבען פון פרידען אין לאַנד
זיך בעווייזען...

און א י י ן פאלק וועט זיעגען,
און קריגען

פאר טויזענדער לעבענס בעצאהלט,
א שטיק ערד אדער גאלד —
און וועט מיט דעם אומכייט שמאלצירען...
און ס'צווייטע וועט נעהרען
פארבארגען, דעם קערן
פון האס צו דעם זיעגער,
בעזינגענדיג מו ט ה י ג ג ע פ א ל ע נ ע קריגער...

און ד א ן וועט פאסירען : —

אז א קריפעל סאלדאט
מיט מעדאלען בעהאנגען,
וועט געהן אויף א הילצערנעם פוס,
און נדבות פארלאנגען,
אין זכות
פון זיין העלדישער טהאט...

און א בארפוסער יתום א יונגער,
וועט גנב'ען א קוכען צו שטילען
זיין ביטערען הונגער,
מיט שמאלצע געפיהלען,
ווייל ע ר האט א טאטען א גבור געהאט...

און א גאסען־פרוי וועט
א מאל שפעט
אין א פראסטיגער נאכט,
רייבען טרייסלענדיג איהרע צושפאלטענע הענד.

און זיך שיצען פון שנעע,
ביי דעם שטיין־מאָנומענט,
געשמעלט „פאר די טויטע אין שלאכט“ —
און וועט פרעהען זיך דאן,
וואָס איהר מאַן,
געוועזען איז איינער פון זיי...

.1913

דער קרייז

(אויף א זעץ-מאשין).

פון געהירען-זאפט אין מינט,
און פון מינט אין בליי פארביטען,
ווערט דער טרוים — דעם מח'ס קינד...
אין דער הייסער קעהל,
פון דעם שטאחלי-געשמעל,
ווערט מעטאל — פון הארצענס-בליטהען...
דאן צוריק פון בליי,
געהט די וואנדעריי,
ביז צום מינט און צום פאפיער —
ביז ס'ווערט פראזא אדער שיר,
און עס דרינגט מיט צויבער-כח
ווידער אין דעם לעזער'ס מה,
און זיך וואנדעלט ווידער אום,
אין א דופט'גע הארצענס-בלום...

.1911

פּרָאָזָה-לִיעֵדֶעךְ

פריהלינג

דאָס איז געווען די וואכ־נאכט פון פריהלינג...
און די מלאכי חבלה האָבען זיך פון אלע עקען פאר־
זאמעלט צו טייטען דאָס יונגע שעהנע קינד. דער דונער
איז געלאָפּען ליארעמענדיג פון איין ברעג הימעל צו דעם
אַנדערען און לאַנגע פייערדיגע שלאַנגען האָבען זיך גע־
דרעהט און געצאקט אין אלע זייטען, און דער שטורמ־
ווינד האָט אין דער פינסטערנים די וואַלקענס צוזאמענ־
געבייטשט און האָט מורא'דיג געוואָיעט...

דעם לעצטען שטערען האָבען זיי פארמעקט, קיין
ליכטיגען עדות ניט צו האָבען, און זיי האָבען זיך געגרייט
דעם פריהלינג צו דערשטיקען...

איך האָב זיך פון מיין געלעגער אויפגעכאפט און
האַסטיג האָב איך זיך אָנגעהאַן ווי מע טהוט זיך אָן
אין דער צייט פון אַ שריפה אָדער פאַר דעם אונטערנאַנג
פון אַ שוף... איך בין צוגענאַנגען צום פענסטער... שוואַרץ
ווי פעף. און אין דער פינסטער ברעכען זיך און רייסען
זיך די בוימער...

אַ פייערדיגע לייַלעך האָט זיך אויף איין סעקונד אַ
שפּרייט געגעבען אויף אַ האַלבען הימעל און ווידער איז
געוואָרען שטאַק־פינסטער, נאָך פינסטערער ווי פריהער...

א קראך... די ערד האָט אויף איהרע פונדאמענטען
געציטערט, און אימעצער האָט געקלאָגט מיט אַ האַרצ־
רייסענדען יאָמער... אַמאָל אין אָפגעבראָכענע וועהרנע־
שרייען און אַמאָל אין לאַנגע אויסגעצויגענע יללות...

דאָס האָט דער פריהלינג געקלאָגט...

אין דער חשב'נים האָבען זיי איהם אַרומגערינגעלט,
די מיאוס'ע בעשעפעניסען... זיינע בלומענקרענץ פליקען
זיי איהם פון קאָפּ, זיין שעהנער שטראַהלענדער פנים
איז פאַרוואַונדעט, זיינע פּרעכטיגע זידען־קליידער זיי־
נען צוריסען און ער ראַנגעלט און בעט זיך...

קראַך ! קראַך ! קראַך !...

איצט וועלען זיי איהם דערשטיקען... טויט וועט
ליעגען אין זייערע הענד דער לאַכענדער, שטראַהלענדער,
שוועבענדער בלומען־קעניג...

וואַוטהיג גיסט דער מבול... און אויף די שויבען
קלאַפט עס מורא'דיג. דאַכט מיר, דער פריהלינג בעט זיך
צו מיר אין צימער אַרײַן, איהם צו בעשיצען... איהם פון
די מלאכ־יחבלה און די שוואַרצע בעשעפעניסען צו ראַ־
טעווען...

איך פרוּף אַ פענסטער עפענען און אַ נאָס פון גרוי־
סע שנעלע טראַפענס טובל'ט מיך אָפּ פון קאָפּ ביז די
פּיס... איך מאַך צו און הער דאָס רוישען פון דעם שלאַקס
רעגען... די פינסטערנים איז געדיכטער געוואָרען און
אונטער'ן פענסטער־געזימס, וויינט דער פּערלאָזענער
הילפלאָזער פריהלינג : —

— נעהם מיך אַרײַן, זיי וועלען מיך דערווערגען !...!

דער רעגען פלייצט מיט א שטילער שושקעריי... און
דאָס קלאַנגען האָט אויפגעהערט.
ער לעבט... ער געהט אום אין דעם דונקעלען סאָד.
איך הער זיינע טריט אין דעם דורכגעווייקטען גראָז :
„צוואַט“, „צוואַט“...
ער וואַשט זיך די לאַקען פאַנאַנדער, ער שטרעקט
זיינע גליעדער און זופט אין זיך דעם וואַרעמען שוש-
קעדיגען רעגען...

אַט הער איך איהם אויף די בוימער קלעטערען,
פלינק ווי אַ וועווערקע שפּרינגט ער פון צווייג צו צווייג...
לייכט שטעלט ער זיך אַרויף, אויף דעם שפיץ פון
יונגען בוימעלע, און ער לאַכט צו איהם : —

— שרעק זיך ניט, נאַרעלע, איך וועל דיך ניט צו-
ברעכען... דו וועסט פון מיר מתנות קריגען...

מע פוצט אויס די וועלט אין דער פינסטער... איך
מעצער מאַכט צורעכט דעם סאָד און די גערטנער פאַר אַ
גרויסער, גרויסער שמחה...

מאָרגען וועט דער פריהלינג זיך פאַר דער נאַנצער
וועלט בעווייזען...

דאַכט מיר, איך הער ווי משרתים שטעלען איבער
אַלצדינג און הענגען אויס טהייערע גאַרדינען און שפּריי-
טען געשטיקטע דעקען, און אימעצען'ס קול הער איך אין
דעם לייכטען מורמעל פון רעגען : —

— איילט זיך צו !... דער מאָרגען קומט...

קענטיג איך בין ביים פענסטער איינגעשלאָפּען...
אויפגעכאַפּט האָב איך זיך ווען די זונן האָט מיר
די אויגען און דאָס געזיכט מיט אַ בינטעל שטראַהלען-
זאַנגען געשטאַכען שטיפענדיג...
דער הימעל איז געווען אַ י י י בלאַע פרייד פון
זוים צו זוים...

איך האָב אַראָפּגעקוקט צום סאָד : ו ו י י ס אַי
ער געווען, און אזוי לייכט און אזוי לופטיג אַז מיר האָט
זיך געדאַכט, אַז אַט אַט, הויבט ער זיך אין גאַנצען אויף
אין דער לופט און פלאַטערט ווי אַ זומער-פויגעלע אַוועק,
ווייט, ווייט...

און פויגלעך זיינען אַרומגעשפרונגען און געקוסט
יעדען אָרט וואָס דער פרייהלינג האָט מיט זיינע פינגער
אַנגעריהרט...

און דער ווייכער גרינער אַטלאַס אויף דער ערד...
אַט דאָס האָב איך עס געהערט ביינאַכט אויסשפרייטען...
ד אָ ס אַ ל י אַיז אין דער פינסטערניס געשעהן.

איך בין אַראָפּגעלאָפּען אין סאָד און מיר האָט זיך
פאַרגלוסט זיך אַנידערוואַרפען אויף דעם פייכטען זיסען
גראַז, און פיהלען דעם בעפרוכפערענדען קום פון פרייה
לינג...

איך האָב גראַז-פּעדעס געפליקט, איך האָב די געלע
קווייטען פון די „לייב'ס-צייהנער“ צעהנדליג-ווייז גע-
ריסען און זיי געקוסט און זיי צוריק צום גראַז געשלי-
דערט, איך האָב מיין געזיכט אין די טייכלעך רעגען גע-

וואשען און בין וואהנזיניג צווישען די ביימען געלאָפּען,
און מיר האָט זיך מעהר, מעהר פון פריהלינג געוועלט...
א פויגעל ווערען... ניין, ניט א פויגעל. נאָר זיין
בעסער א בליהונג און הענגען נאָס אָט אזוי ווי די
וועלכע הענגען אויף דעם עפעל־בויס און טריקענען זיך
אין דער מאָרגען־וואַרעמקייט, און קוקען אַרויף צום בלאָ-
ען פריידיגען הימעל אין דער הויך...

זינגען האָב איך אָנגעהויבען... מיין קול האָט געוואָלט
אַלע פויגלען איבערשטייגען. אָבער פאַרשעהמט בין איך
אַנטשוויגען געוואָרען...

שעהנער גאַלדענער פריהלינג ! מיין קול איז מיאָס,
פאַרגיב מיר...

האָבען מיינע אינגעווייד געזונגען און איך האָב גע-
קומט אויף דעם הימעל און אויפ'ן סאָך און מיין האַרץ
איז געוואָרען שווערער, פולער, שכור'ער... און איך האָב
זיך צרוויינט...

און דער פריהלינג האָט מיינע טהרערען מיר פון
די אויגען אַרויסגעקוסט, און האָט מיר זיין גליק אין
האַרצען אַריינגעקוסט...

און מיין נשמה איז געווען אַ בייט פון אַקאָריטט-
געפלאַצטע רויזען...

פריהלינג...
פולע ארעמס רויזען וויל איך נעהמען...
א טהייל פון די רויזען וועט זיין וויים ווי דער ער-
שטער שנעע אין דעם העלען ווייסען מיטאגליכט...

אנדערע וועלען זיין לייכט גערויטעלט ווי דער
שמייכעל פון מאָרגען אויף אַ לויטערען הימעל...
אנדערע וועלען זיין געל און גאַלדיג ווי די פולע
לבנה אין אַ קיהלער סוף־זומער־נאַכט...
און נאָך אנדערע וועלען זיין בלוטיג־רויט ווי די
ליפען פון אַ כלה זיך גרייטענדיג צו איהר התן'ס קוס...
פולע ארעמס רויזען וויל איד נעהמען... און זיי
וואַרפען אויפ'ן ווינד, און דער ווינד וועט זיי טראָגען אין
צפון און אין דרום און אין מזרח און אין מערב, און
אומעטום זאָל זיין אַ רייכטהום און אַ בערוישונג פון
רויזען...
און אין יעדען בליק זאָל זיך דער פרייהלינג שפיעלען,
און אין יעדען טראָפען בלוט זאָל טאַנצען דער גייסט פון
פרייד...
גון אין די פינסטערסטע נעסטען פון האַרצען זאָל
דער דופט פון די רויזען דרינגען...
און צוויטשערען זאָל עס אין אלע מחות :
פרייהלינג, פרייהלינג...

1913

דער ים

אן אנטפלעקונג איז עס געווען, אן אויפֿיאויכצען,
א פרייד־בעגעגעניס און אן ענטציקונג...
פאר מיר האָט דער גרויסער ברייטער ים געפונקעלט
אין דעם גאָלדענעם מיטאָג־דיגען זונען־ליכט, און פון
מיין נשמה האָבען איהם הונדערט שטימען אנטקעגען
געשאַלט און געזונגען : —
„דער ים, דער ים...“

אין א ווייטען טרוקענעם לאַנד האָב איך פון איהם
געטרוימט, אויף דעם בלאָען הימעל האָב איך יאָהרעך־
לאַנג געקוקט און פון דער לופטיגער תכלת זיך געזוכט
א בילד צו מאַלען פון דעם בלאָען אוקינוס... גרינע
לאַנדשאַפטען האָט מיין דמיון אין כוואַליעס פֿערוואַנד־
דעלט, און מיין בענקעניס האָט די פֿרעירי — די שטומע,
טויטע, פֿארברענטע פֿרעירי, אין אן ענדלאָזיגקייט פון
וועלען פֿארביטען און א ים פֿלעגט אויף דעם פֿלאַץ פון
דעם מדבר רעש'ן און רודערען... און האָב איך דאָס שאַר־
כען פון בלעטערדיגע בוימער אין א שטורעם געהערט,
פֿלעג איך די ברעמען צודריקען און מיט געשלאָסענע

אויגען דעם טומעל און דאָס שושקען פון וואַסערען
הערען...

זאָל איך די שידך אויסטהאָן, און ווי צו אַ הייליג-
טהום צוטערעטען צו איהם? זאָל איך אויף די קניע פאָר-
לען און זיך בוקען צו זיין גרויסקייט? זאָל איך וויינען,
זאָל איך לאַכען? זאָל איך דעם גאַלדענעם זאַמד-ברעג
קוסען? —

אַ גרויסער, לאַנג-בעוואַנדערטער, הייס-געליעב-
טער! אַ מעכטיגער, הייליגער ים! דיך גריסט און
דיך גרייסט אַן עולה רגל...

און אין דער צווייטער רגע איז אויף מיר אַ מורא
געפאלען, זיין מאַכט און זיין שטאַלץ האָבען אויף מייע
חוישים געדריקט און איך האָב געפרעפעלט: פאַרשלינג
מיד, שטאַרקער מורא'דיגער וואַסער-גאַט. פאַרשלינג מין
קליינעם, פון שרעקען צודריקטען, פון פריידען צוגליחטען
גוף, אזוי ווי דו האָסט יאָהרען לאַנג אַלע מייע חלומות
פאַרשלאַנגען...

דאָן האָב איך ווידער געקוקט אויף די כוואַליע-
פעלדער, אויף די שטייגענדע און פאַלענדע טורעמס, אויף
דער אונרוהיג-רוהיגער גרויסקייט און טהערען פון דאַנק-
באַרקייט האָבען מיר פון די אויגען אַרויסגעקוואַלען. דען
דער ים האָט מיד ניט פאַרשטויסען, ניט פרעמד, ניט
קאלט האָט ער מיד אויפגענומען. און אַ גאַלדענער
שטראַהל-שליח איז אויף די גרינליכע פאַליעס געלאָפּען
מיר אַנטקעגען — מיד מקבל פנים צו זיין.

נעהנטער, נעהנטער צו דעם ברעג בין איך געקומען.
איך האָב געוואַלט כאַטש מין שפיץ פּוס אין דעם וואַסער

טובל'ען, אָנריהרען דעם זויים פון אוקינוס' מאַנטעל האָב
איך געגאָהרט.

אָבער דאָרטען זיינען מענשען געווען, און געשריען
און געליארעמט האָבען זיי, און געבאָדען זייערע וואָכע-
דיגע מיאוס'ע קערפערס אין דעם הייליגען ווייסען שוים,
און מיר האָט זיך געוואָלט איטליכען פון זיי אין געזיכט
אריינשרייען : — וואָרום פאַרשוועכט איהר דעם קדש-
הקדשים ? —

און דאָן האָב איך זיך אין זאמד איינגענורעט און
געוואָרט ביז איך וועל זיין אַליין מיט'ן ים...

ביסלעכווייז איז די זון פאַרנאַנגען. הינטער אַ וואָלקען
האָט זי זיך צום מערב אַראָפּגעגליטשט, און פון הינטער
דעם וואָלקען איז אַ קופער-גלאַנץ געפאַלען און מאַט-
רויטלעך האָבען זיך די וועלען געפאַלדעוועט... רושיגער
און קעלטער האָט דאָס וואַסער זיך צום ברעג געשטויסען
און פון ברעג אָפּגעשפרונגען, און איך האָב מיט אַן איי-
פערזיכטיגער בעהאַלטענער פרייד צוגעזעהן, ווי דער
זאמד ווערט ליידג, ווי די מענשען צוגעהען.

„אַליין מיט'ן ים וועל איך זיין“ — האָב איך צו
דעם אָבענד-ווינד געמורמעלט און אין מיר האָבען ווילדע
ערוואָרטונגען געגליהט.

איינציגווייז האָבען די שטערען פון דעם קאַלטען
קלאָרען הימעל אַרויסגעבליסטשעט. ביי דעם ווייטען ים-
האָרזאָנט האָט אויפגעבליצט דאָס ליכט פון אַ לייכט-
טהורעם און די נאַכט איז הינטער מיינע פלייצעס גע-
שטאַנען און שטילערהייד בייגעוואוינט מיין בעגעגעניס
מיט'ן ים...

„שש—שש—שש—סוויש...“

אַט איז ער... דאָס איז ער, מיין גרויסער אוקינאס
און דאָס גרויסט ער מיך. איצט בין איך מיט איהם אַליין...

„שש—שש—שש—סוויש...“

מעכטיגער, הייליגער, אוראַלמער ! זיי געגריסט און
געאַכפערט — האָב איך אַרויסגעשריען.

פון דער ווייטען איז אָנגעקומען אַן אונגעהייער פּעלד
פון צואַקערטע וואַסער־בייטען, זיך געצויגען און געצוי־
גען, זיך פונאַנדערגעראַלט און זיך צוזאַמענגעקנייטשט,
זיך געקייקעלט און זיך געקרימט, און אַט האָט זיך אַ גאַנ־
צע וואַסער־סטעפע אויפגעוויקעלט, זיך אויפגעשטעלט,
זיך האַסטיג מיט אַ שוים־קרוין בעציערט און קראַך...
צובראַכען איז דער גאַנצער מאַמענט־בנין...

שפּרינגענדיג איינע אויף דעם קאַרק פון דער צוויי־
טער, פאַרסאַפּעטע, קייכענדע, צושויבערטע, זיינען זיי
געקומען די דונקעלע אינדען און האָבען זיך ביי מיינע
פּיס צושפּליטערט.

וויפּיל האָט איהר געוואַנדערט איהר ים־קינדער ביז
איהר האָט דאָ געבען מיר אייער נסיסה־קרעכץ אַרויס־
געלאָזט ? פון דעם ווייטען וויסטען ים־הקרה זייט
איהר פּיעליכט אַהער געקומען, דורך ווינטען און דורך
שטורעמס, אַמאָל בעגולדט פון דער זון און אַמאָל גע־
בייטשט פון אוראַגאַן, אַמאָל זיך קרייזלענדיג אויף דער
אויבערפלעך און אַמאָל בושעווענדיג אויף דעם תּהום,
דאָרט וואו דער לויטן ליענט...

„שש—שש—שש—סוויש...“

פארשטאנען האָב איך דײַך, לעבענער, אייביגער
אוקיגוס. אַהן אַ שפּראַך פאַרשטאַנען האָב איך דײַך. אין
דיין תּהוֹם־ברוסט בין איך אַרײַנגעדּרוּנגען, איך הער דיין
גרויס האַרץ קלאַפּען...

„שש—שש—שוויש...“

דער הימעל האָט זײַך שוין מיט גאַנצע הויפּענס
שטערען בעשפּריצט, און דער ים האָט זײַך מיט זילבער
בעפינטעלעט, אזוי ווי ער האָט זײַך שוין מיליאָנען נעכט
און וועט זײַך נאָך מעהר מיליאָנען נעכט בעפינטלען. —

בײַן ברעג פון דעם ים־האַרײַזאָנט האָט דאָס ליכט
פון לײכט־טהורעם זײַך געצונדען און געלאָשען.

און איך בין אַלײן מיט'ן ים געווען און דער ים
האָט גערעדט צו מיר : —

„שש—שש—שוויש...“

.1910

פארענדע ברעמער

פאלען די ברוינע, זאפראן-קאלירטע אָדער געלע
בלעמער אראָפּ פון די בוימער, קלייב איך זיי צוזאמען
ביז עס ווערט איין גרויסער שאַרשקעדיגער הויפען... דאָן
צינד איך זיי אָן, און זעה דערנאָך ווי דער רויך, פול מיט
אַ זיסען געווירץ, צושפרייט זיך פּויל און לאַנגזאַם אין
דער קאַלטער הערבסט-לופט... אַ פייכט בלעמעל וויל
ניט ברענען און ראָלט זיך צוזאמען אין אַ לעצטען קאַנ-
וואַלסיווען פּראָטעסט, און איך שאָר עס אין מיטען
פייער אריין... איך הער זיך איין, צו דער שטילער פאַר-
שטיקטער קנאַקעריי, ביז עס ברעכט אַרויס אַ פלאַם,
און אַרום ווערט וואַרעם און זומערדיג, און אַלטע גייסטער
שפּוקען אַרום, מיר דאַכט, און טאַנצען אַרום דעם שיי-
טער-הויפען...

אויבען רוישט אַ מחנה פון פוסטע צווייגען און אַ
בלאָער, קאַלטער, אין-זיך-פאַרשלאָסענער הימעל, קוקט
אַראָפּ אויף מיין קינדערשער זעלבסט-נאַרעריי...
אַ פּויגעל צוויטשערט דורך... איהר לעצטער אַדיע.
אַלע זיינען שוין אוועק אַהין וואו אַ נייער זומער וואַרט
אויף זיי, און זי מוז נאָכיאָגען...

אן איינציגע גרויסע פליעג זומט מיר ארום קאפ...

* * *

בעגינען געה איך ארויס און בעקוק די בוימער. די
צווייגן זיינען דורך דער נאכט אביסל הוילער געוואָרען...
אַבער אַ סך איז נאָך געבליבען, און מע איילט זיך ניט.
אזוי וועט עס געדויערען טעג און וואָכען און מאָנאטען...
וועט דער ווינד אַ שטאַרקען קלאַפּ טהאָן, וועט דאָס בלאַט
מצדיק הדין זיין און פאַלען. און ווען ניט, וועט עס זיך
האַלטען... אויב ניט אויף דעם אייגענעם שטענעלע איז
כאָטש פאַרטשעפעט אויף אַ צווייטען... אין דעם פּליאַנ-
טער פון אזוי פיעל קען זיך אפילו אַ טויטס אַ לאַנגע
צייט האַלטען, און הייסען וועט עס, אז עס איז נאָך אויפ'ן
בוים...

דערווייל וועט עס אריינכאפּען נאָך אביסל זונן, נאָך
אַ קוק אויף דער לאַנקע און אויף דעם טייך און אויף די
בערג...

עס וועט שוין זיין שבת און דער פּראָסט וועט שוין
אומערדם ליעגען, איידער דאָס לעצטע בלאַט וועט זיך
אַרונטערפעקלען...

מיר ווילט זיך אָנגעהמען דעם שטאַם און טרייסלען
מיט געוואָלד :

שאַקעל זיי אַלע אַראָפּ און מאַך אַ סוף...
מיר דאַכט, ער לאַכט הייזעריג פון מיר...

* * *

אַ דינער שטילער רעגען פאַלט אויף דער ערטער-

ווייז נאך גרינער לאַנדשאפט. דורך דעם רעגענעבעל
זעהט זיך דער וואַלד הינטער די פעלדער, און דער טייך
מיט זיינע קליינע בעוואַקסענע אינזעלעך.

ווער האָט געזאָגט : עם איז הערבסט ?

אפּשר איז עם מאַי, און די רענען-פּעדעם שפינען
דאָס ניי קומענדע לעבען ? האָב איך ניט מיט פיער
מאָנאַט צוריק דעם זעלביגען רעגען מיט שמחה געזעהן;
און מיין האַרץ האָט געקלאַפט און איך האָב איהם גע-
לאָזט מיין קאָפּ וואַשען, און מיר אַלע, איך און די בלומען
און די ערשט-אַרויסגעשפּראַצטע קאָרן, מיר זיינען איהם
אַלע אַנטקעגען געלאָפּען ?

איז עם ניט דערזעלביגער ? זעהט דען דער וואַלד
אַנדערס אויס ווי דאַמאָלס ?

אָט וועט באַלד אימעצער קומען און מיר זאָגען אז
עם איז נאָך פריהלינג...

פון יענער זייט טייך לאָזט אַן ענטעל אַרויס אַ גריל-
צענדען „קוואַ-קוואַ“...

און עפעס אין מיר פאַלט צוזאַמען :

דער זומער איז פאַרגאַנגען.

* * *

היינט האָט מען אָפּגעשניטען די לעצטע תבואה.
אויפגעבונדען אין גארבען שטעהען די ווייס-געלע זאָג
גען. איך געה אויף די אָפּגעשניטענע ביימען און פיהל
די שטרוי-וואַרצלען אונטער מיינע פיס ווי שאַרפע נאָד-
לען. נעבען מיר געהט דער פאַרמער און דערצעהלט מיר,
וואָס פאַר אַ גערעטענים עם איז הייריאָהר. זיין פנים

איז אויפגעראמט. א נייעם שויער וועט ער פאך דאָס געלט
בויען, נאָך א קוה וועט ער קויפען, און ווייב אין סינדער
וועט ער בעקליידען.

דאָס איז אלזאָ דער פּוּעל יוצא ? — פרעג איך, און
טראַכט פון די ווייכע גראָזיגע ה ק ד מ ו ת. זון די
גרינע זאָנגען וואָס דער ווינד פלעגט שטייפּענדיג צו
שויבערען, און דערנאָך, פון די גאַלדענע וועלען אויף
וועלכע דאָס ליכט האָט זיך אזוי וואונדערשעהן געביטען,
ווען די זון האָט זיך אין בעהעלטענים געשפּיעלט, הינטער
ווייסע פּעדערדיגע וואַלקענדלעך...

דער פּאַרמער ווייס ניט וואָס איך טראַכט, און ער
חזר'ט איבער, אז היינטיגס יאָהר איז א מול'ברכה.

* * *

איך האָב זיך אָפּגעשטעלט נעבען א סאָסנע.
זי איז אייביג גרין — האָב איך צו זיך געזאָגט —
און אויף איהר איז דער אָסיען ניט שולט...
א ווינד איז דורכגעלאָפּען דורך די צווייגען און די
גרינע נאָדלען האָבען זיך געקלאַפּט איינע אָן דער אַנד
דערער. און מיך איז אַן אומעט בעפאַלען.
זי פאַרשמעלט זיך און טראַגט דעם אָסיען אין האַר-
צען — האָט פון ערגעץ אין מיין אויער גערויטט...

* * *

פּונ'ם ברעג קוק איך אַרונטער אויף דער שטאָהל-
גראַער אויבערפלעך פּונ'ם טייך... דער וואַלד פון יענער
זייט ווערט פינסטערער און פינסטערער, און פון דאָרטען

שווימען אהער אויף דעם שטילען, גלאַטען וואַסער, טויטע
בלעטער...

און דאָס ציהט זיך אזוי נאָכאָנאַנד, נאָכאָנאַנד...
איך שטעק אַרײַן מיין האַנד צווישען דער שווימענ-
דער מחנה און נעהם אַרויס אַן איינצעלן בלאַט, און
טריקען עס אָפּ און וואַרעם עס, און הויך דערויף.
און די גרויסע פּראָצעסיע פון טויטע בלעטער
שווימט און טראַגט זיך אַראָפּ טײַך-צו, נאָכאָנאַנד, נאָכ-
אַנאַנד...

.1912

שׁוֹנֵמִית

שׁוֹנְמִית

(ביבליש בילד)

פּעֶרֶז אָנען :

קעניג דוד, 70 יאהר אלט.
שבנא, אויפזעהער פון קעניגליכען הויף, 40 יאהר אלט.
זבדיה, דעם קעניג'ס לייב בעדיענטער, 20 יאהר אלט.
די שונמית, א בויערן-מיידעל, 16 יאהר אלט.

אן אינוועניג צימער אין דעם קעניגליכען פאלאץ.
דוד זיצט האלב אנגעלעהנט אויף א הויפען פון קי-
שענס און טעפּיכער. אויף זיינע פיס איז א דעקע פון

טיגער־פעל. ער קוקט געשפאנט צו דעם איינגאנג.
שטארק אונרוהיג.

זכדיה.

(בעווייזט זיך אין איינגאנג. בוקט זיך)

שבנא ווארט אין דעם פאָדער־צימער.

דוד.

לאָז איהם אַרײַן.

(זכדיה אָב).

שבנא.

(אין טהיר, זיך טועף בויגענדיג)

פריעדען צו דעם הערשער פון יהודה !

דוד.

מאכט אַ בעוועגונג, ווי ער וואָלט זיך וועלען אויפשטעלען,
אַבער בלויבט זיצען).

האַסטו ערפילט מיין שליחות ?

שכנא.

(קומט נעהענטער)

דער גאָט, וועלכער שפּרייט זיין שוץ איבער דיין
טהראָן, איז מיין וועגווייזער געוועזען...

דוד.

(אונגעדולדיג)

און ?....

שכנא.

און האָט מיר צו דער האַנד געבראַכט אַ בליהענדע
רויז, וואָס וועט דיין האַרץ בעדופטיגען. זעכצען יאָהר
איז זי אַלט...

דוד.

(מיט שמראַהלענדע אויגען)

דערצעהל !

שכנא.

פון איין ברעג יהודה ביז דעם אַנדערען האָב איך
געוואַנדערט. אונזערע קעמלען האָבען הונדערטער מיילען
דורכגעטראָטען, און מיין ערפאַהרען אויג האָט געשפּיאַנט

און געזוכט צווישען די בערג-בעוואוינער און צווישען דער
 בעפעלקערונג פון די טהאלען... דו האָסט בעפוילען זי זאָל
 זיין יונג און שעהן און אונשולדיג... אזעלכע, וואָס לייעבט
 האַרפען-שפּיעל און קען זינגען, וואָס איז גלוטיג און ליי-
 דענשאַפטליך, און איז נאָך קיינמאָל ניט געצערטעלט גע-
 וואָרען פון אַ מענער-האַנד... אָרעם און בעשיידען, און
 טריי און איבערגעבען צו איהרע עלטערען... אזעלכע, וואָס
 זאָל אַ נייע יוגענד דיר ברענגען, און אין דיינע אָדערען
 פרישע פונקען צינדען... שווער איז געווען דאָס זוכען,
 און איך האָב שיער ניט פאַרצווייפּעלט, אָבער אין דעם
 קליינעם, פאַרוואָרפענעם דאָרף שונם — דאָרט, וואו עס
 וואוינט אַן אָרעם בויערן-פּאָלק, האָב איך זי געפונען...
 איך האָב זי צוערשט געטראַפּען, טראָגענדיג אַ קרוג וואָ-
 סער פון דעם דאָרף-ברונעם, און דאָס לייעד, וואָס זי האָט
 דערביי געזונגען, האָט פאַרהילכט די גאַנצע לאַנקע...

דוד.

און דו האָסט זיך צו איהר געווענדעט...

שבנא.

איך בין איהרע טריט נאָכגעגאַנגען ביז צו איהר
 וואוינונג, און איהרע עלטערען אַנטפּלעקט דיין קעניג-

ליכען וואונש... איך האָב זיי אַ וויינגארטען צוגעזאָגט
און צעהן אַקער לאַנד און אַ סטאָדע שעפּסען...

דוד.

און זיי האָבען זיך דערפרעהט —

שבנא.

זיי האָבען איינגעווייליגט... זי איז געווען די עלט-
סטע. נאָך צעהן קינדער זיינען געווען אין דער קליינער
חורבה, און די לייט זיינען געווען אַרעם און אַהן שפּייז...
מען האָט דאָס מיידעל גערופּען... אַרום זיינען די אינ-
גערע עופּה'לעך געשטאַנען, נאַקעטע, פאַרהונגערטע, און
האָבען זיך אָן איהרע קליידער געהאַלטען... און דאָס מיי-
דעל האָט געזאָגט : איך וועל טהאָן דעם בעגעהר פון
מיין פאָטער און מיין מוטער... און היינט בעגינען איז
זי מיט אונזער קאַראַוואַנע אין ירושלים אָנגעקומען...

דוד.

(האַסטיג)

וואו איז זי ? ...

שבנא.

זי איז אין דעם שוץ פון דיין שלאָם...

דוד.
(בעלעכט)

ווי זעהט זי אויס? ...

שבנא.

זי איז פריש ווי דער טהוי וואָס פאלט אויף די
גראָזען פון חרמון. איהרע גליעדער זיינען ווייך און בויגיג
ווי די ווערבעס, וועלכע וויעגען זיך איבער דעם טייך
שילוח, און איהר שטים טרעלט ווי די זילבער-גלעקלעך
אויף דעם כהן־גדול'ס אפוד...

דוד.

און די אויגען? ...

שבנא.

שוואַרצע, גרויסע, ווי די אויגען פון אַ יונגער הירשין
אויף די בשמים־בערג... און דאָס ליכט אין זיי בייט זיך
ווי אַ שטראַהל אויפ'ן וואַסער, ווען דאָס מיטאָג־ווינדטעל
בלאָזט...

דוד.

זיינען זיי פייערדיג? ...

שבנא.

ווי צוויי וואולקאנען מיט א נעבעל־שלייער פארצווי־
גען. א געבאָרענע קעניגין. אָבער מילד ווי א טורמעל־
טויב און גרייט צו ערפילען דעם וואונש פון איהר הערשער.

דוד.

(אין זיך געקעהרט)

א צענטער גאָלד זאָלסטו קריגען אויסגעצאָהלט פון
מיין שאַץ־קאמער. (בוזגט מיט'ן קאָפּ צום צייכען, אז ער
זאָל איהם פאַרלאָזען) היים מען זאָל זי ברינגען.
(שבנא אָב).

דוד.

(אַליין, שטאַרק אויפגערעגט און בלינד)

נאָט! ווי איך צימער... איך, וואָס האָב אַלס פאַס־
פּוך א קעניג־טאָכטער אַמאָל מיט מיינע בלוזע בליקען
בעצוואונגען... איך שרעק זיך פאַר אן אָרעמער דאָרפס־
מיידעל... וועט זי מיך לייעבען? ... ער האָט געזאָגט זי
האָט שעהנע גרויסע אויגען. וועל איך אין זיי קענען
אַריינקוקען מיט מיין אַמאָליגער זיכערקייט? ... זיי בע־
זיעגען מיט מיין אַלטען צויבער? ... זיי וועלען פאַלען
אויף מיינע אַיינגעשרומפּטע באַקען, אויף מיין געלען

גערונצעלטען שטערען, און אויף מיין פארשנעטען קאפ, און זיי וועלען מיר דערצעהלען אז מיין גאלד און מיין קעניג-מאכט האבען זי אהער געבראכט... איך וועל אין זיי זעהן דעם גלאנץ פון א מארטירערין און וועל צוריק-שוידערען... זי וועט מיר קוסען און וועט טראכטען, אז מיט די קוסען בעצאָהלט זי פאר איהר פאָטער'ס צעהן אקער לאַנד, און פארזאָרגט איהרע אָרעמע ברידער און שוועסטער... זי וועט זיך ניט וועהרען און ניט ראַנגלען אין מיינע אָרעמס. זי וועט מיינע קאַלטע ליפען זויגען, ווען איך וועל איהר הייסען, זי וועט זיך צו מיין ברוסט דריקען ווען איך וועל עס בעגעהרען, זי וועט שמייכלען אויף מיין בעפעהל, און זי וועט טאַנצען ווען עס וועט אזוי געפעלען מיין קאַפּרין... אָבער איהרע אויגען? ... זיי וועלען קוקען אויף מיר מילד, תחנונים/דיג... זיי וועלען מיר ניט טראָצען, מיר ניט טאַדלען, נאָר ב ע ט ע ן וועלען זיי — בעטען אין דעם נאָמען פון איהר יוגענד און איהר אונשוֹלד, איך זאָל זי אָפּלאָזען... (בעקוקט זיין געזיכט אין אַ זילבער-בלעד) וועט זי דאָס יונגע דיכטער-האַרץ זעהן אונטער דעם אַלטען קעניג'ס קנייטשען? ...

זכריה.

(אין איינגאַנג. זיך בוקענדיג)

די שונמית איז געקומען...

דוד.

(פריידיג)

רוף זי אריין... (פארטראכט זיך) ניין, נאָך ניט I...
לאָז זי וואַרטען אַ וויילע און שפעטער זאָל זי אַרייַן-
געבראַכט ווערען. (שמעלט זיך, אַרונטערוואַרפענדיג פון די
פיס די טיגער־דעקע. גלויבט זיך אויס, זיך בעמיהענדיג צו
ערשיינען יונג) קוב, פאַרפלעכט מיינע לאַקען, בעשפּרייַן
מיך מיט מירע און צינד אָן די ווייהרויך־פּאַן...)

(דער דינער צינדט אָן די ווייהרויך־פּאַן און בער
שעפטיגט זיך אַרום דעם קעניג).

דוד.

זבדיה, זאָג מיר, האָסט אַ געליעבטע? ...

זבדיה.

(פאַרווירט)

זי איז אין גליל... איך זעה זי בלויז זעלטען.

דוד.

פרעהט זי זיך, ווען דו בעזוכסט זי? ... קוסט זי דיך
פיעל, ווען דו קומסט אַהין? ...

זכדיה.

(פארשעהמט)

זי האָט מיך זעהר ליעב... מיר זיינען פארקנאסט נאָך
פון יאָהרען צוריק, ווען איך האָב נאָך געארבייט אין די
דאָרטיגע וויינגערטנער אַלס מאָגלויהנער...

דוד.

און זי בענקט נאָך דיר, ווען זי זעהט דיך ניט 2

זכדיה.

זי וויינט, ווען איך פארלאָז זי, און צעהלט די מענ
ביז מיינ נעקסטען אורלויב...

דוד.

(פאראינטערעסירט)

דערצעהל מיר ווי זי האָט דיך אויפגענומען, ווען דו
ביזט לעצטען מאל געוועזען זי זעהן... מאַרגען זאָלסטו
אויף אַ וואָך קיין גליל געהן, און דיין כלה פון מיר אַ
גאָלדענעם ארעם־באָנד ברענגען... אָבער דערצעהל ווי
האָט זי דיך אויפגענומען...

זבדיה.

זי איז געווען אין פעלד... שניטצייט איז עס געווען
זען, און דאָס גאַנצע הויזגעזינד האָט גאַרבען געבונדען...
זי האָט מיך דערזעהן פון גאַנץ ווייט און האָט זיך געלאָזט
לויפען באַרפּוס איבער די אָפּגעשניטענע בייטען דורך
אויפגעשטעלטע רייהען פון גאַרבען... אין איהר האַנד
האָט זי נאָך געהאַלטען אַ שטרויבאַנד, מיט וועלכען מען
פאַרבינדט די זאַנגען און...

דוד.

...זי איז דיר געפאַלען אויף'ן האַלז ?

זבדיה.

זי האָט מיר לאַכענדיג אַרום דעם קאַפּ דעם שטרוי
באַנד געקניפט און געזאַגט, אז איך בין איהר געקרוינד
מער... (פאַרהאַלט זיך).

דוד.

(שמויכלענדיג)

איהר געקרוינטער מלך... (ערנסט) האָסטו זי געבע
מען, זי זאָל דיך פעסט צום האַרצען דריקען ? ... האָסט
איהר געזאָגט זי זאָל דיך קוסען ? ...

זכדיה.

(צומישט פון די פראגען)

זי... מיר האָבען פון פרייד ניט געקענט אַ וואָרט
ריידען... מיר האָבען...

דוד.

(ערמוטהיגעדיג)

דערצעהל...

זכדיה.

מיר האָבען קוסענדיג זיך אָן אַלץ פאַרגעסען... ביז
איהר פאָטער האָט אונז צוגעשריען, מיר זאָלען קומען
אויפ'ן פעלד...

דוד.

(מיט אַן אויסדרוק פון אונטערדיקטען שמערץ)

ברענגסטו איהר מתנות, ווען דו קומסט ...?

זכדיה.

זי וויל איך זאָל די געלדשטיקער שפאָרען ביז מיר
וועלען אַ וויינגארטען קויפען און וועלען חתונה האָבען...

דוד.

(אָננעהמענדיג פלוצלינג אַ מינע פון שטרענגער קעניגדווירדע)

רוף אַריין די שונמית !...

(זבדיה אָב. דער קעניג ווערט שטאַרק צומראָגען.
זיינע הענד טרויסלען זיך לייכט).

די שונמית.

(זיך בוקענדיג, צומישט)

פריעדען צו דעם קעניג !

דוד.

(קוקט זי אָן אַ לענגערע צייט, ענטציקט פון איהר שענההייט
און נאָך מעהר נערוועז)

דו ביזט שעחן... וואונדער־שעחן ביזטו...

די שונמית.

(ווי איבערזאָגענדיג אימעצענס רייד)

געלויבט איז גאָט וואָס ער האָט מיר געגעבען לייט־
זעליגקייט אין די אויגען פון דעם גנעדיגען קעניג.

(זי קוקט אויף איהם צושראַקען, ווי ניט וויסענדיג,
וואָס זי דאַרף אייגענטליך טהאָן).

דוד.

(צערטליך)

קענסטו זינגען און שפיעלען אויף א גיטארע ...?

די שונמית.

אין אונזער דאָרף זינגען און שפיעלען מיר אלע...

דוד.

(נעהמט אַרונטער פון דעך וואַנד אַ גאַלדענע גיטאַרע, זעצט די
שונמית אוועק נעבען זיך אויף אַ טעפּיך און זאָגט):

שפיעל אַ ליעבעס-ליעד, ווי מען שפיעלט עס ביי
איך אין שונם...

די שונמית.

(זי קוקט נאָך אַלץ ווי אַ צושראַקענע הינדון... לאַנגזאַם בע-
ריהרט זי די סטרונגעס, דאַן הויבט זי אָן צו זינגען, בעגליי-
טענדיג זיך אַליון אויפ'ן אינסטרומענט)

צעהן טויזענדער פלשתים
דער'הרג'עט דער גבור,
און קומט אַ געקרוינטער
צוריק צו זיין ליעבער...

מיט שווערד אויפ'ן גארטעל,
און זיעג אויפ'ן שטערען,
איהר קומט ער צו קוסען
פון ד'אויגען די טהרערען...

ער שענקט איהר זיין צעפטער,
ער זעצט זי אויף טהראָנען,
ער בויט איהר פּאַלאַצען,
ביים באַרג פון לבנון...

זי ליענט אויף דער ברוסט איהם,
זי וויל ניט קיין קרוינען,
זי וויל ער זאָל ליעבע
מיט ליעבע בעלוינען...

(דער קעניג האָט אין דער צייט פון איהר זינגען
געהאלטען פאַרדעקט דאָס געזיכט. די אויגען פון
שונמית גליהען און קוקען פאַרטרוימט...)

דוד.

דיר נעפעהלט, ווי איך זעה, דאָס ליעד? ...

די שונמית.

עס איז דאָס שענסטע, וואָס ווערט געזונגען אין

אונזער געגענר צווישען די פעלד־אַרכיטעך, און ס'איז
מיין ליעבלינג...

דוד.

ווער האָט פאַרפאַסט דאָס שעהנע ליעד ?

די שונמית.

(נאַיוו)

איך ווייס ניט... עס געהט אַרום אין פּאַלק שוין פון
צעהנדליגע יאָהרען, נאָך פון די צייטען, ווען די קרויענער
פלעגען אַרויסגעהן אין שלאַכט אַקעגען די פּלשתיים.

דוד.

(שמייכלענדיג)

ווען דו זינגסט עס, טראַכסטו אוראי פון דעם מאַן,
וואָס האָט דאָס ליעד פאַרפאַסט ? ...

די שונמית.

(פאַר'חלומ'ט)

ער האָט געמוזט זיין שעהן און הויך, מיט רויטע
ליפען און שוואַרצע ווייכע אויגען...

דוד.

אלע אייערע מיידלעך אין שונם וואָלטען זיך געוויס
פארליעבט אין איהם, ווען ער זאָל זיך בעווייזען אין
דאָרף...

די שונמית.

(שטיל)

מיר וואָלטען איהם פאָרגעטערט...

דוד.

(איראַניש)

אפשר לעבט ער ערגעץ וואו, און איז פארקריפעלט
פון קריעג און אלט און געבויגען און זיינע יאסלעס זיינען
אַהן צייהנער? ...

די שונמית.

(דערשראָקען)

אַבער ווי קען דאָס זיין? ...

דוד.

מיין קינד, ער האָט דאָך אייביג ניט געקענט יונג
זיין...

די שונמית.

(מיט קינדערשער עקשנות)

ביי אונז איז ער אייביג יונג. (איהרע אויגען צינדען
זיך און) איך קען איהם זעהן פאר מיינע אויגען, דעם
שעהנעם זינגער...

דוד.

(מיט אונטערדריקטער ביטערקייט)

אָט מאָל מיר איהם אויס... איך וועל זיצען נעבען
דיר און הערען...

די שונמית.

(הינגעריסען)

ער איז גלייך ווי אַ פאַלמען־בוים און פון זיינע אוי-
גען שלאָגען גאַנצע גאַרבען פון וואַרעמע, צערטליכע
שטראַהלען... זיינע ליפען זיינען ווי בעפאַרבען מיט דעם
פרישען סאַק פון רויטע וויינטרויבען... זיינע באַקען זיי-
נען לייכט גערויטעלט ווי דער ערשטער סימן פון דעם
מאַרגענ'ס קומען, און זיינע געקרייזעלטע לאַקען פלאַ-
טערען און פלאַנטערען זיך ווי אַ געדיכטע מחנה פון
שפיעלענדע ראָבען... אַ זילבערנער גארטעל געהמט אַרום

זיינע הויכע שלאנקע לענדען, אויפ'ן קאָפּ גלאַנצט זיין
בעציערטער קיווער און סאַנדאַלען פון ווייסען הירש-
פעל טראַגט ער אויף די פיס, און אין דער האַנד האַלט
ער אַ גאַלדענע האַרפע...

דוד.

(זיינע אויגען שיינען און ער איז ווי פאַריונגט)

...און ווען ער געהט אויף דער גאס, שמעקען זיך
אַרויס פאַרשלייערטע קעפּ, און קוקען נאָך זיינע טריט,
מיט ברענענדע בליקען... און הערצער קלאַפּען און לעכצען
נאָך דעם העלדישען זינגער...

די שונמית.

(רוידענדיג אַלץ מיט מעהר גלוט און פאַרגעסענדיג די גע-
גענוואַרט פון דעם קעניג)

און ווען ער זינגט אָדער ער שפּיעלט אויף זיין
האַרפע, צוגיסט ער ווילדע פאַרלאַנגען אין די הערצער,
און יעדער וויל זיינע ליפען קוסען, זיך צו זיין ברוסט
פרעסען, איהם די לאַקען שטרייפען, איהם אַלע זיינע
גליהענדע געזאַנגען אַרויסזויגען און אין זיינע אַרעמס
פאַרגעהן און...

(דוד לייגט זיין האַנד אויף דעם האַלז פון דער
שונמית. זי צימערט אויף און פאַרשטומט).

דוד.

(געפיהלפול)

שונמית, לעג דיין קאַפּ אויף מיין שויס...

די שונמית.

(שוידערט אויף, ווי אַ פּראָסט וואָלט זי דורכגענומען און
געהאַרעט מעכאַניש).

מיין שעהן קינד, און איצט אויף נאָך וואָלסטו גע-
ליעבט יענעם קריענער, ווען דו זאָלסט איהם זעהן ?
די שונמית.

(מיט אַן אויסדרוק פון פאַרזיכט)

מיין לייעבע געהערט צו דעם קעניג...

דוד.

(מיט אַ טרויריגען שמויכעל)

דיין קערפער בלויז... דו ביזט צו יונג צו זאָגען ליגען,
און דיין ליגען וועט פון מיר קיין לוייהן ניט קריגען...
זאָג מיר, דו וואָלסט איהם זעהר געליעבט ?

די שונמית.

(קוקט צוערשט מיסטרואיש אויפ'ן קעניג, דאן וויענט זי
לאנגזאם דעם קאפ אויף „יא“).

דוד.

ניט אכטענדיג וואָס ער וואָלט זיין אַלט און וואָלט
ניט מעהר אויסזעהן ווי דו האָסט איהם געשילדערט? ...

די שונמית.

אַבער זיינע ליעדער, זיינע זיסע ליעדער? ...

דוד.

און דו וואָלסט איהם דיין יוגענד און דיין לייעבע
נעגעבען צוליבע זיינע זיסע ליעדער? ...

די שונמית.

(שטיל און פעסט)

יא! ...

דוד.

(גליהענדיג פון לידענשאפט, ציהט זי פלוצלונג צו זיך)
קום די ליפען מיינע... גים אריין דיין ווירציגע נשמה
אין מיר...

די שונמית.

(נעהמט איהם אַרום אין קוסט איהם לאַנגזאַם).

דוד.

דו ביזט קאַלט... דיינע הענד זיינען פּראָסטיג, דיינע
ליפען זיינען אייז, און דו ביזט בלייד... שענק מיר אַלע
דיינע פאַרבאָרגענע פּלאַמען...

די שונמית.

(דריקט זיך צו איהם, קעמפּענדיג מיט איהר ווידערווילען).

דוד.

דו האָסט דאָך פאַרשפּראַכען צו ליעבען...

די שונמית.

(לעבלאַז)

איך האָב פאַרשפּראַכען צו טהאָן אַלצדינג, וואָס דער
קעניג וועט פאַרלאַנגען...

דוד.

ניין, ניט דאָס... דו האָסט דאָך פאַרשפּראַכען צו
ליעבען יענעם זינגער...

די שונמירת.
(קוקט אויף איהם פארווירט).
דוד.

א י ד בין עס...

די שונמירת.
(מיט שטארע אויגען)

דו ? ..... (זי מעסט איהם אָפּ פון קאָפּ ביז די פיס, ווי
זוכענדיג די שוואַרצע לאַקען, די מעכטיגע ברוסט און די
העלדישע לענדען).

דוד.
(ענטפערענדיג איהר בליק)

ד א מ א ל ס בין איך געווען ווי דו האָסט מיך
אויסגעמאַלט...

די שונמירת.
(שוידערט).

דוד.
אַבער די ליעדער, די שעהנע ליעדער ? ...

די שונמיר.

(קאלט, מויט אָנגעשמרענגטער צערטליכקייט)

איך וועל טהאָן אַלצדינג וואָס דער קעניג וועט בע-
געהרען...

(פאַרהאַנג פאַלט לאַנגזאַם).

לענענדען און האלב-לענענדען

פור-פּור-וואַרקענעם

די דרייטעג-אַלטע זונן, אַ גרויסע, אַ פייערדיגע, אַ
רונדע, האָט זיך לעכצענדיג געצויגען צו דער ברוסט פון
דעם פייער-טעג-אַלטען ים... און דער פאַרליעבטער ריעז
האָט זיך געהויבען, און געקרויזט זיינע וואַסערדיגע ליפען,
און זיך געשטרעקט צו איהר אום זי אַריינצוזויגען מיט
איהר גאַנצער גלוט...

די פינגער פון דעם בורא האָבען מיט אַ לעצטען
ריהר, דערענדיגט דאָס מייסטער-ווערק — דעם מענשען,
און די וועלט איז געווען פאַלקאָמען.

און דער מייסטער-בעשעפער האָט זיך צוריקגעצויגען
איבער אַלע הימלען, און האָט נאָך אַמאָל בעקוקט די
שטערען און די ערד און דעם ים, און די פישען, און די
פויגלען.

— געלונגען !

אַבער דער בורא האָט פון אימעצענ'ס ליפען דאָס
וואָרט הערען געוואָלט. אפשר, אפשר פעהלט נאָך עפעס? ...

אפשר א ווינקעל פליגעלע ערגעץ אויף א קאלירמען
זומער-פויגעלע, ניט דערפארבען אקוראט ריכטיג ?
אפשר א שופ פון א פיצעלע פיש אין א פארוואַר-
פענעם טייך, ניט גענוי אָפגעצירקעלט ?
אפשר אן אונטערשט בלעטעלע פון אן איינזאמען
קוסט ערגעץ אין א באַרגשפאלט פאַרקריפעלט געלאָזט?...
און געזיפצט האָט ער...

איז דער גאַנצער הימעל-היל געקומען אַן ענט-
פער אויף דעם דאָזיגען זיפּץ, און האָבען געוואַרט אויף
א בעפעהל.

— „פעהלט עפעס, ערגעץ-וואו ?“

— „אַלצדינג איז פאַלקאַמען“ — האָבען ענטזיקטע
מיליאָנען אין כאַר געענטפערט, און דער גערויש פון די
פליגעלען איז געווען ווי דאָס רוישען פון הונדערט ים'ען.

— „האָט איהר גאָר ניט באַמערקט ? א שטויב א
ניט-פאַרטיגען ?“

— „גאָר ניט, גאָר ניט, האַרר פון די וועלטען.“

— „האָט איהר ניט א געקריוודעמען טהוירטראַפּען

ערגעץ וואו דערזעהן ?“

— אַלץ איז פאַלקאַמענהייט און שענהייט.“

— „עס פעהלט לחלוטין גאָר ניט ?“

— „עס פעהלט...“

די גרויסע מחנה פון מיליאָסען ליכטיגע קעפּ האָט
זיך צוטרייסעלט אזוי ווי א שטורעם וואָלט זיי צוודערט.
אימיצער האָט דעם הימעל פאַראונרייניגט.

און כביכול'ס געזיכט האָט זיך בעוויקעלט מיט דיקע
 ד ו נ ק ע ל ע ו ו אָ ל ק ע ן - פ א ל ד ע ן, און מיט
 שטילער טרויריגקייט האָט ער געפרעגט : —
 „זאָג, מיין קינד, עס איז נאָך צייט... איך וועל
 צוריק אויף דער ערד אַרונטערנידערן, און נייע זעקס טעג
 וועל איך שאַפֿען, נאָר פּאָלקאַמען זאָל עס זיין...“
 — „מייסטער פון הימעל“ — האָט די זעלבונגע
 שטים געענטפערט — „עס פעהלט דער וואָס זאָל קענען
 א ז א פ אָ ל ק אַ מ ע נ ה י י ט בעזינגען... אַ שעפּפער
 ווי דו וואָלט ער מוזען זיין...“
 און איבער דעם בורא'ס געזיכט האָט זיך אַ עניוות'—
 דיגער פּורפור צוגאַסען...
 און דאָס זיינען די ו ו אָ ל ק ע נ ס, און דער
 פ ו ר פ ו ר, וואָס מען זעהט ווען די זונן פאַרגעהט...

1911.

א י ס ט ה ד

דאן זיינען נאך די הימלען און די ערד געווען יונג,
און די נאָהנטע קרובה'שאפט פון ביידען האָט זיך ווי
אַ צערטליכער הויך אין דער לופט געפיהלט, און דער
נאקעטער יעגער-מענש וואַנדערנדיג איבער די ווייטע
גראַז-סטעפעס אָדער דורך דעם שטילען צווייג-פלאַנטער
פון דעם ריעזען-וואַלד, האָט אָפט פאַרנעהמען געקענט
דעם אָפקלאַנג פון די הימלישע כאַרען...

דאָרט וואו די רויטע זונן איז יעדען פאַרנאכט
אַרונטערגעזונקען, איז אַ טהויער געוועזען מיט אַ רויז
רויטען גאַרדין פאַרהאַנגען... און פאַסירען פלעגט אָפט,
אַז אַ ווייסער מלאך פלעגט פאַמעליך פאַנאַנדערעפענען
די גאַרדינען, אַרויסשטעקען זיין גאַלד-געלען לאַקען-קאַפּ
און זיך אַרומקוקען מיט נאַאיוו-בלאָע אויגען, אויף די
בליהענדע אונטער-הימלישע וועלט, און דאן נייגיריג
אַרויספלאַטערען...

איבער די בערג איז ער געפלויען, אין די טהאַלען

האָט ער אַראָפּגענידערט און זיך גע'חידוש'ט און אָנגע-
קוואַלען פון אלץ וואָס זיין אויג האָט געזעהן...

אויף מאָרגען פלעגט דער שטעג, וועלכען דאָס ווייסע
הימעל-קינד האָט געטרעטען אויף דער לאַנקע, זיין בע-
דעקט מיט גאַלדענע, רויטע, און בלאַע קווייטען...

און שעהנער פון אלע מלאכים וואָס האָבען די ערד
בעזוכט איז געווען שמחזאי, און האָלד געהאט האָט ער
די פעלדער און זיי וועלדער מעהר ווי די הימלען, און
יעדען טאָג, פלעגט ער זיך אַרויס'גנב'ען, און זיך אומ-
שפיעלען צווישען די הויכע גראַזען, און שטיפען מיט די
בלאַע שאַטענס פון די שלאַנקע פאַלם-בוימער.

אַבער שמחזאי האָט מיט אַמאָל גענומען בענקען.
ער האָט געהערט אז אויף דער ערד זיינען דאָ מענשען,
און איהם האָט זיך געדאַכט, אז זיי מוזען זיין ליעבליך
און פול מיט חן אָהן אַ שיעור, און שעהנער פיעל פון
די מלאכים...

איהם האָט זיך געוואַלט זעהן אַ מענשען.

און געזוכט האָט ער און געפרעגט האָט ער ביי די
קאָלירטע באַרג-פּוויגלען : —

„ווי זעהען אויס די מענשען ? זיינען זיי טאַקע
וואונדער-שעהן ? האָט איהר אַמאָל געהאט דעם זכות
זיי פון נאָהנטען צו בעקוקען ?—“

האָבען זיי איהם אָנגעוויזען אויף אַ טייך, וואָס האָט
ווייס געשימערט אין די שטראַהלען פון דער זונן.

נייגיריג און שעמעוודיג, און זיך נאכאנאנד ארומ-
קוקענדיג, איז דער מלאך האלב געפלוניגען האלב געגאנג-
גען אהין, וואו דאס וואסער האָט געגלאַנצט... צווישען
די בוימער וואָס האָבען דעם ברעג געזוימט, האָט ער זיך
בעהאַלטען און פון דאָרטען געקוקט און געזוכט.

דאָן האָט ער דערזעהן, די שעהנע איסטהר באָדענ-
דיג איהרע ווייסע גליעדער, אונטער אַן אריבערהענגענ-
דען ווערבע-בוים. אַרום איהר האָט זיך דאָס וואסער
געפליישקעט און געשויםעלט, און איבער איהר קאָפּ
האָבען געשפּריצט און געבלישטשעט די וואסער-טראָ-
פענס...

שמחזאים מלאך-הארץ האָט אונטער זיין בעפלי-
געלטער ברוסט זיך מיט אַ ווילדער לוסט צוברענט...

דעם הימעל האָט ער פאַרנעסען... און ווען אַ פיער
האָט זיך אָנגעצונדען אין דעם מערב, צום צייכען אַז אַלע
מלאכים דאַרפען שירה זינגען, האָט שמחזאי זיינע פליג-
לען אזוי אויסגעשפּרייט, אַז ער זאָל דעם צייכען ניט
זעהן, און ער זאָל קענען קוקען אויף איסטהר'ס ווייסען
לייב, אויף איהרע שוואַרצע האַאר-צעפּ, און אויף איהרע
גרויסע דונקעלע אויגען...

און ווען ער האָט גערעדט צו איהר, און איהרע
רויטע ליפען האָבען זיך געעפענט איהם אַן ענטפער
צו געבען, און איהר שטים האָט אַרויסגעקלונגען אין
דער טייך- און וואַלד-איינזאַמקייט, האָט זיך שמחזאי'ן
געדאַכט, אַז אַזעלכע שעהנע מענער האָט ער נאָך קיינ-
ערשט געזעהן.

מאָל ניט געהערט, ניט אויף דער ערד און ניט אויפ'ן הימעל...

און שמחזאי איז געבליבען אויף דער ערד, און גע-
נליהט האָט אין איהם בלויו איין בעגעהר — דער בע-
געהר צו איסטהר'ן...

יערען טאָג פלענען איסטהר'ם ריינע אויגען איהם
אַנקוקען מיט אַ געבעט און איהר צונג האָט איהם גע-
מוסר'ט : —

„ווארום געהסטו ניט אין דיון הימעל צוריק ?“ —
„דיין ווייסען לייב וויל אידך“ — פלעגט זיין תשובה
זיין.

און איינמאָל ווען זיינע ווערטער זיינען געוואָרען
הויסער און דרינגענדער ווי געוועהנליך, האָט אין איס-
טהר'ס אויג זיך אַ פונק בעוויזען און זי האָט געזאָגט: —

„מיין ווייסען לייב זאָלסטו האָבען, אָבער מיט איין
בעדינגט...“

„אַלין, אַלין...“

„בלויז איין בעדינגט... דו זאָלסט מיך דעם הייליגען
שפרוך אויסלערנען, מיט וועלכען דו הויבסט זיך אויף
צו די הימעלען...“

די ברענענדע ליפען האָבען דאָס הייליגע וואָרט
ארויסגערעדט...

אָבער ווען שמחזאי האָט געוואָלט איסטהר'ן צו
זיין ברוסט צורדיקען, איהר די רויטע ליפען קוסען, זיך
אין איהרע האָאר פארפלעכטען, און דעם פולען לויהן

פון זיין הימעל-פארשוועכונג געניסען — זיינען זיינע
פליגלען פון שרעק צוזאמענגעפאלען...
איסטער איז אין א ווייסען שטראהל מגולגל געוואָ-
רען, און האָט הימעל-ווערטס העכער און העכער זיך גע-
הויבען... דאָרט איז זי אלס אַ לייכטענדער שטערען
הענגען געבליבען...
אָבער שמחזאי איז מעהר אין הימעל ניט אַרויף...
אַ זינדיגער איז ער אויף דער ערד פאַרבליבען...

.1910

אדם הראשון'ס שעהנחיים

שעהן, וואונדער-שעהן איז אדם הראשון געווען, ווען ער האָט צום ערשטען מאָל זיינע אויגען געעפּענט. צום ערשטען מאָל אין זיינע נאָזלעכער די באַלזאמדיגע לופט פון דער יונגער וועלט אריינגעצויגען, און צום ערשטען מאָל דעם לעבען אנטקעגען געשמייכעלט... כביכול'ס שאַ-פענרע פינגער האָבען אויף זיין פנים זייער שימער פאַר-טריפט, און ער האָט געלויכטען מיט דער ליכטיגקייט פונ'ם זיבענטען הימעל...

און ווען ער האָט זיינע פּרישע גליעדער אויסגע-שטרעקט, און הויך און גלייך, מיט געוועלכטער ברוסט, זיין ערשטען שפּאַציר דורכ'ן גן-עדן געמאַכט, האָבען אלע גראַזען און בלאָע בלומעלעך זיך געוואונשען ער זאָל איבער זיי זיין וועג מאַכען, כדי זיי זאָלען קענען די ווייסע הויט פון זיין פּוס-זויל אַ קוס טהאַן...

די בליהונגען פון די בוימער האָבען זיך פאַר דער צייט פון זייערע שטענגלעך אָפּגעריסען, און זיך גע-איילט אַראַפּצופאַלען, אום זיי זאָלען פאַלענדיג, זיין שולטער אויף אַ רגע בעריהרען...

די זונן-שטראהלען האָבען זיך געריסען דורך די
צווייגנעצען, כאָטש איין מינוט צו קענען אַרום זיינע
שוואַרצע לאַנגע האָאר אַרומטאַנצען...

די פּויגלען האָבען אַריינגעקוקט אין זיינע גרויסע
רוהיגע אויגען, און האָבען געוואַרט ער זאָל פון זיינע
ליפען א קול אַרויסלאָזען... און גאָלדענע ביענען זיינען
איהם נאָכגעפּלויגען, אום עפעס פון זיין ריח צו נאַשען,
און עס דערנאָך אין זייער האָניג אַריינצואַטהעמען...

און די הויכע פּאַלמען האָבען זיך צוגעבויגען שפּיץ
צו שפּיץ און זיך צוגעמורמעלט : —

„גאָט געהט אין גן-עדן אום...“

און די מלאכים האָבען דערהערט די שושקעריי פון
די פּאַלמען, און זיי זיינען געקומען זע הן גאָט...
שירה זינגען האָבען זיי פאַר איהם געוואָלט...

און כביכול פון זיין טהראָן האָט זיך מיט זיין אַר-
בייט געפרעהט, אָבער שירה, האָבען די מלאכים צו אדם'ן
ניט געזונגען — :

אויף אדם'ס ברעמען איז פּלוצלונג אַ שווערער שלאַף
געפאַלען, און האַלב-טויט זיינען זיינע גליעדער געלעגען
אויף דער שטילער ערד...

אַלע האָבען זייער טעות אויסגעפונען... און בע-
וואונדערונג האָט זיך אין רחמנות פאַרביטען...

1910

די פארלארענע שפראך

אין די ערשטע טעג נאך דער וועלט-בעשאפונג, איז צווישען אלע בעשעפעניסען פון דער וועלט א נאָהנ־טע ברידערשאפט געוועזען. אלע האָבען א שפראך געהאט, אויף וועלכע זיי פלעגען זיך צוזאמענריידען, און דער מענש פלעגט אויך אויף דער דאָזיגער שפראך ריידען, און צווישען מענש און גראָז און בוים און טייך און שטעט־רען איז קיין סוד ניט געוועזען...

אין שטילע, שטערען־בעשפריצטע נעכט, פלעגט דער מענש זיצען ביי דעם זויס פון טייך, און א שמועס האַלטען מיט די זילבער־געפלעקטע וועלען, און די ברייטע גרינע בוימער פלעגען זיך אינטים אין דעם געשפרעך אריינמישען, און די פינקלענדע שטערען פלעגען פון זייער ווייטער הויך, פון צייט צו צייט, זייער טהייל אַראָפֿ־שושקען...

ווען דער מענש האָט זיך פארזינדיגט, האָט זיך א קללה איבער דער גאַנצער וועלט פארשפרייט, און דער לשון האָט איטליכען אָפגענומען... אויפגעהערט האָבען זיי צו ריידען. און אויף שטום־לשון בלויז, און ווינקענ־

דיג, אָדער זיפצענדיג האָבען זיי איינער דעם צווייטען
 זיך דערקענען געלאָזט...
 און אַלע זיינען תמיד בעטריבט און פארטראַכט...
 דען איטליכער זוכט די סודות פון דעם צווייטען צו דער-
 געהן, און קען זיי קיינמאָל ניט אויסגעפינען...
 דער הימעל קוקט אויף דעם בלאָען טיף, און זוכט
 פון דעם רונצעלדיגען פנים, די טיעפע וואַסער געהיימ-
 ניסען אַרויסצושעפען... די גראָזען שעפטשען און שטרע-
 קען זיך, און ווילען די סודות פון די בוימער כאַפען... און
 די בוימער ציהען אויס די שמאַכטענדיגע צווייגען צו
 דעם זונענאונטערגאַנג, און פרעגען : וואָס מיינען די
 גאַלדענע וואַלקען ?
 און צווישען זיי געהט אום דער מענש, שטום און
 פאַרשלאָסען, און מיט פייכט-גליהענדע אויגען, זוכט און
 פאַרשט ער, די געהיימניסען פון ערד און פון הימעל...
 דען די בעשעפעניסען פון דער ערד זיינען פאַר-
 דעקטע סודות איינער פאַר'ן צווייטען געוואָרען...

1910.

דער ערשמער טויט

אויסגעצויגען אויף דעם גראָז אין דער יונגער הכל
געלעגען... שטאר און שטייה זיינען די מעכטיג-נאָקעמע
אַרעמס און פים געווען, און אָפענע גלאַצענדע ווייסלעך,
האַבען אָהן לעבען צום הימעל אַרויפגעקוקט... און פון
די שלייפען ביז צום האַלז האָט זיך געצויגען אַ רויט-
פאַרגליווערטער פאַס — די חתימה פון טויט, דער זיעגעל
פון קי'ס מאָרד...

און אדם פון איין זייט און חוה פון דער אנדערער
זייט, האָבען געקוקט אויף דעם שטילען בר-מנן, און האָ-
בען געוויינט און געשריען : —

„הכל, יונגער שטאַרקער זוהן אונזערער, פאַרוואָס
„שטעהסטו ניט אויף ? פאַרוואָס טרייסעלסטו זיך ניט
„אויף פון דיין גראָזגעלעגער, פאַרוואָס לויפסטו ניט מיט
„די הינדען גלייך, צווישען די באַרג-פעלזען ? פאַרוואָס
„פייפסטו ניט צו די פויגלען אַרום ?...“

און אין זיינע פאַרגלאָזטע שוואַרצאָפּלען האָבען זיי
אַריינגעקוקט, און האָבען מיט אַנגסטען געפרעגט : —

„ווען וועלען זיי זיך מיט פייערלעך אָנפילען ? ווען
„וועלען די לאַנגע ברעמען זיך בעוועגען אָנהויבען ?“
דען קיינמאָל נאָך האָבען זיי דעם טויט ניט גע-
זעהן... ניט פאַרשטאַנען האָבען זיי, ניט געוואוסט וואָס
וועט געשעהן, און וואָס זיי דאַרפען טהאָן...

אָבער די קלוגע פּויגלען אַרום האָבען געוואוסט
אַז הבל איז טויט, אַז זיינע ליפּען וועלען זיך מעהר ניט
ריהרען, און זיין בלוט איז אויף אייביג פאַרפּראָרען. זיי
האָבען שוין זייערע חברים־פּויגלען געזעהן טויט פּון
בוים אַרונטערפּאַלען, און געוואוסט אַז דאָס איז דער סוף.
און מיט רחמנות האָבען די שוואַלבען, און די טויע-
רען, און די ראָבען, געדרעהט זיך אין קרייזען איבער די
קעפּ פּון אַדמ׳ן און חוה׳ן, און אויף זייער פּויגעל־לשון
מנחם־אבל געווען די אַלטע...

אָבער די אַלטע האָבען ניט פאַרשטאַנען.

דאָן האָט אַ קלוגער ראָב פּון ערגעץ־וואו אין זיין
שנאָבעל, אַ טויטען ראָב־קאַמעראַד געבראַכט, און פאַר
זיי אין די אויגען, האָט ער פאַר דעם קאַלטען פּויגעל,
מיט זיין שוואַרצען שנאָבעל און זיינע קרומע נעגעל
אַ גרוב געמאַכט, און איהם דרינען אויסגעבעט און מיט
ערד פאַרשאַטען...

האָבען אַדמ און חוה דעם פּויגעל׳ס קבורה גע-
זעהן און האָבען פאַרשטאַנען...

אין דעם שאַטענדיגען וואַלד, האָבען זיי פאַר זייער
קינד אַ קבר געגראָבען, אין דעם פייכטען ערד־שוים
האָבען זיי זיין יונגען גבור־לייב אַריינגעלעגט... אַ וויי-

כען ערדמאנטעל האָבען זיי אויף איהם אַרויפגעשאַטען,
מיט נראָז און מיט בלעטער האָבען זיי זיין רוה־פלאַץ
בעשפּרייט...

און ווען זיי זיינען צוריק פון וואַלד אַרויס, אין דער
לעצטער אבענדר־רויטקייט, אַליין אָהן הבל'ען, האָבען
זיי אַ נייעם שוואַרצען געדאַנקען געטראָגען אין זיך —
דעם געדאַנקען פון טויט...

און הינטער זיי זיינען די שוואַלבען, און די טויבען,
און די ראָבען נאַכגעפֿלויגען, און מיט מעהר ליעבשאַפט
ווי אַלע מאָל, גערעדט צו זיי אויף פויגעל־לשון...
די אַנגסט פון טויט האָט מענשען און פויגעל ענגער
צוזאַמענגעקניפּט...

.1910

דאס ירושה-העמדעל

גאָט'ס בעפעהל איז אַרויס : —

פון דעם שטילען זונניגען גן-עדן זאָל אדם אַרויס-
געהן, אום זיך מעהר אַהין ניט צוריקצוקעהרען... מיט פיין
און שוויים זאָל ער זיך מיט דער ערד ראַנגלען אום פון
איהר זיין טעגליכען ביסען אַרויסצורייסען... מיט בלד-
טיגע פינגער זאָל ער די שטעכע דיגע דערנער אויספליקען
מוזען, אום זיינע זאָנגען צו ראַטעווען, און זיין לעבען
זאָל זיין מאַטערניס, און זיין פרייד — אַ רגע אָהן וועהד
טאָגען, און זיין האַפנונג — אַ ק אַ ר ג ע ר לוייהן
פאַר ש ו ו ע ר ע מיה...

און ווען גאָט האָט געזעהן דאָס עלענדע פאַאר,
שטעהענדיג ביי די טהירען פון גן-עדן, שטום זיך גע-
זעגענענדיג מיט די פרוכט-בעלאָדענע בוימער, מיט די
הויך-שפּריצענדע קוואַלען, מיט די וואונדער-פאַרביגע
קלונע פויגלען — האָט ער אויף זיי גרויס מיטלייד גע-
קריגען און ער האָט אדם'ען געשאַנקען אַ העמדעל. און דאָס

דאָזיגע העמדעל האָט געהאַט די סגולה, אז דער וואָס האָט
עס געטראָגען אויף זיין לייב, האָט אַרויפגעוואָרפען אַ
מורא, אויף אַלע ווילדע חיות און אויף אַלע עופות...

ווען אדם האָט זיינע לאַנגע יאָהרען אויסגעלעבט,
און האָט זיך אומגעקעהרט צו דעם שטויב פון וועלכען
ער איז גענומען געוואָרען, איז דאָס העמדעל איבערגע-
גאַנגען צו זיין יורש...

און אזוי איז דאָס העמדעל געקומען צו נמרוד'ן.

און נמרוד איז געווען פון דער נאַטור אַ גרויזאַמער
מענש, איהם האָט זיך געוועלט געוועלטיגען איבער אַלע-
מען, און די קרוין פון אַ מושל בכפו טראָגען, אָבער אַ
טרום איז ער געווען, און מורא געהאַט פאַר זיין אייגע-
נעם שאַטען...

האָט ער אָנגעהאַן אויף זיין לייב אונטער אַלע קליי-
דער, דאָס ירושה-העמדעל און האָט גענומען זיין פּיילענ-
בויען און איז אַרויס אין וואַלד, און וואו ער איז גע-
גאַנגען זיינען די חיות און די פּויגלען פאַרציטערטע גע-
וואָרען, און לייבען און לעמפּערטען און טיגערס זיינען
נאָהנט צו זיין בויגען געקומען, און זיך ניט וועהרענדיג,
געלאָזט זיך שיסען אָדער פאַנגען...

איז נמרוד'ס נאָמען אַרויס איבער דער גאַנצער
וועלט. זיינע גבורות האָט מען זיך דערצעהלט, זיינע
העלדישקייטען געריהמט, ביז ער איז דער קעניג איבער
אַלע מענשען געוואָרען, און אַלע האָבען געהאַרט דעם
בעפעהל פון זיין מויל...

ווייל קיינער האָט ניט געוואוסט אז זיין גבורה קומט
בלויז פון דעם גע'ירשנ'טען העמדעל...

און טאָג פאַר טאָג איז נמרוד שטאַלצער געוואָרען,
ביז די ערד איז איהם וועניג געוואָרען, און ער האָט אויך
דעם הימעל בעצווינגען געוואָלט...

טיווענדער מענשען האָט ער צוזאמענגערופען אין
האָט זיי געהייסען בויען אַ הויכען־הויכען טהורעם, אַזעל־
כען וואָס זאָל ביז צום סאַמע הימעל אַרויפשטייגען.

און די מענשען האָבען געטהאָן זיין בעגעהר און
האָבען געשלעפט לעהם און ציגעל און געבויט דעם טהור־
רעם פאַר נמרוד'ן... און וואָס העכער דאָס געביי איז
געוואָרען אַלץ שווערער איז געוואָרען דאָס לעהם־שלעפען
און דאָס ציגעל־ברענגען...

ווען זיי זיינען שוין געווען גאַנץ הויך, פלעגט דער
טרום נמרוד, אָנגעטהאָן אין זיין גע'ירשנ'טען גבורה־
העמד, שמעהן אונטען און אָנקוועלען... און ווען אימע־
צער פון די לעהם־שלעפערס וואָס האָבען פון אונטען אזוי
ווי די מוראַשקעס אויסגעזעהן, האָט זיך אַרבייטענדיג
אויסגעגליטשט, און איז אַ צושאַטענער אויף טויט אַרונ־
טערגעפאלען — פלעגט נמרוד זיך צומאָל ניט אומקוקען...

„איך האָב אַ סך“ — פלעגט ער זאָגען.

אַבער ווען אַ ציגעל פלעגט אַרונטערפאלען, פלעגט
ער מלאַ חמה ווערען.

„אַ הונדערט נפשות — איידער אַ ציגעל פון מיין
בנין“ — פלעגט ער שרייען...

דאן האָט גאָט צו זיינע מלאכים געזאָגט : —
„געהט און צומישט די שפראַכען פון די וואָס אַר-
בייטען אויף דעם דאָזיגען טהורעם, און זאָל דער זינ-
דיגען בנין אויפהערען אַ דאָרן אין מיינע אויגען צו
זיין...”

.1910

דער וואונדער־שמעקען

ווען דער זעקסטער טאָג פון דער וועלט־בעשאַפונג
האַט זיך געהאַלטען ביים אויסלעשען, און באַלד־שוין
האַט געזאָלט אַנקומען דער אבענד פון רוה — האָט גאַט
בעשאַפען דעם וואונדער־שמעקען...

און ער האָט אויף איהם זיין אייגענעם נאָמען
אויסגעשניטען, און ערד און הימעל, זונן און לבנה, ווע־
לען און פעלזען האָבען אַ בעפעהל געקריגען, צו געהאָרכען
דעם שמעקען'ס מאַכט...

און דאָן האָט איהם גאַט אַוועקגעשאַנקען צו אדם'ן
אין גן־עדן, און אדם האָט איהם איבערגעלאָזען בירושה
צו חנוך'ן, און ווען חנוך איז לעבעדיגגעהייד אַרויף אין
הימעל, האָט ער איהם צו זיין עלטסטען זוהן איבערגע־
לאָזען. און אזוי איז דער וואונדער־שמעקען איבערגע־
געבען געוואָרען פון פאָטער צו זוהן, ביז עס איז אין
יוסף'ס הענד געקומען.

נאָך יוסף'ס טויט, ווען די קינדער פון ישראל זיינען
אין פינסטערען גשן פאַרטריבען געוואָרען, און זיינען
פאַרשקלאַפטע לעהם־שלעפער ביי די מצרים געוואָרען,

האָט מען דעם שטעקען צוגענומען אין דעם פּאַלאַז פון
דעם עניפטישען קעניג.

און יתרו וואָס איז געווען איינער פון די חרטומים
און צויבערער פון פרעה, האָט דעם דאָזיגען וואונדער-
שטעקען דערזעהן, און האָט איהם אַרויסגע'גנב'עט און
האָט איהם אַינגעפלאַנצט ביי זיך אין גאַרטען, וואו ער
האָט אַרויסגעלאָזען שעהנע בליהונגען...

אַבער קיינער ניט, אַפילו יתרו אַליין מיט זיין גאַנ-
צער צויבער-קראַפט, האָט צו דעם בוימעל צוגעהן גע-
קענט. אַ פאַרבאָרגענע האַנד האָט אים אימליכען וואָס האָט
געוואַגט עס אַנצוריהרען, אָפּגעשליידערט צוריק...

ווען דער יונגער משה איז געקומען צו יתרו'ן און
איז אין יתרו'ס גאַרטען אַריין, איז ער אָהן שרעק צו
דעם וואונדער-בוים צוגעגאַנגען. און נאָכדעם ווי ער האָט
דעם אַינגעקריצטען נאָמען פון גאָט איבערגעלייענט, האָט
ער דעם שטאַם פון דער ערד אַרויסגעצויגען, און דער
שטעקען האָט זיך ניט געוועהרט...

דער אַלטער צויבערער האָט עס דערזעהן, און ער
האָט צו זיינע טעכטער אויסגעשריען : —
„אָט דער מאַן וועט די אידען פון מצרים בע-
פרייען...“

.1910

דאס פאָאר

פּאָאַר־ווייז זיינען אַלע בעשעפעניסען פון דער וועלט
געקומען צו נח'ס תבה ער זאָל זיי אַרײַנגעהמען... קיינער
אַהן אַ זױג איז ניט אַרײַנגעלאָזען געוואָרען. דען דער בע-
פהל פון גאָט איז געווען: „נעהם אַרײַן צו פּאָאר פון
יעדער מיין וואָס לעבט אויף דער ערד“.

און ווען די טהויערען פון דער תבה האָבען שוין
געזאָלט צוגעריגעלט ווערען, איז הינקעדיג געקומען צולוי-
פען דער ליגען: —

— נעהם מיך אַרײַן אין דיין תבה! — האָט ער זיך
ביי נח'ן געקלאָאָנעט.

— וואו איז דיין פּאָאר? — איז געווען דער ענט-
פער.

— איך האָב ניט קיין פּאָאר. אַלע פלעגען מיך
פאַרשטויסען ווייל איך בין מאוס, — האָט זיך דער ליגען
געבעטען — נעהם מיך אַרײַן אַליין.

— ברענג אַ פּאָאר אָדער ווער אין מבול פאַר-
טרונקען!

און שנעל געלאָפּען איז דער ליגען, געזוכט, געפרעגט,
ביז ער האָט די קללה בעגעגענט.

— ווילסטו מיין זיווג זיין ? — האָט דער ליגען
געפרעגט.

— וואָס וועסטו מיר אַלס נדן געבען ? — האָט
איהם די קללה צוריקגעפרעגט.

— איך האָב גאָרניט. אָבער מיר וועט די וועלט גע-
הערען. מע לָאָזט מיך אין תבה ניט אַרײַן, מיט דיר
וועט מען מיך אַרײַנלאָזען. און דאָן ווען דער מכול וועט
זיין אַריבער און איך וועל ווידער אויף דער פּרײער וועלט
אַרויס, דאָן וועט אַלץ וואָס איך וועל פאַרדינען אין דיין
האַנד זיין.

און די קללה האָט אײַנגעשטימט. און נח האָט בײַדען
אַרײַנגענומען.

און ווען זיי זײַנען אַרויס פון דער תבה האָט דער
ליגען אוצרות געזאַמעלט, רײכטהימער אָנגעשאַפט אָבער
זײַן זוג האָט אַלצדינג צוגענומען. אזוי איז דער אָפּמאַך
געווען...

און דער ליגען איז תמיד געבליבען אָרעם...

1910

אברהם אבינו'ס דימענטשטיין

ביי דעם טראקט וואָס האָט זיך געצויגען צו דעם הייסען מדבר, אונטער בריימע שאַטענדיגע אייכענבויםער, איז געשטאַנען דאָס הויז פון אברהם אבינו.

ווען די מיטאגזונן האָט צוגליהט די לאַנדשאַפט אַרום און אַרום און דער זאַמד-וועג האָט ווי אַ געלע שלאַנג אויסגעזעהן פון דער וויימען, פונקלענדיג, און זיך דרעהנדיג ביז צום הימעל'ס ראַנד אוועק — פלעגט אברהם שטעהן ביי זיין טויער, און מאַכענדיג פון זיין לינקער האַנד אַ שירעם פאַר זיינע אויגען פון די ברע-נענדע שטראַהלען, פלעגט ער קוקען צי עס קומט ניט אימעצער אָן אויפ'ן שלאַף... האָט ער פון וויימען דעם פלעק פון אַ ווייסען טורבאַן דערזעהן, אָדער דעם מאַטען קלונג פון קעמעל-גלעקלעך געהערט, פלעגט זיין האַרץ מיט פרייד אויפשפרינגען...

און ווען די וואַנדערער זיינען ביז צו די אייכענ-בויםער געקומען, פלעגט ער זיי אַנטקעגען לויפען, און אַליין פלעגט ער זייערע קעמלען אָפּזאַטלען, און קאַלטע וואַסער פונ'ם קוואַל, און מיִלך און פרישגעבאַקטע מעהל-קוכענס, פאַר די מיעדע געסט ברינגען...

און ווען זיי פלעגען האַבען זייער דורשט געשטימט

און זייער הונגער געזעטיגט, און זייערע גליעדער אויס-
גערות אין דעם קיהלען שאַטען, און האָבען זיך ווידער
פאַרטיג געמאַכט צום וועג, פלעגט זיי אברהם בענשען.
האָבען זיי זייערע גאַרטלען אויפגעמאַכט און פון
דאָרטען זילבערשטיקער אַרויסגענומען, אָדער אימעצער
האָט דאַנקען געוואָלט — פלעגט אברהם זיי זאָגען : —
„דאַנקט דעם גאָט פון דער קוואַל און דעם גאָט פון
די פעלדער, וואָס איהר האָט מיט זייער טראַנק און מיט
זייער פרוכט זיך געקוויקט...“

און אויף דעם האַלז פון אברהם'ען איז אַ טהייערער
דימענטשטיין געהאַנגען. ווער עס איז געקומען מיט אַ
ביטערען געמיטה, אָדער קראַנק, פלעגט פון דעם שטיין
אַ היילונג קריגען...

און אברהם פלעגט ליעבליך שמייכלען ווען ער
פלעגט די געהיילטע זעהן, און זיין פנים פלעגט שיינען
אַזוי ווי דער דאָזיגער דימענטשטיין... און ווען עס איז
געקומען די שעה, און אברהם האָט זיינע גוטע שמייכלעך-
דיגע אויגען אויף אייביג צוגעמאַכט, האָט אַן אונגע-
זעהענע האַנד דעם דימענטשטיין פון זיין האַלז אַרונט-
טערגענומען, און אויפגעהאַנגען אויף דער זונן...

פון דאַמאָלסט אָן זיינען די שטראַהלען פון דער
זונן אַ רפואה פאַר קראַנקע געוואָרען....

און ווען אַ חולה'דמסוכן נאָך אַ שווערער פיבער-ראַכט,
שמייכלעך אַקעגען די ערשטע שטראַהלען פון דער זונן
און ווערט גענעזען, איז עס דער דימענטשטיין פון אברהם,
וואָס האָט איהם אַ רפואה געבראַכט...

1910

מתן תורה

1.

אין דער פריה איידער די תורה האָט געזאָלט גע-
געבען ווערען, האָבען בתות מלאכים אַרומגערינגעלט דעם
שטראַהלענדרען כסא הכבוד און געבעטען האָבען זיי :
„גאָט פון ליכט און פון שעהנקייט, דו ווילסט דיין
אוצר פאַרשענקען צו די שקלאַפען וואָס דו האָסט פון
מצרים אַרויסגעפיהרט. אָבער פאַרקריפעלט זיינען זיי, און
געבויען, מיאום איז זייער געשטאַלט פון לעהם-שלעפען
געוואָרען... ווילסטו זיי זאָלען מוּט זייער העסליכקייט
דיין שכינה אַנטקעגען-קומען ? ווילסטו זיי זאָלען, גע-
בראַכענע און געפייניגטע, דינע ווערטער צונעהמען ?...“
האָט גאָט זיינע היילענדע שלוחים אַרונטערגעשיקט.
קוויקענדע דופטען זיינען אין אלע צעלטען אַריינגעדונגען,
און מלאכים-פלינגלען האָבען געוועהט איבער איטליכען
געלענער, און געשושקעט אין די אויערען פון יעדען
שלאַפענדרען שקלאַח...
...

שפעטער, ווען די העלע זונן האָט אַרויסגעבראַכען
אויף דעם מדבר, און דער טרומפייט האָט געשאַלט צו
„קבלת התורה“, האָבען זיך די צעלטגארדינען געעפענט.
און צום באַרג סיני זיינען געגאַנגען שטאַלצע, קרעפטיגע,
שעהנע געשטאַלטען...
אַ פּאַלק פון פּרינצען זיינען עס געווען... און אַ
הימעל־הן האָט ווי אַ קראַנץ פון רויזען בעציערט אים־
ליבען שטערען...

2.

אויף זיין ריכטער־שטוהל איז דער בורא געזעסען,
און פאַר איהם זיינען אויף שטראַהל־געפּלאַכטענע קיי־
טען, די וואַג־שאַלען פון אמת געהאַנגען... און צו די
זונען און צו די פּלאַנעטען איז זיין אורטהייל ארויס : —
„היינט וועל איך מיין פּאַלק מיין תורה אַלס מתנה
דערלאַנגען... פון לאַנגע אייביגקייטען האָב איך געוואַרט
אויף היינטיגען טאָג, און וואַרטענדיג האָב איך אייך
בעשאַפען. איצט זאָל עס געשעהן, און אייער שיקזאַל
וועלען זיי י ענטשיידען...
„וועלען זיי מיין געשאַנק אָננעהמען, דאַן זאָלט איהר
זיך אין אייערע קרייזען דרעהען און ליכט און וואַרעם־
קייט פאַרשפּרייטען און מיט די מלאכים שיריה זינגען...
„אויב נייט, זאָלט איהר ווידער אין כאַאָס
פאַרשלאַנגען ווערען, און פינסטערניס און פּוסטקייט זאָל

זיין ארום מיין טהראָן... מיין פּלֶוך-אטהעם זאָל אייך אין
תהורובוהו פאַרוואַנדלען..."
און ווען פון דעם פּלאַמענדען סיני-באָרג האָט אַרונט-
טערגעשאַלט צום מדבר-פּאָלק דער אָנפרעג : —
„וויילט איהר מיינע ווערטער אָננעהמען ?“
האָבען די זונן און די שטערען פון אַנגסטען זיך
באַשאַטענט, און ציטערנדיג האָבען זייערע שטראַהלען
אַרומגעטאַנצט אַרום די קינדער פון ישׂראַל...
„מיר וועלען טהאָן און געהאָרכען...“ —
האָבען ששים רבואַ העלזער אַרויסגערופען זייער
ענטפער... און אַ פּרייד-געשריי איז פון שטערען צו שטער-
רען געלאָפּען...

.3

„דער גאָט פון ראַכע בין איך“...
אַ אויף דעם הונדערט-טויזענד קעפיגען מענשען-ים איז
אַ בלייענער שרעק געפאַלען... די לעבעדיגע וועלען האָבען
זיך אויפגעהערט צו רודערען און צו ריהרען, און דער דור-
נער האָט זיך געקייקעלט איבער אַ שטומער בית-עולם-
מאַסע, אין דער מורא'דיגער שטילקייט פון דער מדבר...
דער אָטהעם איז איטליכען פון פּחד פאַרגאַנגען און די
נשמה איז אַרויס...
סיני האָט פון טויזענד וואַלקאַן-מיילער רויכניגע
פּלאַמען געשפיגען, און די פּלאַמען האָבען זיך איינאַנ-
ט-
ט-
ט-

דער געשלאנגען און זיך געצויגען פון הימעל, באַלד ווייס,
און באַלד געל, און באַלד רויט...
אַבער דער שימער פון די פלאַמען איז געפאַלען אויף
פאַרגלאָזמע אויגען, אויף שטאַרע בר־מנן ווייסלעך . . .
קיינער האָט ניט מעהר געזעהן, קיינער האָט ניט מעהר
געהערט...
דאָך באַלד האָט אַ זיסער באַלאַמדיגער טהוי פון
דער העלער לופט, פון דעם לאַזור־קלאָרען הימעל, אַרונד־
טערגעטריפט אויף די פאַרגליווערטע פנים'ער, און ווי
פלייטען־קלאַנג האָט גענומען טרעלען : —
„איך האָב אַיך פון מצרים אַרויסגעפיהרט און
מיינע געליעבטע קינדער זייט איהר...“

און די מתים־מאַסע האָט זיך אַ טרייסעל געמאַן,
אַ שטורעם פון פרייד־זיפצען האָט דעם שטילען זאַמד
אויפגעווייבעלט...
און זעקס מאָל הונדערט טויזענד אויערען, האָבען
ווידער זיך צוגעהערט צו דער שמים פון גאָט...

.1910

דער געזעצגעפער

ווי א וועל וואָס טראָגט זיך און שפּרייט זיך פאַר
נאַנדער, ביז זי שלאָגט זיך אָפּ אָן א ווייטען פאַרוואָר-
פענעם ברעג, אזוי האָט זיך געטראָגען און געשפּרייט ביז
זי איז אָנגעקומען אין א ווייטען קעניגרייך פון מאָרגענ-
לאַנד — די נאַכריכט : —

„אין דעם גרויסען מדבר וואָס ציהט זיך פון מצרים
ביז כנען, וואַנדערט א פּאַלק פון זעקס מאָל הונדערט
טויזענד מענשען, געפיהרט פון א נאָט אין דער געשטאַלט
פון א מענשען, און די אלע זעקס מאָל הונדערט טויזענד
ליעבענס הענגען אָפּ און ווערען גענעהרט און אויפגע-
האַלטען פון איהם, דען זיין האַרץ איז אן אויסנום פון
ליעבע, און דער מינדעסטער פון זיי איז איהם טהייערער
און ליעבער, ווי דאָס שוואַרצאַפּעל פון זיין אויג..“

און דער קעניג פון דעם דאָזיגען ווייטען קעניגרייך
האָט געהערט דערפון, און ער איז געוואָרען פאַרטראַכט,
און וואו ער איז געגאַנגען האָט פאַר איהם געשימערט

דאָס בילד פון דעם מאַן וואָס זיין האַרץ איז אַן „אויסנום
פון ליבע.“

האַט ער געשיקט רופען די גרעסטע קינסטלער פון
זיין לאַנד, זיי געהייסען אויסקלייבען פון צווישען זיך
דעם פעהיגסטען און דעם געשיקטעסטען, און צו איהם
געזאָגט : —

„א גרויסען חיל וועל איך מיט דיר שיקען, און
קעמלען בעלאָדען מיט כל טוב, און דו וועסט געהן און
דו וועסט דעם גרויסען מאַן געבען די מתנות און דאָן
וועסטו זיין בילד אויף דיין לייזונגט אויסמאַלען און
וועסט עס מיר ברענגען, אום איך זאָל קענען זיין הייליג
געזיכט האָבען פאַר מיר יעדען טאָג.“

און א גרויסער קינסטלער איז דאָס געווען. האָט
ער אַ רויו אויפגעמאַלט, פלעגען די ביענען קומען זייער
האַניגזאפט פון איהר צו ציהען, און האָט ער פויגלען
געמאַכט פלעגען מענשען די הענד אויסשטרעקען אום זיי
צו כאַפען. —

האַט געוואַנדערט און געוואַנדערט דער קינסטלער,
און הינטער איהם דער חיל, ביז זיי זיינען געקומען דאָרט
וואו די שבטים האָבען זייערע געצעלטען אויפגעשלאָגען.
אַבער ווען ער האָט געפרעגט וואו איז דער גרויסער מאַן,
ער זאָל איהם די מתנות קענען אָפגעבען, האָט מען די
קעפ געשאַקעלט, און אימעצער האָט איהם געזאָגט : —
„זיין געלעגער איז אויף דער ערד, זיין צודעק איז זיין
לייווענט-מאַנטעל, און זיין שפייז וועניגער ווי די שפייז
פון דעם פויגעל אין דער לופט...“

גראד דאן איז משה פארבייגעגאנגען... אָבער דער
שליח האָט ניט פרובירט איהם זיינע געשאַנקען אויס-
פעקלען. נאָר אויף זיין געזיכט האָט ער געקוקט און
א ציטער איז דורכגעלאָפּען דורך אלע זיינע גליעדער...
דעם קעניג'ס פארלאַנג האָט אָבער אויסגעפיהרט
ווערען געמוזט.

האָט ער זיך היגטער דעם הייליגען מאַן'ס געצעלט
פארלויערט און מיט זיינע איידעלסטע פארבען, שטריך
נאָך שטריך פון דעם פראַפעט'ס געזיכט געפינזעלט, ביז
א צווייטער פראַפעט האָט אויף דעם טויטען לייווענט
אויפגעלעבט...

צוריק האָט דער חיל געוואַנדערט. אָבער ווען דער
קינסטלער האָט דאָס בילד געבראַכט פאר דעם הערשער
פון דעם ווייטען קעניגרייך אין מאָרגען-לאַנד, איז דער
לעצטער אויפגעשפרונגען פון צאָרן : —

„נידערטרעכטיגער ליגנער — האָט ער געשריען —
„ווילסטו דוין קעניג אָפּנארען ? איז דאָס די געשטאַלט
„פון דעם מאַן וואָס זיין האַרץ אין אַן אוקינוס פון ליעבע ?
„די ליפען זיינען צוזאַמענגעפרעסט, די אויגען זיינען
„פייערדיג און גרויזאַם? דאָס איז אַ געבאַרענער טיראַן...“

אומזיסט האָט דער קינסטלער געשוואַרען, אַז זיינע
הענד האָבען נאָך קיינמאָל אַזוי טריי ניט געדיענט, אַז
קיינמאָל איז איהם נאָך נישט געלונגען צו בעפעסטיווען
דעם אמת אויף לייווענט ווי איצטיגס מאָל. מיט זיין
לעבען האָט בעצאָהלען געמוזט...

און א צווייטען קינסטלער האָט דער מלך געשיקט.
און די געשיכטע האָט זיך ווידערהאַלט. און נאָך איינער
איז געפאַלען א קרבן פון דעם קעניג'ס צאַרן. און א דריטער
איז אוועק אויף דעם קעניג'ס שליחות, און דער פנים
אויפ'ן בילד איז נאָך האַרטער און נאָך גרויזאמער געווען.

ווען א פיערטער איז צוריקגעקומען און האָט צי-
טערנדיג זיין טויט-אורטהייל ערוואַרטעט, איז דער קעניג
פאַרזונקען פלוצלינג אין א פינסטערע שווייגעניס, און
דעם קינסטלער האָט ער מעהר ניט געהייסען טייטען...

און אליין איז ער אוועק אויף דער רייזע צום מדבר,
אַהן חיל און אָהן מתנות, ביז ער איז געקומען צו דעם
נביא'ס געצעלט. און ווען ער האָט זיין פנים דערבליקט,
האָט א שרעק איהם פאַרפראָרען דעם מאַרץ.

די קינסטלער האָבען איהם ניט גענאַרט : א געבאָ-
רענעם טיראַן'ס געזיכט האָט ער פאַר זיך געזעהן.

ציטערנדיג אין גאַנצען קערפער איז ער דאָן געפאַלען
דעם נביא צו די פיס, און האָט געזאָגט : —

„הייליגער, דו ביזט דער מאַן וואָס זיין האַרץ איז
„אן „אוקיניס פון ליעבע“, און איך האָב דיין בילד תמיד
„פאַר מיניע אויגען האָבען געוואָלט. און שלוחים האָב
„איך אַהער געשיקט, די גרעסטע קינסטלער, און ריכטיג
„האָבען זיי דיך געמאַלט און האָבען דערפאַר מיט זייער
„לעבען בעצאָהלט, דען די שטריכען פון דיין פנים זיינען
„פון א „געבאַרענעם טיראַן“. —

און דער פראָפעט האָט דעם קעניג מיט צאַרן אָנ-
געקוקט, און האָט איהם געהייסען געהן צוריק אין זיין

לאַנד, און זיין רעשט פון לעבען פאַרבריינגען אין תשובה
און טרויער אויף זיינע אונשולדיגע אָפּפּער...
„אַבער ביזט דו ניט דער מאַן וואָס זיין האַרץ איז
„אַן אוקינוס פון ליעבע“? ... — האָט דער מלך בלייב און
געבראַכען געפרעגט.
„איך בין עס... אַבער איך בין דער געזעצגער
„ב ע ר און דער פיהרער פון אַ פאַלק“.
און אין זיין געצעלט איז דער נביא האַסטיג פאַר-
שוואַנדען געוואָרען...

1911.

כביכולים מהרערען

איידער די פארצעהרענדע פלאמען האָבען דעם בית
המקדש אָנגעריהרט, האָט אַ גארב פון ווייסע פייער־זאָגן
גען אַרויס פון דעם בנין, צו דעם הויכען הימעל אַרויפ־
געפלאַטערט...

די שכינה האָט איהר וואוינונג פארלאָזען און איז
צוריק צו גאָט'ס טהראָן אַרויף.

און ווען דער דיקער רויך פון די פלאַקערנדע ווענד
איז הוצפה'דיג אַרויפגעשטיגען, האָט זיך אַרום כביכול'ס
שטערען אַ שוואַרצער וואַלקען געוויקעלט, און אין זיינע
אויגען זיינען צוויי טהרערען געשטאַנען...

איבער אַלע וועלטען האָט זיך אַ שווערע מרהר
שחורה פאַרשפּרייט, די ווייסע פליגלען פון די מלאכים
זיינען דונקעל געוואָרען, און אויפגעהערט האָט דאָס ליעד
פון די פלאַנעמען...

דער תהורובהו האָט זיין פינסטערען שלונד געעפענט
און זיך מכין געווען, אַלץ וואָס דער בורא האָט אין די
ששת ימי בראשית בעשאַפען, צו פאַרשלינגען...

און א מורא'דיגער שטורעם האָט דעם וועלטען־בוי
הין און הער געשליידערט. די אייביגע פונדאמענטען
האָבען זיך געוואַקעלט... כביכול'ס זיפּין איז עס געווען...
און מטטרון וועלכער שטעהט תמיד נעבען גאָט'ס
שטוהל, און איז איבער אַלע מלאכים געשטעלט, האָט
זיך צום פּוסיבענקעל פון כסא־הכבוד געבויגען און גע־
בעטען : —

„הארר פון ליכט און פינסטערניס, געוועלטיגער פון
אַלע וועלטען, לאָז מיך דייןע טהרערען וויינען, און
זאָל דיין בליק ווידער ליכטיג ווערען, און זאָל ניט
דיין ווערק פאַרניכטעט ווערען...“

האָט זיך כביכול'ס שטוהל איבער אַלע וועלטען
אויפגעהויבען, העכער און העכער, דאָרט וואו קיין
מלאַך'ס אויג קען ניט דערגרייכען, דאָרט וואו גאָט האָט
זיינע וועלטען געטרוימט איידער ער האָט זיי בעשאַפען.
און דאָרט האָט כביכול אין איינזאַמקייט, אין פאַרבער־
גענים געוויינט...

.1910

די ריעפדינגען פון גאט

איידער די נשמות ווערען אראפגעשיקט אויף דער זינדיגער ערד, שוועבען זיי ארום ווי קליינע פייערדיגע זומער-פויגעלעך אין דעם אונענדליכען רוים פון די וועל-מען, מיט דינעקע מילך-ווייסע פעדעמלך בעהעפט צו דער שכינה... וואָס מעהר זיי דערווייטערען זיך פון כביכול'ס טהראָן, אלץ מעהר שפינען זיי אַרויס פון זיך די דאָזיגע פעדעמלעך, און ווען זיי דערנעהנטערען זיך וויקלען זיי זיי אַרויף, אויף זייערע קליינע ליכטיגע פלי-געלעך.

און אלע האָבען זיי ליעב, אי גאָט אי זיינע מלאכים. און פאַר זיי איז ניטאָ קיין פאַרשלאָסענער פלאץ. אומע-טום מעגען די שענהע נשמה'לעך אַרומפלאַטערען, און אַ גרויסער גלאַנצענדער מלאך ווען ער פליהט דורך, רודערנדיג מיט זיינע ריעזיגע פליגלען, בלייבט הענגען אין עטהער, און שמייכלט ווען ער זעהט מחנות פון זיי אַרומטאַנצענדיג אויף די ווייטע פעלדער פון הימעל... מיט אַמאָל שאַלט אַ טראָמפייט, און אַ זילבער-העלער קול רופט אויס: „די און די נשמה זאָל אַריין

איז דעם און דעם מוטערלייב". און איינע פון די מיליאָד
נען נשמות דערשפירט ווי די דינענקע מילך-פּעדעמלעך
פאלען אַרונטער לויז פון איהר פליגעלע... אימעצער האָט
אַפגעשניטען זייער צוזאַמענבאַנד מיט'ן כּסא הכבוד... און
פיעל פון די מלאכים, ווען זיי דערזעהען עס, ווישען מיט
זייערע שנעע-פּעדערען אַ ליכטיגע טהרער אַרונטער...
אַבער גאָט'ס בעפּעהל מוז געשעהן —

און די נשמה קנייטשט זיך אויף און ווערט נאָך
קלענער, און איז בעקלעמט און בעטריבט... און כביכול
אַליין איז אין גרויס עצבות...

אַ שליה שיקט ער איהר נאָך, ער זאָל מיט איהר
לערנען אין דעם לייב וואו זי וועט ליעגען צונויפגע-
קנוילט ווארטענדיג אויף געבורט... איבער דעם עובר
צינדט דער מלאך מיט זיין אַטהעם אָן אַ ליכט, און ער
לערנט מיט איהם טאָג און נאַכט, די פאַרבערגעניסען פון
דער תורה, און די געהיימניסען פון דער וועלט-בעשאַפונג...
אַבער ווען עס קומט די צייט פון געבורט, בלאָזט
דער מלאך אויס דאָס ליכט, גיט דעם קליינעם נפּש'ל
אַ שנעל אויף דער ליפּ און זאָגט : —

„איצט זאָלסטו אַלצדינג אַליין לערנען... און וואָס
דו וועסט אויסלערנען זאָל זיין דיין אייגענעם — דער לויז
פון מיה, דער שכר פון פלייס..."

און די טהרער וואָס די נשמה וויינט, בלייבט נאָך,
אַלס פייכטער טהוי אויף די ברעמען פון דעם נייגע-
באַרענעם קינד...

וואקסט דאָס קינד און גאָט ווארט : —

„ווען וועט עס שוין אָנהויבען צוריקלערנען וואָס
עס האָט פאַרגעסען?“
און אין דעם טאָג וואָס דאָס קינד הויבט אָן געהן
אין חדר, שמייכעלט כביכול און זאָגט :
„געבענשט זאָל עס זיין“.

אָבער דער שוואַרצער מלאך־המות לויערט אויף די
דאָזיגע ליעבלינגען פון גאָט, און טראָגט פיעל פון זיי
אוועק אונטער זיינע וויסטע פליגלען, איידער מע האָט
זיי אין אַ טלית איינגעוויקעלט און צום רבי'ן געבראַכט,
אום אַלף־בית צו לערנען...

ביים טויער פון הימעל וואַרט שוין אויף דעם יונגען
עופה'לע גאָט אַליון, בכבודו ובעצמו, און פיהרט עס
אוועק אין זיי'ן חדר...

אין טויזענדער האַלב־רונדע רייהען אויף בענק פון
גרינע זמאָראַגד־שטיינער מיט דימענטענע געלענדערס,
זיצען די יונגגעשטאַרבענע קינדער און דער מלך מלכי
המלכים זיצט אויף זיין שטוהל, און האַלט אַ לאַנגען, פון
סאפיר געמאַכטען טייטעל, און לערנט מיט זיי...

און איבער די הימעלען טראָגען זיך די עכאָ'ס פון די
קינדערשע קול'בלעך ווי זיי חור'ן נאָך אין כאָר די ווער־
טער פון גאָט...

און דרויסען שמעהען כתות פון מלאכים און האַרענען
ענטזיקט...

.1911

